

قانون انتخابات است رفع شود البته این اختلافات هم رفع خواهد شد و برای کمیسیون انتخابات هم دوازده نفر بهتر خواهد بود

رئیس مذاکرات کافی است (جمعی گفتند کافی است)

رئیس - همه کافی نیست خوب است تنفی داده شود

(در این موقع جلسه برای تنفی تعطیل و پس از نسیاحت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقایانیکه رای ندادند خوب است تشریف ببرند رای بدهند نسبت بانقلاب کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات آقایان مذاکرات را کافی میدانند یا نه؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - آقای سردار معظم پیشنهادی کرده اند قرائت میشود و رای می گیریم

(مضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات ۱۲ نفر و از شعب بترتیب ماده ۲۴ انتخاب شود.

رئیس - توضیحی دارید بفرمائید .

سردار معظم خراسانی - بنده خواستم باین پیشنهاد خودمینه وحدت نظر در مجلس پایه قدری فراهم کنم. البته خاطر آقایان نمایندگان مسبوق است که انتخابات بدو نخواست بامسکن است هر شش در وقت از میان خودش انتخاب بکنند بامسکن است شعبه برای تسریع کار بانقلاب جمعی عمل کنند چنانچه ماده ۲۲ نظامنامه داخلی همین مسئله را پیش بینی میکند یعنی انتخابات باید از شعبه بشود ولی نظرش باصضای خودش نباشد و از تمام مجلس باشد باین طریق هم مقصود آقایانیکه در نظر دارند انتخابات از شعبه بشود و دلیشان هم سرعت جریان کار بود تأمین میشود و هم نظر من که این کمیسیون از مجلس انتخاب شود تأمین می شود پس در این قسمت خیال میکنم يك قسمت از اختلافات رفع شود اما قسمت دیگری که بمیان راه رسیده است بنده باز هم تکرار میکنم که تجدید نظر در قانون انتخابات يك چیز کوچکی نیست خیلی مهم است و البته نباید باعتبار اینکه هر چه عده کمتر باشد کار زودتر ختم میشود این نکته را در نظر گرفت این اصل هم گرچه صحیح است ولی نباید این نکته را زیاد تقویت کرد بقیه بنده چنانچه در مجلس چهارم کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات دوازده نفر بود باید در این دوره هم دوازده نفر انتخاب شود که بواسطه کثرت اعضاء کمیسیون بهتر بشود تبادل نظر کرد و مطالب موجوده قانون انتخابات را تحت نظر وقت گذاشت و نواقص را رفع کرد . بنده این پیشنهاد را کردم که بایشتهار بنده مقصود طرفین تأمین بشود.

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده بایشتهار آقای سردار معظم متأسفانه موافق نیستم برای اینکه بنده عشقی نداشتم که از شبهه ها انتخاب کنند مگر اینکه سرعت انتخاب را در نظر گرفتیم وقتی بوجوب ماده ۲۲ عمل شد این انتخاب جمعی خواهد بود همان نگرانی که در انتخاب جمعی مجلس ممکن است باشد و سه دفعه انتخاب شود در شب هم می شود دوسه دفعه تجدید می شود ولی اگر هر شعبه دو نفر را انتخاب بکنند این عیب ندارد و این طرز را بنده بهتر می دانم علاوه بر این شرحی را که آقای سردار معظم فرمودند که خیلی مطالعه بشود بنده عرض میکنم مجلس چهارم مدت دو سال مطالعه کرده يك شورش هم تمام شده خود آقای سردار معظم هم ضروت داشته اند ۹ نفر کمیسیون هم مطالعه کرده اند در شورائی هم يك قسمتش در مجلس مذاکره شد ولی چون وقت گذرانده نش منقضی شده بود سه ماه با آخر دوره بیشتر نمانده بود و مجلس وقت نداشت که دیگر بانقلابات تجدید نظری بکنند و ملت ذی حق شده بود که مطابق قانون قدیم مشغول امر انتخابات بشود و طرح این قانون هم بی مطالعه نیست که خیلی در اوقات بشود و لازم باشد اشخاص خیلی متخصصی در این کمیسیون باشند و مطالعه کنند در دوره سابق در این خصوص خیلی مذاکره و مطالعه شده است حالا برای اینکه کمیسیون باشد و يك مخبری هم داشته باشد که وفای از این لایحه بکنند يك کمیونی از شعب شش نفری بقیه من کافی است آنهم بانقلاب فردی که هر شعبه يك نفر یادو نفر از بین خودشان انتخاب بکنند نه اینکه هر شعبه دوازده نفر در شعب اول مجموع آراء را استخراج کنند و اول و تقصیلی پیش بیایند.

رئیس - رای میگیریم

سردار معظم - بنده تقاضای تجزیه می کنم .

رئیس - راجع ببنده ؟

سردار معظم - اول راجع بانقلاب از شعبه و بعد راجع ببنده .

رئیس - رای میگیریم اول بدوازده نفر آقایانیکه تصویب می کنند دوازده نفر باشند قیام فرمائید .

(غالب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - حالا رای میگیریم که از شعبات انتخاب شود بترتیب ماده ۲۴ بانقلابات جمعی آقایانیکه تصویب میکنند همه قبلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . رای میگیریم که انتخابات از شعب بشود یعنی هر شعبه از بین خودش آقایانیکه این ترتیب را تصویب می کنند قیام فرمائید .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

(آقای آقا شیخ جلال برای قرائت راپرت احضار و راپرت شعبه دوم را راجع بنایندگی آقای سیه دار اعظم از رشت بطریق ذیل قرائت نمودند)

انجمن نظارت رشت و توابع بتاریخ دهم ربیع الثانی ۴۳ تشکیل و در تاریخ ۱۵ شهر مزبور اعلانات انتخابات منتشر و از ۲۸ ربیع الثانی بتوزیع تعرفه مشغول و از ۱۰ جمادی الاولی تا چهاردهم همان ماه باخذ آراء پرداختند و در همان وقت دو نفر نماینده یکی برود پارورستم آباد و دیگری بر حمت آباد اعزام داشتند و در ظرف ۱۲ روز در رشت ۱۵۳۰۰ ورقه تعرفه توزیع و در ظرف ۴ روز پارورستم آباد نیز سه هزار و یکصد و نود و چهار ورقه تعرفه داده همان مقدار رای اخذ شده در رشت و در حمت آباد هم شش هزار و پانصد و هشتاد و سه ورقه تعرفه تقسیم و همان قدر رای گرفتند که مجموع آراء مأخوذه در رشت و توابع ۶۳۸ آرای بوده و در کلیه آراء مزبور آقای سردار سیه دار رئیس الوزراه با کثرت نسبی ۷۲۹۹ رای و آقای سیه دار اعظم با کثرت ۵۷۲۷ رایزا کثرت شده اند انجمن مزبور پس از ختم انتخابات نماینده کی آقای سیه دار را تصدیق اعتبارنامه برای ایشان ارسال داشته .

شعبه ۲ بصورت مجلس و دوسه انتخابات مراجع نموده نظر بر موافقت انتخابات مزری الیه با قانون نماینده کی ایشان را تصدیق و مراتب را بر عرض مجلس مقدس می رساند .

رئیس رای گرفته میشود بکالت آقای سیه دار اعظم آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمائید .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس تصویب شد .

پیشنهادی از طرف آقایان رسیده قرائت میشود .

(شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورایی اعضاء کنندگان تقاضای کنیم که چهار نفر دیگر بر عده اعضاء کمیسیون معارف افزوده شود که مجموعاً به دوازده نفر بالغ شود .

سهم السلطان ع روحی . ص الممالک داور . قایم مقام . م . شهاب . یعقوب الدوسوی .

رئیس - مخالف سابقه است سابقاً گویا رای داده شد که هشت نفر باشد .

(بعضی گفتند صحیح است)

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

(حاضر نبودند)

رئیس - آقای قایم مقام هم یکی از اعضاء کنندگان هستند اگر توضیحاتی دارند می دهند .

قایم مقام - چون ما اهیت مازاد را زیاد تر از این میدانیم لهذا چند نفر این پیشنهاد را امضاء کردیم و تقدیم نمودیم و چون بعضی حاضر می شوند بعضی حاضر نمیشوند این میدانیم لهذا چند نفر این پیشنهاد کردیم که چهار نفر بر کمیسیون معارف افزوده شود که همیشه هشت نفر حاضر باشند و زود تر راجع بکارهای معارفی اقدامی بشود .

رئیس - سابقاً اینجا رای داده اند که ۸ نفر انتخاب شود .

(جمعی از نمایندگان صحیح است)

رئیس - مطرح نمیشود کارهاییکه جزو دستور بوده تمام شد آقای تدین (اجازه)

تدین - چون کمیسیونهایی در نظر گرفته شده است بطور فوق العاده غیر فوق العاد انتخاب میشود بنا بر این لازم میدانم ماده ۲۷ نظامنامه را بطور تذکر کنم و آن این است که مطابق ماده ۲۷ نظامنامه يك نفر در بیش از دو کمیسیون نمیتواند عضویت داشته باشد ماده ۲۷ این است که قرائت می کنم - ماده ۲۷ هیچ يك از نمایندگان نمیتواند در زمان واحد در بیش از دو کمیسیون که مشغول کارند عضویت داشته باشد در کمیسیون معاریات مجلس که از این قاعده مستثنی است کمیسیونهاییکه تمام راپرتهای خود را به مجلس تقدیم نکرده اند کمیسیون مشغول بکار محسوب میشوند بنا بر این در موقع انعقاد شعبات برای انتخاب اعضاء کمیسیون بتوسط هیئت رئیسه صورت اعصائی که موافق قسمت اول همین ماده میشود در صورتیکه شخصی غیر قابل انتخاب بوده در شعبه منتخب شده باشد رئیس مجلس بر رئیس شعبه مراتب را اطلاع داده تجدید انتخابات را درخواست می نماید - کمیسیون هائیکه در مجلس انتخاب می شود دو قسم است یکی کمیسیونهای معمولی است که راجع بوزارتخانه ها است از قبیل کمیسیون خارجه داخله - نظام و غیره اینها مدت انتخابات شش ماه است و با تجدید هیئت رئیسه دائمی اینها هم تجدید می شود قسمت دیگر از کمیسیونها آنهاست که فوق العاده تشکیل می شوند برای تجدید نظر در قانون انتخابات بانظائر آن کمیسیونهای دائمی مطابق قسمت اخیر این ماده ممکن است در يك موقعی کار نداشته باشند ولی بالقوه آنها مشغول کار محسوب می شوند ولی کمیسیون های فوق العاده البته از برای يك کار هائیت که پیش آمده بنا بر این مطابق صریح ماده نظامنامه چون فقط دو کمیسیون را مستثنی کرده است آن کمیسیونهای معمولی و این کمیسیونهای فوق العاده مادام که راپرت خود را با مجلس ندادند مشغول کار محسوب می شوند این جهت خواستم تذکر بکنم که

در این انتخابات آقا در ظروفاست باشند که در بیش دو کمیسیون نمیتوانند عضویت داشته باشند خواه معمولی باشد خواه فوق العاده و اگر عضویت داشته باشند ناچار صحیح نخواهد بود و محتاج تجدید انتخاب خواهد شد بنا بر این خوب است قبلاً این ماده ۲۷ را در نظر داشته باشند .

رئیس - در ادوار سابق در عمل ماده را بطور دیگر تفسیر کردند یعنی شامل کمیسیونهای دائمی می کردند ولی دلایل زیادی هست که این ماده شامل همه کمیسیون ها می شود ام از اینک فوق العاده را بطور دائم باشد یکی از دلایلی را عرض میکنم دو کمیسویی را که مستثنی کرده یکی کمیسیون معاریات است که دائمی است و یکی هم کمیسیون تحقیق انتخابات که فوق العاده است و اگر این ماده شامل کمیسیونهای دائمی می شد دیگر لازم نمی آمد کمیسیون تحقیق انتخابات اینجا باشد و بالعکس در این صورت اگر همین نظر آقای تدین را آقایان قبول دارند بعد از این همین طور اجسرا می شود آقای آقا سیه یعقوب

(اجازه)

آقا سیه یعقوب بنده يك عرض دارم همان طوری که آقای رئیس فرمودند در دوره سابق نسبت بکمیسیونهای فوق العاده این ماده نظامنامه را شامل نمی دانستیم و علت اینکه مجالس سابق شامل نماندند این بود (آنچه که من استنباط می کنم) چون کمیسیونهای فوق العاده يك اموری است که دستنوار می شود یعنی يك چیزی نیست که قبلاً در راپرت نظر گرفته باشند يك مسئله فوق العاده است که در مجلس پیش می آید و برای آن مجلس رای میدهد که کمیسیون فوق العاده تشکیل شود این کمیسیون فوق العاده می شود ام از اینکه زمانی که پیش می آید یا قبلاً باشد مثلا میشود يك کمیسیون فوق العاده در طرف دوروز عمل را ختم کنند و راپرتش را بمجلس بدهد پس میخواهم عرض بکنم عمل مجلس دوم سوم و چهارم که کمیسیون های فوق العاده را مشغول این ماده ندانسته اند فلسفه بوده بواسطه آنکه کمیسیون فوق العاده امری است که وقتاً بر مجلس وارد می شود نمی شود برای مدت قرار داد برای اینکه ممکن است مدتش قلیل باشد یا کثیر برخلاف کمیسیونهای معموله که مدتش معین است و همراه تشکیل هیئت رئیسه آن کمیسیون معین می شوند مثلا کمیسیون معاریات مجلس مدتش را معین کرده .

کمیسیون بودجه مدتش را معین کرده کمیسیون عرایض و هكذا کمیسیونهای دیگر که مدتش را نظامنامه مجلس معین کرده است اما برای کمیسیون فوق العاده مدت معین نکرده است پس داخل در این

کمیسیونها نیست و وقتی که داخل شد مشغول واقع نمیشود چون امری است که وقتاً بمجلس وارد می شود و در نظامنامه هم مدتی برای اومعین نشده است بنابراین بنده این ماده را شامل کمیسیونهای فوق العاده میدانم و عرض میکنم دوره سوم و چهارم که عمل کرده اند و کمیسیونهای فوق العاده را مستثنی دانسته اند با فلسفه و دلایل بوده است این بود نظریات من حالا است برای مجلس .

رئیس - آقای عباد السلطنه (اجازه)

عباد السلطنه - بنده دیگر عرضی ندارم .

رئیس - آقای دست قیب (اجازه)

دست قیب - فرمایش آقای آقا سیه یعقوب وارد نیست برای خاطر اینکه عبارت فارسی است و البته آقای آقا سیه یعقوب هم خوب التفات بعبارت دارند .

تعیین مدت عبارت را از عمومیت بیرون نیبرد یا عدم تعیین مدت عبارت را از عمومیت بیرون نیبرد عبارت ماده این است که هیچ يك از نمایندگان نمیتواند در زمان واحد در بیش از دو کمیسیون که مشغول کارند عضویت داشته باشد بیش از دو کمیسیون مهم است از موقت یا دائم اگر يك کمیسویی برای نروز از مجلس انتخاب شود یا دولت بخواهد برای مدت ده روز یا يك ماه يك کمیسویی تشکیل بشود این شامل کمیسیون میشود بواسطه اینکه هر چیزی که اسماً لفظ کمیسیون شامل آن شد در تحت این قاعده است در ماده مصرح است و می نویسد و کلامی نتواند عضو دو جا باشند که اسم کمیسیون بر او اطلاق می شود و مدت را در او دخالتی نیست .

اما سابقه مجلس فرمودند که سابقه دارد هیچ سابقه چه با فلسفه چه بی فلسفه باشد نمیتواند ماده نظامنامه را ملغی کند مگر اینکه مجلس صراحة بالغاه ماده نظامنامه رای بدهد آنوقت ماده دیگری بجای او وضع شود والا مادامیکه مجلس صراحة ماده نظامنامه را لغو نکرده است سابقه مجلس ماده نظامنامه را لغو نمیکند این است که عرض میکنم که کمیسیون فقط چه غیر فقط چه دائم چه غیر دائم بکنند نمی تواند بقاعده صراحت ماده و صراحت عبارت نظامنامه در دو کمیسیون عضو باشد چه موقت چه غیر موقت عبارت هم فارسی است .

آقای آقا سیه یعقوب هم خوب میتوانند فارسی را بفهمند و بخوانند .

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - بنده يك تذکره می کنم این باب میخواهم عرض کنم و الا يك نظر مخالف و مغایری باین ترتیب که آقای دست

آقای آقا شیخ محمد علی از تبریز آقایانیکه وکالت ایشان را تصویب میکنند قیام فرمائید .

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

تصویب شد .

پیشنهاد آقای سردار معظم حالا قرائت میشود .

سردار معظم - اینکه حالا تقدیم شد ؟

رئیس - بلی

سردار معظم - بلی قرائت شود .

(آقای آقا میرزا شهاب الدین پیشنهاد مزبور را بشرح ذیل قرائت نمودند)

ما اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد می کنم که بقدرت هیئت مسترمر رئیسه موجب طبع و انتشار صورت مشروح مجلس راجعه و مصارف اضافی آنرا برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم دارند .

رئیس - آقای حاج سیدالمحتقین (اجازه)

حاج سیدالمحتقین - بنده راجع باین موضوع عرضی ندارم تذکره را که آقای تدین دادند راجع بآن شوالی داشتم بعد عرض میکنم .

رئیس - آقای دست قیب (اجازه)

دست قیب - بنده موافقم .

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده عرض میکنم باین بی پولی مملکت و حال فقر عمومی با این حال هم هر روز خرج تراشی برای مملکت .

نمیدانم این همه پول از کجا خواهد آمد و بنده طبقه مذابین مسئله نیستم .

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - اینکه آقای حاج میرزا عبدالوهاب فرمودند بی پولی البته اگر برای يك مغاربی غیر ضروری باشد باید رد کرد ولی از کار لازم نمیشود صرف نظر کرد البته اگر ملاحظه بی پولی را بکنیم ممکن است خیلی ترتیبات دیگر هم در مجلس مراعات نشود متلاوایی که می آید تمام طبع و بین و کلا توزیع میشود اگر ملاحظه بفرمائید باید آتم طبع و توزیع نشود نطق و کلاه (البته يك اظهاراتی در مجلس میکنند) در خارج يك انتشاراتی پیدا میکنند ممکن است حسن اثر یا سره اثر پیدا کند بنا بر این لازم است عین آنچه نطق میشود در مملکت انتشار پیدا کند باین جهت بقیه بنده لازم است صورت نطق و کلا منتشر شود و امروز هم که مجلسی معطله دارد و آن معطله هم بخرج دولت اداره میشود از باب طبع اینصورت

مشروح مجلس هم تصویب می‌گردد چندان خسارتی به مجلس وارد نشود و تولید خرجی نمیکنند مگر بواسطه کاغذ و طبع و بعضی چیزهای اضافی آنهم یک خرجی است که ببقده بنده لازم و ضروری است

رئیس - آقای امیر حشمت موافقت با مخالف ؟

امیر حشمت - بنده موافقم .

آقا سید یعقوب - بنده هم مخالفم اجازه به بنده نمی‌رسد که عرایض خود را عرض کنم .

رئیس - بعد از آقای حاج میرزا عبدالوهاب .

آقای حاج میرزا عبدالوهاب .

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده عرض می‌کنم این اعتراضی که آقای سهام السلطان راجع بلوا و فرموده لوائح لازم است به جهت اینکه اگر آقایان نمایندگان از لوائح اطلاع نداشته باشند نمی‌توانند رأی بدهند بصحت و سقمش .

اما این مسئله که فرموده خرج ندارد مثل تلگرافخانه میماند پس به جهت اینکه تلگرافخانه خرج ندارد همه تلگرافات را ممکن است مجانی بکنیم اینطور نیست . اگر نطق مفصل آقایان را چاپ نکنند کارهای دیگر هست که اسباب عایدی و دخل مطبوعه است و اگر این طوط است پس هی کاغذ بخیریم و چاپ کنیم بنده هیچ عقیده باین مسئله ندارم زیرا یک چیز ضروری نیست که بحد ملک بخورد که یک نطق مفصل را بنویسند .

چرا که حشمت بنده این روزنامه ها را که نگاه می‌کنم بیبیم تمام نطق و کلام را مفصلاً مینویسند در این صورت یک خرج زائمی برای این مملکت تراشیدن ببقده بنده لازم نیست .

رئیس - آقای امیر حشمت .

(اجازه)

امیر حشمت - بنده عرض می‌کنم با اینکه طبع صورت مشروح مجلس محل تردید نیست و لازم است و بیایستی منتشر شود ممکن است عایداتی هم که از این راه حاصل میشود با مخارج او تکافو کند .

و بر فرض اینکه معتصر کسی هم پیدا کند چیز مهمی نیست که مجلس از اینکار ظفره بزند .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب .

(اجازه)

آقا سید یعقوب - نه اینکه بنده نخواهم در این عرایض صحبتی بشوم و از روی حقانیت خارج شوم که بخواهم یک جلب قلبی از اشخاص کرده باشم خدای من شاهد است آنچه را که عرض می‌کنم .

رؤی حقیقت عرض می‌کنم بنده عرض می‌کنم تمام طبع مطبوعه ما داد می‌زنم نطق ما را به صورت مفصل از این جورجه نطق ما

نیستند متوجه عمل ما هستند ملت ایران متوجه است که این پولی را که در اینجا خرج می‌کنند و صرف میکنند به پیشند چه عملی واقع شده است الفاظ و عبارات هجده سال است زده شده و بحدی الفاظ عبارات در کله این مله زده که دیگر ابد گوش الفاظ و عبارات نمی‌دهد آن چیزیکه ملت باو محتاج است عمل است . ملت محتاج حیات اقتصادی است چه محتاج است که ملت سه ساعت بنشیند روزنامه را در دست بگیرد و نطق مفصل فلانکس را بخواند .

بابا عوض نطق فلانکس بگذارید عمل مفصل اورا بخوانند مملکت چه احتیاج بعمل دارد این معادن خدا داد ما در زیر خاک پنهان است کارهای ما خراب است آنروز در پشت این تریبون عرض کردم ایران گرفتار فقر است فقر تجارت دارد . فقر ملی دارد . فقر آزاده دارد فقر شجاعت دارد .

تمام چیزها را که ملاحظه فرمائید ما نسبت بان احتیاج داریم و فقیریم ما چرا باید اینقدر شهوت سمنی داشته باشیم و اینقدر متوجه باین بصیحت های خودمان باشیم یعنی خوشمان می‌آید که بگوئید آقا سید یعقوب اینطور صحبت کرد بنده اینطور این شهوت سمنی را سکنار بگذاریم ما نباید عشق داشته باشیم یک الفاظ بیروح بنده از خود میگویم عرض بهیچکس ندارم .

بالمعکس اگر بموض این الفاظ عمل بکنیم پیش خدا و پیش خلق و پیش همه کس مورد تقدیس خواهد بود و اگر خدای نخواستند نتوانستیم عمل کنیم آنوقت اگر هزار مرتبه بگوئید فلانکس با نطقهای آتشین مجلس را کربلا کرد هیچ اثر ندارد این چه داهی دارد ؟

بسیار خوب چه عیب دارد برای کلای اتموبیل همه بخرند ؟ آقا ما باید این فقر عمومی را نگاه کنیم این ملت را نگاه کنیم نگاه بفقر و بیچارگی خودمان کنیم و اینطور چیزها را پیشنهاد نکنیم .

اما اینکه آقای امیر حشمت می‌فرمایند دخل دارد مگر اینکه شما بیوزیادی داشته باشید نطقهای ما را بخرید زیرا گمان ندارم از معطله مجلس خارج بشود لهذا بهتر این است آقای سردار معظم خراسانی مرحمت فرمایند و پیشنهاد را پس بگیرند برای اینکه اگر ما عمل کردیم مردم پس از مردمان می‌آیند سر قیرمان فاته می - خوانند .

اگر خدای نخواست عمل ما بد شده امن و نفرین می فرستند . هی نطق را روی قبر بگذارید اثر نمیکنند اما از در عمل است این را عرض کردم و یکس هم کاری ندارم و از خداوند توفیق و سعادت ملت را مطیعم رئیس - باین پیشنهاد چون گفتند وارد شده است و مطالعه نشده حالا اگر وارد

شوم گویا خوب نباشد این را اگر تصویب می‌فرمائید بماند برای جمله دیگر . آن مسئله سابق و این یکی در جلسه آتی مطرح خواهد شد .

سردار معظم - پس اجازه ما معنوف باشد .

رئیس - جلسه آتی را بمفرماید روز یکشنبه باشد . آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - آنروز که اظهار شد جلسه امروز تشکیل بشود برای این بود که امروز کمیسیونها انتخاب شود کمیسیونها انتخاب شد چون گمان می‌کنم در دستور هم چیز دیگری جز همین یک دو فقره که امروز مطرح شدند داریم و این دو فقره هم قابل ندارد که برای آن جلسه تشکیل بدیم ممکن است آنوقت که در جلسه صرف می‌شود صرف کمیسیونها بکنند که یک کارهایی برای مجلس درست بشود یعنی اولیچ بودجه ها که میرسد کمیسیون یک اقداماتی در آنها بکنند تا حاضر شود و بعد بمجلس بیاید که مجلس بی کار نماند رئیس - آقای مصدق السلطنه (اجازه)

مصدق السلطنه - بنده می خواستم عرض کنم در خارج از مجلس یک ماده . . . تدین (خطاب بشیبان) بنده بشما اعتراض دارم چرا هیچ اینطرف نگاه نمیکنید ؟

مصدق السلطنه - در خارج مجلس یک مذاکره راجع بماده ۹۲ شد در ماده ۹۳ می نویسد

استخراج آراه بطریق معمول بعمل میآید یعنی باید همین آرائی که امروز در خارج از دستور است استخراج بطریق معمول بعمل بیاید بعضیها عقیده شان اینست که استخراج آراه بطریق معمول بعمل بیاید یعنی همانطور که آراه هیئت رئیسه در مجلس استخراج میشود این آراه کمیسیونها هم باید در مجلس استخراج شود .

بعضی دیگر معتقدند که در خارج باید استخراج بشود خوب است این راه توضیح فرمائید که آیا باید در خارج استخراج بشود یا در مجلس ؟ و اگر باید در خود مجلس استخراج شود البته مطابق معمول باید در جلسه باشد تذکر آن عرض کردم رئیس - این موضوعی که مذاکره می‌شد و رأی این بود راجع بدستور بود مصدق السلطنه خوب عرض این بود که اگر در خارج استخراج کنند بعد خواهند گفت باطل است

رئیس - اول باید دستور را مین کرد بعد . آقای تدین (اجازه)

تدین - آقای مصدق السلطنه خیلی ملاحظه مند هستند باینکه مواد نظامنامه

اجراء گذاشته شود همه هم ملاحظه متدین ولی در این حال ایشان غفلت از بعضی مواد دیگر دارند یکی از آنها این است که یک موضوعی که مطرح است تا آن موضوع حل نشده نمی‌توان وارد مطلب دیگری شد ایشان هر وقت در جلسات صحبت کردند یا اعتراضی کردند در موضوعی که مطرح بوده صحبت نکردند این تذکر را می‌دهم که ایشان مواد نظامنامه را خوب در نظر بگیرند . . .

مصدق السلطنه - اخبار پارسی است تدین - اخبار پارسی است صحیح است ولی همه ما حافظ نظامنامه هستیم ایشان هم مجری نظامنامه هستند ولی بنده هم حق دارم اخبار نظامنامه بکنم شمام حق دارم بهمان دلیلی که سه چهار مرتبه اخبار گردید همه مان حق داریم که اخبار نظامنامه بکنیم یک موقمی اگر ایشان اخبار نکرده این مستلزم این نیست که بنده یا دیگری ساکت باشیم .

موضوع تعیین جلسه آتی مجلس است و نسبت بان موضوع حالا باید اظهار عقیده کرد . کارهای مجلس نوحه وجود است و مشتمل بر دو قسم است یکی لوائح قانونی که از طرف دولت مجلس میآید و یکی طرحهای قانونی یا یک قطعنامه ها یا یک پیشنهادهای است که از طرف مجلس می‌شود .

این کارهای مجلس است لوائحی که از طرف دولت بمجلس میآید باید پرورد بکمیسیونها .

در صورتیکه تقاضای فوریت بپرد و معنی شده باشد آنوقت باید در خود مجلس بدون ارجاع بکمیسیون مطرح شود . همچو لایحه تا حالا نیامده اما بخواهم این وظیفه را انجام بدهم لایحه نقط آمده است تقاضای فوریت بمعنای یک شوری هم شده است رفته است بکمیسیون کمیسیون مشغول کار است جلسه داشته است بازم دارد تصور می‌کنم در هفته آتی تا آخر هفته راپرت کمیسیون عرض مجلس میرسد و میشود بطور خلق الساعه معتقد شد که در ظرف بیست و چهار ساعت کور کورانه بدون ارجاع بکمیسیون بیاید بمجلس اینکه نمیشود .

لایحه دیگری که بقید فوریت باشد نیامده است طرحهای قانونی هم در اینجا اگر باشد البته باید بجزای خودش برود و بکمیسیون های مربوط رجوع شود بعد بیاید اینجا آنوقت مستلسمی شوند باینکه اساس مشروعیات جزئاً و کلاً تنظیم بردار نیست .

پس بنا بر این جلسات مجلس شورای ملی باید هر روز منعقد شده و بدون هیچ کاری اینجا بنشینیم و بپرورد یوار نگاه کنیم اینها مرتبط بهم نیست بنا بر این کارهای مجلس برای اینکه کمیسیونها باختم اعتراض نکنند از این بجاری بود که عرض کردم فرمائید مجلس بشود ؟

نیابت باید رفت و اتهام کرد که آن کمیسیون های مربوطه زودتر بوظایف خودشان عمل کنند و آن کارهایی را که مربوط به خودشان است انجام بدهند ؟

بنابر این عرض می‌کنم که روز یکشنبه مجلس بیاید چه بکنند اگر یک کارهایی بر طبق این موضوعاتی که من عرض کردم دارم وظیفه مجلس است بیاید بنشینند و رسیدگی کنند میفرماید مجلس کار ندارد ممکن است حضرت عالی با آقایان طرح قانونی پیشنهاد کنند بنده اول کسی خواهم بود که با شما موافق خواهم بود و امضاء هم می‌کنم .

خوب کار است دیگر مثل طرح قانونی که امروز آقای حائری زاده اظهار کردند تصور می‌کنم همه موافقو البته همه موافقم کار پیدا کنیم آقای دولت آبادی اظهار کردند باید کار کرد البته کار کردن صحیح است قبول دارم اما چه باید کرد ؟ یک کارهایی دولت باید بیآورد در مجلس و در کمیسیونها مورد مطالعه واقع شود و آن کارها را تمام کنند و بمجلس بفرستد یا طرح قانونی پیشنهاد کنند بنده هم اگر موافق شدم امضاء می‌کنم آنوقت میرود بکمیسیون مبتکرات بعد بر میگردند بمجلس بنا بر این سکلمات باید و شاید فائده ندارد و بنده مخالف هستم با بودن این دو جزء که یکی ماده نظامنامه است و یکی هم این پیشنهاد که برای این دو جزء بمجلس شورای ملی روز یکشنبه تشکیل شود اگر کارهای دیگری هست می‌آورند ولی برای این دو بنده تصور می‌کنم لزومی نداشته باشد جلسه شود خوبست عرض اینکار کمیسیونهای که امروز انتخاب شده اند و آن کمیسیون هائی که سابق انتخاب شده اند لوائحی که به آنها رجوع شده تمام را رسیدگی و تصویب کنند برای روزی که بنده یک کارهایی برای مجلس تهیه کنند

رئیس - اگر تصویب میفرمائید بمجلس روز سه شنبه باشی روز سه شنبه چهار ساعت قبل از ظهر

سردار معظم - یک شرط

رئیس - بفرمائید

سردار معظم - بنده کاملاً موافقم بیایان آقای تدین البته بنده هم معتقد هستم که چون کار نداریم روز سه شنبه حتی ه شنبه جلسه بشود ولی ممکن است کمیسیون عمل نیامده باشد و یک تقویه داشته باشد بنا بر این بقیه بنده آقای رئیس مجلس لازم است اگر کمیسیونها انتخاب شده اند جلسه را پرورد سه شنبه موکول بفرمایند ولی اگر انتخاب نشده اند و کسری دارند چون فوریت دارد روز یکشنبه جلسه بشود (جمعی از نمایندگان صحیح است)

رئیس - از همین قرار تصویب می - فرمائید مجلس بشود ؟

(جمعی از نمایندگان کان بلی) (مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی مؤتمن الملک

جلسه ۲۱

صورت مشروح مجلس سوم سه شنبه پانزدهم شوال ۱۳۴۲ مطابق سی و یکم برج شوال ۱۳۰۳

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید) (صورت جلسه قبل را آقای آقامیرزا شهابالدین قرائت نمودند)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - عرضی ندارم .

رئیس - آقای سردار معظم .

(اجازه)

سردار معظم - بنده در صورت مجلس جزء دیر آمدگان نوشته‌اند بنده نیم ساعت دیر آمدم ولی نظر باینکه ساعت هشت که مجلس خبر میشود یعنی چهار ساعت بظهر مانده دو ظهر مانده مجلس منعقد میشود این دو ساعت را معلوم نیست انسان صرف چه باید بکند در مجلس خوبست اگر این قدر قیدهست مجلس زودتر منعقد بشود .

رئیس - آقای قائم مقام .

(اجازه)

قائم مقام - بنده را جزو دیر آمدگان نوشته‌اند در صورتیکه بنده دیر نیامده بودم و بموقع حاضر شدم .

رئیس - این اختلاقی است که با اداره مباشرت باید گفتگو کنید تارفع شود .

آقای حاج عزالمالک (اجازه)

حاج عزالمالک - بنده عرضی ندارم .

رئیس - دیگر ایرادی نیست .

(اظهاری نشده)

وزیر امور خارجه - دوققره پیشنهاد تقدیم مجلس شورای ملی میشود . یکی راجع بحقوق منتظرین خدمت وزارت امور خارجه در سنه گذشته که چون یک نظریاتی در این باب هست مجلس شورای ملی باید حل کند .

یکی دیگر راجع به مخارجی است که پیش می‌آید . . .

(یک نفر از نمایندگان - بلندتر فرمائید هیچ نمی‌شنوم)

وزیر امور خارجه - عرض کردم دوققره پیشنهاد تقدیم مجلس شورای ملی می‌کنیم یکی راجع بحقوق منتظرین خدمت وزارت امور خارجه که بعضی مشکلات در این باب پیش آمده است که مجلس شورای ملی باید حل کند . یکی راجع است به مخارجی که پیش میآید برای وزارت امور خارجه از قبیل

خرج مسافرت مأمورین و مخارج تهیه تانیه از برای ادارات و سفارتخانه‌ها و چون هنوز بودجه کل از مجلس شورای ملی نگذشته است و ممکن است چندین طول بکشد و این مخارج را نمی‌توان موقوف گذاشت و به ترتیب اجازه گرفتن خرج یک دو از دهم هم از مجلس شورای ملی مقصود حاصل نشود بجهت اینکه بعضی مخارج هست که در ماه اول یا دوم باید از اول یک دو از دهم خرج کرد نمی‌شود مقید شد به یک دو از دهم این است که اجازه می‌خواهم از مجلس شورای ملی که تجویز بفرمایند بعضی مخارج لازم بشود این دوققره را بجهت این نهاد و تمام می‌کنم که زودتر کمیسیون تشکیل شود و رسیدگی بفرمایند .

رئیس - آقای تدین .

(اجازه)

تدین - آقای وزیر امور خارجه اظهار کردند که چون بودجه کل از مجلس گذشته است بنا بر این این پیشنهاد را تقدیم می‌کنم بنده می‌خواستم تذکر بدهم که بودجه وزارت امور خارجه بمجلس نیامده است بلکه هیچ بودجه‌ای هم بمجلس نیامده است و مادامی که آن بودجه جز نیامده است هیچ تکلیفی معین کرد و بنا بر این باید هر چه زودتر بودجه وزارت امور خارجه را تقدیم مجلس بکنند تا در ضمن تکلیف این لوائح هم معلوم شود .

وزیر امور خارجه - بودجه که میفرمایند بمجلس نیامده است بنده همه بودجه‌ها را خبر ندارم لیکن میدانم که همه بودجه‌ها تهیه شده و بودجه وزارت خارجه هم بوزارت مایه داده شده است و تعجب می‌کنم که چرا تقدیم مجلس نشده است !!

رئیس - آقای حائری زاده از وزارت داخله سؤال الاتی داشتند .

حائری زاده - دوسه جمله را بنده سؤال کرده بودم . یکی راجع به ممنوع شدن بعضی از مطابع از مطبع بعضی اجزای بنده که مخالف دولت بودمانند گویایک التزامی گرفته شده از مدیرهای مطابع که بعضی اجزای بنده که مخالف دولت بودند مطبع نشود چون این اقدام از طرف نظمه بوده خواستم از آقای کفیل وزارت داخله سؤال کنم که علت این اقدام چه بوده ؟ و بموجب کدام یک از مواد قانونی بعضی جرمانه‌ها آزاد می‌کنند که بهمه چیز حمله بکنند و مطابق قانون مطبوعات هم هیچ اقدام نمی‌شود . بعضی از جرمانه که مخالف دولت هستند آنها را علاوه بر اینکه نمیکند از مطبع شود مدیر روزنامه را هم تعقیب میکنند و از مطابع نظمه التزام التزام گرفته‌اند جریده طوفان را مطبع نمایند لهذا با کمال تأسفیب از بنده رفتن اینطور مطبع

کفیل وزارت داخله - قبل از اینکه فرمایشات آقایان تکذیب کنم می‌خواهم برای تذکر آقا عرض کنم که دولت به هیچ وجه برای خودش روزنامه مخالفی تصور نمیکند دولت همیشه بر اظهارهای افکار ملت معاندان و همراه با خودش میدانند و البته همین طور که قانون می‌بینند عقاید و افکار همیشه آزاد بوداست آزادی را هیچ وقت هیچ دولتی با وجود مجلس شورای ملی و با وجود احترام بقوانین مخصوصاً قانون اساسی محدود نمی‌کند مخصوصاً بنده اینجا صریحاً فرمایش آقایان تکذیب می‌کنم و بکنم و بکنم و بکنم مطبوعه گرفته نشده روزنامه های مخالف دولت نباید مطبع شود مخصوصاً با آن قیدی که میفرمایند باسالم التزام گرفته شده است بنده مخصوصاً تکذیب می‌کنم زیرا دولت چنین التزامی نگرفته است و همچو اقدامی نکرده است و از طرف نظمه هم تکذیب می‌کنم و همچو اقدامی نشده است .

مدرس - صحیح است ناهید مخالف دولت نیست .

حائری زاده - چون آقایان تکذیب فرمودند عرایض بنده را لازم است یک مقدمه عرض کنم بمندلیل عرض خود را بسنجم آقایان و رسانم بنده در خدمت آقای شیخ فرج الله نماینده محترم کرمان که عازم مکر شدم در ۲۵ فرسخی یزد یک دو چرخه که چهار نفر نظامی در آن دو چرخه بودند و آقای مدیر جریده طوفان و مدیر قیام در آن دو چرخه بودند فرصت اینکه با آقایان صحبت بکنیم که نشد ولی در موقع عبور همین اندازه معلوم شد که روزنامه طوفان را دولت را توقیف کرده و مدیرش را در نظمه حبس کرده و بعد از حبس توسط مأمورین بطرف جنوب بحر کش داده‌اند بنده دیگر اطلاعی پیدا نکردم که چه شد وقتی که مدیر طوفان مراجعت کردند در جراید دیدم نوشته میشود که طوفان منتشر خواهد شد من بکروز آقای مدیر طوفان را دیدم علت منتشر نشدن روزنامه را پرسیدم که هر روز انتشارش منتشر میشود ولی چرا مطبع نمی‌شود .

این امر اسه ایست که از طرف مطبوعه بوسفور (که گویا روزنامه طوفان قدیسگرد آن مطبوعه طبع میشده مراجعه کرده بودند این اقدام چه بوده ؟ و بموجب کدام یک از مواد قانونی بعضی جرمانه‌ها آزاد می‌کنند که بهمه چیز حمله بکنند و مطابق قانون مطبوعات هم هیچ اقدام نمی‌شود . بعضی از جرمانه که مخالف دولت هستند آنها را علاوه بر اینکه نمیکند از مطبع شود مدیر روزنامه را هم تعقیب میکنند و از مطابع نظمه التزام التزام گرفته‌اند جریده طوفان را مطبع نمایند لهذا با کمال تأسفیب از بنده رفتن اینطور مطبع

جریده محترم معذور و تأسفات خود را تذکر میبمزم از طرف مدیر مطبعه فلان. بنده شنیده بودم ولی یکسند و مدتی نداشت پس از اینکه این امر اسلرا که مطبعه به اداره مطوفان نوشته است یافتم لازم شد بنده از آقای سکتیل وزارت داخله بیسرسکه نظمی حق این فضولی ها را در دو مطابق کدام يك از مواد قوانین حق دارد که مطابع و مدیران را ملتم سازد که فلان روزنامه را مطابع نکنند یا مدیران روزنامه را بپایند و بدین استنطاق بپرد حبس کند و منتظر نبودم که آقای کفیل با آن سوابقی که در عالم آزادی دارند عراض مرا با وجود اطلاعی که دارند تکلیب کنند. خوب بود راه عملی برایش تصور کنند که این عیوب را رفع شود.

فرمودید . (اگر آقای حائری زاده قبول فرمایند)
رئیس - آقای حائری زاده شوال دیگری هم داشتند؟
حائری زاده - بلی بنده اگر مطلبی را عرض می کنم چون دسترس به ادارات دولتی ندارم که مدار کش بدست بیآورم فراموشی را بدست می آورم و از نماینده دولت شوال میکنم و ایشان سوال بنده را خارج از موضوع میدانند بنده خوبست دیگر شوال نکنم. چون بنده بدوسی نظمی دست رسی ندارم که بتوانم التزامهایی که در آنجا هست کشف نمایم. راجع به حبس و توقیف آقایان سردار مقتدر و سالار ظفر سنجابی مدتی قبل شوال کرده بودم از وزارت داخله که علت حبس و توقیف این ها در همدان چه بوده که یکسال و کسری است شنیدم حضرات در آنجا معیوسند با وجود سوابقی که در آزادی خواهی دارند و زحماتی که در راه آزادی مملکت کشیده اند بر همه واضح است این است که سوال میکنم اگر تکذیب نمی کنند جواب فرمایند.

ممكن است ایشان بعضی خطاها بکنند) بعضیها را افوا کردند از آن جمله سردار رشید معلوم الحال بوده است و معلوم شده است برای دولت که اگر آن تفسه هایی که کشیده بودند ادامه بدهند و تعقیب به کنند ممکن بود اسباب زحمت دولت بشود. یکی از تفسه ها شان این بود که میخواستند ایلات و عشایر را متحد بکنند البته در مملکتی که قشون هست در مملکتی که نظم و انتظام هست این قبیل اقدامات معلوم میشود از برای چه سوغتدهائی بوده است در آن موقع آنها برای اینکه ایلات کوچک را مرعوب کنند به ایلات کوچک حمله کردند و یکتا و غارتهایی هم که آنها را بتوانند باهم دیگر متحد بکنند در آنجا سردار رشید و سالار ظفر و سردار مقتدر بهم دیگر متصل و آنجا مشغول قتل و غارتهایی هم شدند دولت جلو گیری کرد وقتی که جلو گیری کرد بعضی ها مقاومت کردند و دستگیر شدند. سردار رشید را فرستادند به تهران پس از یک مدتی که طهران بود همانطور که آقایان مسبقند (در اینجا در تحت نظر بود) و در این وقایع اخیر از اینجا رفت و مجهز شد و با اطلاعاتی که دولت دارد و مسببش را هم کاملا میدانند الان هم در آنجا مشغول اقداماتی هست و البته دولت هیچ اهمیت نمیدهد برای اینکه از همه آنها کاملا جلو گیری خواهد کرد و البته مسببین فتنه و فساد هم خواه از خارج خواه از مرز کرد در موقعش به مجازات و کبفر اعمال خود خواهند رسید (بعضی از نمایندگان صحیح است) ولی این دو نفر از همان وقتی که گرفتار شده اند معیوس هستند و ناوقتی که خلع اسلحه کامل از ایلات آن صفحات نشده باشد گمان نمیکنم استخلاص آنها برای دولت مقدور باشد.

شما خود داده رفتار نمائید همواره در بنایه و حمایت قشون خواهید بود می توانید بدون وحشت حرکت کرده بگریزید شاه برای ملاقات من بیاید امیر لشکر غرب. یکسراسره دیگری است در چهاردهم شورد در تحت ۸۳۸ به برادر سردار متدر که سردار ناصر باشد نوشته شده جناب اجل سردار ناصر حکومت سنجابی لازم است سالار ظفر را نزد من اعزام دارید و خود شما با کلیه ایل حرکت نموده به ماهیدشت بیاید اینک نیز قول نظامی سنه گذشته خود را تجدید نموده و بشما اطمینان میدهم که حکومت سنجابی کماکان با شخص شما خواهد بود پس از این که ایل مشغول امور خود باشند نسبت به ایل سوه قصبی ندارم امیر لشکر غرب احمد در صورتی که مومنی که آنها آمدند در ایل یعنی در اردوی نظامی خود امیر لشکر تصدیق میکند که این ها خیانتی نکرده اند و آنها را برای یک ماهیوتی دعوت کرده اند بعد هم که این ها آزاد نبودند که یک عملیاتی بکنند که موجب حبس و مجازات بشوند و من علتش را تفهیم از فرمایش اولی آقای کفیل وزارت داخله خوبست توضیح بدهند.

حائری زاده - نه خیر این مراسم آخر است این جارئیس قشون بیآور عبدالله میرزا مینویسد در تحت ۹۷۴ مورخه ۱۷ تیر راپورت نمره ۸ ملاحظه شد بطوری که قبلا شما نوشتن سردار مقتدر و سالار ظفر خیانتی نکرده اند که حبس شوند در اردو نزد من می باشند نظر باینکه ایل سنجابی آن قدرها توسعه ندارد که سه نفر سردار در آن حکومت بنمایند این است که حکومت سنجابی را شخص سردار ناصر واگذار نموده و برای سردار مقتدر و سالار ظفر حکومت های دیگری از دولت درخواست کرده ام از طرف من به کلیه ایل اطمینان بدهید که در نهات آسودگی مشغول امور خود باشند نسبت به ایل سوه قصبی ندارم امیر لشکر غرب احمد در صورتی که مومنی که آنها آمدند در ایل یعنی در اردوی نظامی خود امیر لشکر تصدیق میکند که این ها خیانتی نکرده اند و آنها را برای یک ماهیوتی دعوت کرده اند بعد هم که این ها آزاد نبودند که یک عملیاتی بکنند که موجب حبس و مجازات بشوند و من علتش را تفهیم از فرمایش اولی آقای کفیل وزارت داخله خوبست توضیح بدهند.

نمی توانم بزبان جاری کنم) کار آنها را یک قدری مشکل میکند.
رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
آقا میرزا علی کازرونی - بنده یک سوالی داشتم.
رئیس - پیش از وقت اطلاع داده اید؟ کازرونی - اطلاع ندادم لیکن ممکن است جواش را بعد بدهند.
رئیس - فرمائید.
آقا میرزا علی کازرونی - البته (مقدمه عرض میکنم) همانطور که فرمودید بنایستی از حدود نراکت خارج شون بنایستی احترام مجلس و حیثیت مجلس را از دست داده لیکن چه باید کرد در مجلسی که باستناد بکرونامه که از فرنگستان میرسد در آنجا بیگومند حدس میزنم که یک نفر صرفا اعلان کرده که جواهر برای فروش دارم این علق به پادشاه ایران باشد
آقا سید یعقوب - مربوط باین موضوع نیست.
کازرونی - ریاست مجلس که با آقا نیست !!
آقا سید یعقوب - اخطار نظامنامه عرض کردم.
آقا میرزا علی کازرونی - عرض کردم (اخطار نظامنامه با هر چه هست از طرف امیر لشکر غرب حق دارم این اظهارات را بکنم؟ بنده کاملا میدانم که ایشان حفظ قول نظامی خودشان را کرده اند برای اینکه نظامی فقط چیزی که سبب شرافتش شده است حفظ قولش است و تا اکنون هیچ نظامی دیده نشده است که قول بدهد و حفظ قول خودش را نکنند این را بنده تنها نیگویم البته آقایان بهتر میدانند اخلاق نظامی روح نظامی زندگی نظامی سوی سائرین است گمان میکنم این مراسلاتی که نوشته شده قبل از آنست که این ها داخل عملیاتی شده باشند عرض کردم که آنها هر قدر هم خوب باشند ممکن است که بتوسط دیگران سوق شده باشند و خدای نا کرده یک راههای بدی رفته باشند و این مراسلاتی که نوشته شده است گمان میکنم قبل از آن بوده است که ایشان داخل عملیات بشوند و بعد از آنکه خودشان داخل عملیات شده اند و حفظ قول خودشان را نکرده اند همانطور که گفته اند ما بشما مساعده هستیم در صورتیکه مطابق تعهد خود رفتار نمائید آنها تقض قول کرده اند و اوهم مجبور شده است که آنها را حبس کند و بالاخره بنده گمان میکنم این سوال آقای حائری زاده (در این موقعی که خودشان میدانند در بعضی از گوشه های مملکت چه افشاشانی است که

باشند) یک تذکر دیگری هم لازم است عرض کنم در اینجا مکرر گفته شد که بموجب ماده ۵۵ بایستی (همه هم بین نمایندگان).
رئیس - اگر شوالی میخواهید بکنید فرمائید جواش را باحالا می دهنده اید.
کازرونی - خوب از این هم میگذرم سوال بنده اینست که روزنامه ناهید را دولت توقیف کرده بود تازه می بینم دارد منتشر میشود خواستم از کفیل وزارت جلیله داخله سوال بکنم که از روی چه قانون یک روزنامه توقیف می شود و دوباره بچه دلیل از توقیف خارج می شود این است سوال بنده خیلی مختصر و از حدود نراکت هم تجاوز نکردم.
کفیل وزارت داخله - عرض کنم روزنامه ناهید (وقتی توقیف شد یا تعطیل چون سابقه نداشت که عرض کنم) یک موجبات قانونی بنظر بنده نداشته است البته تصدیق میفرمائید فقط بمقتضیات و مصالحی ممکن است از بعضی روزنامه ها خواهش بشود که چند روزی تعطیل بکنند در آن وقت یک معاکه نشده بود که بگویم از طرف محکمه حکمی آمده که دولت در تعقیب آن حکم روزنامه را توقیف بکند و آزاد شدنش هم بر اثر شوالی است که در اینجا شده بود در اینجا سوال کرده بودند که چرا جراند را توقیف می کنید همه آزاد خواهند شد.
کازرونی - اگر چه درست فرمایش آقا را استماع نکردم لکن بعضی از فقراتش را شنیدم از جمله کلمه مقتضیات بود یعنی بمقتضای مصلحتی که خود آن وزیر حس کرده یک روزنامه را ممکن است توقیف کند
کفیل وزارت داخله - بنده توقیف کرده یک روزنامه را ممکن است توقیف کردم که تفهیم مدعرت می خواهم.
آقا سید یعقوب - پس نگویید کازرونی غرض این بود که توقیف می شود بر طبق قانون باشد اگر آزاد میشود و رفع توقیف آن میشود بایستی مطابق صراحت قانون باشد چنانچه بنده اطلاع دارم بر طبق تقاضای ناظر شرعیات توقیف شده بنده سوال میکنم که وزارت جلیله داخله در قبال این تقاضا از روی چه قانون آنرا آزاد کرده اند آیا رای ناظر شرعیات را متبع نمیدانند؟ یک ورقه پیش بنده هست از طرف وزیر که حکم میکند رای او را متبع بدانند و در موقع

اجری بگذارید و اگر يك ماده هست که تقض میکند این قضیه را جواب بفرمائید که رفع تشویش بشود و بطور کلی بنده طرف دار تمام جراند هستم و مخالف و موافق هم بنده نی بینم همه موافقت و هیچ کس مبارزه با کسی ندارد.
کفیل وزارت داخله - بنده عرض می کنم چیزیکه ماها همه باید مطاع و محترم بدانیم فقط قانون است احتمال دارد در داخل وزارت خانه ها خیلی چیزها نوشته باشند که برخلاف قانون باشد ایشان که ناظر اجرای قانون هستند هیچ وقت نباید مداخله کنند به این که در داخل وزارت خانه ها بعضی احکام است چرا به موقع اجرا ننگارده اند ایشان باید شوال کنند که فلان قانون چرا اجرا نشده است. بنده عرض کردم توقیف نشده است و هیچ وزیر هم برای رضای خاطر خودش حق ندارد و هیچ جریده را توقیف کند مگر آن طور که قانون حکم میکند.
رئیس - آقای اجاق سؤالی داشتید؟
آقا سید حسن اجاق - بنده خواستم عرض بکنم ولی چون آقای کفیل وزارت داخله توضیحاتی دادند لهذا عرض ندارم میخواستم در اطراف آقایان مترضین عرض کنم که آقا خودشان بیان کردند و غیر از این سوال دیگری نداشتم.
رئیس - آقای شیخ جلال الدین (اجازه)
آقا شیخ جلال الدین - می خواستم در سوال ثانی سوال آقای حائری زاده عرض بکنم.
رئیس - حق دخالت ندارید کمیسیون هایی که در جلسه گذشته بنا بود انتخاب بشود انتظاماتی بعمل آمده است ولی نتیجه مفیده حاصل نشده است نسبت بکمیسیون قوانین ماله اسم ده نفر نوشته شده است و ظاهر آگرتی هم حاصل شده ولی يك شبهه و تردیدی باقی است و آن این است که چندی از آقایانی که رای داده اند اسامی در اوراق نوشته اند که دال بر امضا است یعنی این آرائی که داده شده است آراه مغفی نخواهد بود.
(جمعی از نمایندگان صحیح است)
رئیس - باین نظر بقیمه آقایان مستخرجین آراه پنج نفر فقط در کمیسیون قوانین ماله اکثریت پیدا کرده اند و نسبت بباقی باید تجدید انتخاب شود آن اسمی را عرض میکنم با آرائشان بعد آقایانی که اجازه خواسته اند مفا کراتی میفرمایند و هر طور که مجلس تصویب کرد از همان

کفیل وزارت داخله بنده تصور می کنم که این يك قدری از مرحله سوال خارج بود و منتظر بودم که آقای رئیس در اینجا تذکر داده باشند. و گویا آقای رئیس هم قبلا تذکر دادند میفرمایند که نظمی این کار را کرده است و يك عبارت های خارج از نراکتی استعمال میکنند البته این از وظایف خود آقای رئیس است و تذکر خواهند داد ولی همان طوری که عرض کردم این موضوع هیچ مربوط به آن موضوع که سوال کرده بودند نبود ایشان در يك مطبعه برای من اقامه يك سند و برهانی می کنند. آقا بنده عرض میکنم دیشب جناب عالی فلان کار را کردید آیا این از برای اینکه شافلان کار را کرده اند میتواند سند بشود گمان میکنم که همه آقایان تصدیق کنند که اینجا هم مطبعه میگوید که این طور است بنده میگویم که این طور نیست. لی در غیاب مجلس چرا فلان روزنامه توقیف شده است (چون آقایان شریف نداشتند باید مراجعه نکنند بتاریخ آن وقت و ملاحظه بکنند که در آن وقت چه قضایایی در این جا جا جریان داشته است که دولت مجبور بوده است باین قبیل اقدامات.
رئیس - پیش از اینکه شروع بنطق کنند به آقا تذکر دادم که از حدود نراکت خارج نشوند ممالک قدری با حرارت حرف زدن
آقا سید یعقوب - بموجب ماده ۵۵ اخطار فرمائید.
رئیس - آقای سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده عرضی نداشتم فقط عرض کردم اخطار فرمائید که اخطار

حائری زاده - بنده خیلی متأسفم يك انتظاماتی که در این مملکت پیش آمده بود بواسطه يك خیالاتی که در مرز خواستند تحمیل بمرم بکنند (همه هم بین بعضی از نمایندگان).
يك قدری تزلزلی درش پیدا شد و امیدوار هستیم که دولت بتواند زودی جبرانش بکنند ولی مراسم در این موضوع امیر لشکر غرب به حضرات نوشته که این فرمایشاتی را که آقای کفیل فرمودند تردید میکند يك مراسم است در چهارم تیر تنگورژیل ۱۳۰۲ در تحت ۳۲۳ امیر لشکر غرب هم امضاء کرده مینویسد جناب اجل سردار مقتدر آقای سالار ظفر باو کالت نامه داده بودید و اردو منا کراتی باشا را به نوده این است که بموجب این ورقه بشما قول نظامی میدهم که به هیچ وجه قشون نظریه سوئی نسبت بشما نداشته و چنانچه مطابق نوشته که آقای سالار ظفر از طرف

شما خود داده رفتار نمائید همواره در بنایه و حمایت قشون خواهید بود می توانید بدون وحشت حرکت کرده بگریزید شاه برای ملاقات من بیاید امیر لشکر غرب. یکسراسره دیگری است در چهاردهم شورد در تحت ۸۳۸ به برادر سردار متدر که سردار ناصر باشد نوشته شده جناب اجل سردار ناصر حکومت سنجابی لازم است سالار ظفر را نزد من اعزام دارید و خود شما با کلیه ایل حرکت نموده به ماهیدشت بیاید اینک نیز قول نظامی سنه گذشته خود را تجدید نموده و بشما اطمینان میدهم که حکومت سنجابی کماکان با شخص شما خواهد بود پس از این که ایل مشغول امور خود باشند نسبت به ایل سوه قصبی ندارم امیر لشکر غرب احمد در صورتی که مومنی که آنها آمدند در ایل یعنی در اردوی نظامی خود امیر لشکر تصدیق میکند که این ها خیانتی نکرده اند و آنها را برای یک ماهیوتی دعوت کرده اند بعد هم که این ها آزاد نبودند که یک عملیاتی بکنند که موجب حبس و مجازات بشوند و من علتش را تفهیم از فرمایش اولی آقای کفیل وزارت داخله خوبست توضیح بدهند.
کفیل وزارت داخله - آقا اگر توجه میفرمودند گمان میکنم محتاج نبود که مراسم ها را بخوانند ولی بنده نمیدانم از طرف امیر لشکر غرب حق دارم این اظهارات را بکنم؟ بنده کاملا میدانم که ایشان حفظ قول نظامی خودشان را کرده اند برای اینکه نظامی فقط چیزی که سبب شرافتش شده است حفظ قولش است و تا اکنون هیچ نظامی دیده نشده است که قول بدهد و حفظ قول خودش را نکنند این را بنده تنها نیگویم البته آقایان بهتر میدانند اخلاق نظامی روح نظامی زندگی نظامی سوی سائرین است گمان میکنم این مراسلاتی که نوشته شده قبل از آنست که این ها داخل عملیاتی شده باشند عرض کردم که آنها هر قدر هم خوب باشند ممکن است که بتوسط دیگران سوق شده باشند و خدای نا کرده یک راههای بدی رفته باشند و این مراسلاتی که نوشته شده است گمان میکنم قبل از آن بوده است که ایشان داخل عملیات بشوند و بعد از آنکه خودشان داخل عملیات شده اند و حفظ قول خودشان را نکرده اند همانطور که گفته اند ما بشما مساعده هستیم در صورتیکه مطابق تعهد خود رفتار نمائید آنها تقض قول کرده اند و اوهم مجبور شده است که آنها را حبس کند و بالاخره بنده گمان میکنم این سوال آقای حائری زاده (در این موقعی که خودشان میدانند در بعضی از گوشه های مملکت چه افشاشانی است که

نمی توانم بزبان جاری کنم) کار آنها را یک قدری مشکل میکند.
رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
آقا میرزا علی کازرونی - بنده یک سوالی داشتم.
رئیس - پیش از وقت اطلاع داده اید؟ کازرونی - اطلاع ندادم لیکن ممکن است جواش را بعد بدهند.
رئیس - فرمائید.
آقا میرزا علی کازرونی - البته (مقدمه عرض میکنم) همانطور که فرمودید بنایستی از حدود نراکت خارج شون بنایستی احترام مجلس و حیثیت مجلس را از دست داده لیکن چه باید کرد در مجلسی که باستناد بکرونامه که از فرنگستان میرسد در آنجا بیگومند حدس میزنم که یک نفر صرفا اعلان کرده که جواهر برای فروش دارم این علق به پادشاه ایران باشد
آقا سید یعقوب - مربوط باین موضوع نیست.
کازرونی - ریاست مجلس که با آقا نیست !!
آقا سید یعقوب - اخطار نظامنامه عرض کردم.
آقا میرزا علی کازرونی - عرض کردم (اخطار نظامنامه با هر چه هست از طرف امیر لشکر غرب حق دارم این اظهارات را بکنم؟ بنده کاملا میدانم که ایشان حفظ قول نظامی خودشان را کرده اند برای اینکه نظامی فقط چیزی که سبب شرافتش شده است حفظ قولش است و تا اکنون هیچ نظامی دیده نشده است که قول بدهد و حفظ قول خودش را نکنند این را بنده تنها نیگویم البته آقایان بهتر میدانند اخلاق نظامی روح نظامی زندگی نظامی سوی سائرین است گمان میکنم این مراسلاتی که نوشته شده قبل از آنست که این ها داخل عملیاتی شده باشند عرض کردم که آنها هر قدر هم خوب باشند ممکن است که بتوسط دیگران سوق شده باشند و خدای نا کرده یک راههای بدی رفته باشند و این مراسلاتی که نوشته شده است گمان میکنم قبل از آن بوده است که ایشان داخل عملیات بشوند و بعد از آنکه خودشان داخل عملیات شده اند و حفظ قول خودشان را نکرده اند همانطور که گفته اند ما بشما مساعده هستیم در صورتیکه مطابق تعهد خود رفتار نمائید آنها تقض قول کرده اند و اوهم مجبور شده است که آنها را حبس کند و بالاخره بنده گمان میکنم این سوال آقای حائری زاده (در این موقعی که خودشان میدانند در بعضی از گوشه های مملکت چه افشاشانی است که

باشند) یک تذکر دیگری هم لازم است عرض کنم در اینجا مکرر گفته شد که بموجب ماده ۵۵ بایستی (همه هم بین نمایندگان).
رئیس - اگر شوالی میخواهید بکنید فرمائید جواش را باحالا می دهنده اید.
کازرونی - خوب از این هم میگذرم سوال بنده اینست که روزنامه ناهید را دولت توقیف کرده بود تازه می بینم دارد منتشر میشود خواستم از کفیل وزارت جلیله داخله سوال بکنم که از روی چه قانون یک روزنامه توقیف می شود و دوباره بچه دلیل از توقیف خارج می شود این است سوال بنده خیلی مختصر و از حدود نراکت هم تجاوز نکردم.
کفیل وزارت داخله - عرض کنم روزنامه ناهید (وقتی توقیف شد یا تعطیل چون سابقه نداشت که عرض کنم) یک موجبات قانونی بنظر بنده نداشته است البته تصدیق میفرمائید فقط بمقتضیات و مصالحی ممکن است از بعضی روزنامه ها خواهش بشود که چند روزی تعطیل بکنند در آن وقت یک معاکه نشده بود که بگویم از طرف محکمه حکمی آمده که دولت در تعقیب آن حکم روزنامه را توقیف بکند و آزاد شدنش هم بر اثر شوالی است که در اینجا شده بود در اینجا سوال کرده بودند که چرا جراند را توقیف می کنید همه آزاد خواهند شد.
کازرونی - اگر چه درست فرمایش آقا را استماع نکردم لکن بعضی از فقراتش را شنیدم از جمله کلمه مقتضیات بود یعنی بمقتضای مصلحتی که خود آن وزیر حس کرده یک روزنامه را ممکن است توقیف کند
کفیل وزارت داخله - بنده توقیف کرده یک روزنامه را ممکن است توقیف کردم که تفهیم مدعرت می خواهم.
آقا سید یعقوب - پس نگویید کازرونی غرض این بود که توقیف می شود بر طبق قانون باشد اگر آزاد میشود و رفع توقیف آن میشود بایستی مطابق صراحت قانون باشد چنانچه بنده اطلاع دارم بر طبق تقاضای ناظر شرعیات توقیف شده بنده سوال میکنم که وزارت جلیله داخله در قبال این تقاضا از روی چه قانون آنرا آزاد کرده اند آیا رای ناظر شرعیات را متبع نمیدانند؟ یک ورقه پیش بنده هست از طرف وزیر که حکم میکند رای او را متبع بدانند و در موقع

اجری بگذارید و اگر يك ماده هست که تقض میکند این قضیه را جواب بفرمائید که رفع تشویش بشود و بطور کلی بنده طرف دار تمام جراند هستم و مخالف و موافق هم بنده نی بینم همه موافقت و هیچ کس مبارزه با کسی ندارد.
کفیل وزارت داخله - بنده عرض می کنم چیزیکه ماها همه باید مطاع و محترم بدانیم فقط قانون است احتمال دارد در داخل وزارت خانه ها خیلی چیزها نوشته باشند که برخلاف قانون باشد ایشان که ناظر اجرای قانون هستند هیچ وقت نباید مداخله کنند به این که در داخل وزارت خانه ها بعضی احکام است چرا به موقع اجرا ننگارده اند ایشان باید شوال کنند که فلان قانون چرا اجرا نشده است. بنده عرض کردم توقیف نشده است و هیچ وزیر هم برای رضای خاطر خودش حق ندارد و هیچ جریده را توقیف کند مگر آن طور که قانون حکم میکند.
رئیس - آقای اجاق سؤالی داشتید؟
آقا سید حسن اجاق - بنده خواستم عرض بکنم ولی چون آقای کفیل وزارت داخله توضیحاتی دادند لهذا عرض ندارم میخواستم در اطراف آقایان مترضین عرض کنم که آقا خودشان بیان کردند و غیر از این سوال دیگری نداشتم.
رئیس - آقای شیخ جلال الدین (اجازه)
آقا شیخ جلال الدین - می خواستم در سوال ثانی سوال آقای حائری زاده عرض بکنم.
رئیس - حق دخالت ندارید کمیسیون هایی که در جلسه گذشته بنا بود انتخاب بشود انتظاماتی بعمل آمده است ولی نتیجه مفیده حاصل نشده است نسبت بکمیسیون قوانین ماله اسم ده نفر نوشته شده است و ظاهر آگرتی هم حاصل شده ولی يك شبهه و تردیدی باقی است و آن این است که چندی از آقایانی که رای داده اند اسامی در اوراق نوشته اند که دال بر امضا است یعنی این آرائی که داده شده است آراه مغفی نخواهد بود.
(جمعی از نمایندگان صحیح است)
رئیس - باین نظر بقیمه آقایان مستخرجین آراه پنج نفر فقط در کمیسیون قوانین ماله اکثریت پیدا کرده اند و نسبت بباقی باید تجدید انتخاب شود آن اسمی را عرض میکنم با آرائشان بعد آقایانی که اجازه خواسته اند مفا کراتی میفرمایند و هر طور که مجلس تصویب کرد از همان

نسبت یکسیویون قوانین مالیه آقای
 عمادالسلطنه ۷۱ رای دارند
 شاهزاده غلامحسین میرزا ۷۰ رای
 آقای ممتازالسلطنه ۶۸ رای
 حاج عزالمالك ۶۶ رای
 حاج میرزا علیرضا ۶۶ رای
 آقای افشار ۶۱ رای
 آقای وکیل الملك ۶۰ رای
 آقای مقدم الملك ۵۹ رای
 آقای مصباح السلطنه ۵۹ رای
 آقای داور ۵۸ رای
 بعضی آراء را اگر خارج کنیم و با
 امضا بمانیم و مخالف با نظامنامه بدانیم فقط
 پنج نفر انتخاب شده اند:
 آقایان عمادالسلطنه . غلامحسین
 میرزا . ممتازالسلطنه . حاج عزالمالك
 حاج میرزا علیرضا .
 همین معظور است نسبت یکسیویون
 خارجه اشخاصیکه انتخاب شده اند
 آقای مستوفی المالك . شاهزاده
 سلیمان میرزا . شیرالدوله . حاج سید
 المعقین . نظم الملك . آقا شیخ جلال
 ولی فقط دونفر که آقایان مستوفی المالك
 و سلیمان میرزا باشند باین ترتیب اکثریت
 پیدا کرده اند .
 کیسیون نظامهم فقط يك نفر انتخاب
 شده است مابقی اصلا اکثریت ندارند
 کیسیون داخله هم دونفر آقایان
 نظام التولیه و وصول السلطنه دیگران اصلا
 اکثریت ندارند .
 کیسیون پست و تلگراف و فوایدنامه
 چون دقمه سوم است اکثریت نسبی قبول
 می شود .
 آقایانیکه درباره آنها رای داده شده
 است منتخبند آقایان : رهنا . ضیاعالواهمظین
 رئیس التاجار . شیر منظم . عدل الملك
 امین الشریعه . شیخ الرئیس . دستغیب
 این آقایان در هر صورت منتخبند
 آقای اخیر
 (اجازه)
 اشگر - بنده چندجلسه قبل يك سوالی
 کرده بودم آقای کفیل وزارت داخله میدانم
 برای جواب حاضر ندیده ام
 رئیس - خارج از این موضوعی است
 که دارم مذاکره میکنیم . آقای
 حائریزاده .
 (اجازه)
 حائریزاده - مطالب بنده را حضرت
 عالی فرمودید اگر مخالفی هست بنده
 عرض کنم .
 رئیس - آقای داور
 (اجازه)
 آقای میرزا علی اکبرخان داور - بایستی
 معلوم کرد که واقعا آن اسمی امضا بوده
 است یا اینکه اسمی بوده است و اضافه
 بوده است اگر قسم تالی باشد و امضای

نباشد (گمان میکنم که در هر صورت
 مسئله آنقدر قابل ملاحظه نیست و تجدید
 انتخاب خواهد شد و باید یکقدری صرف
 وقت کرد) اگر امضاء نیست بطور مسلم
 باید مابین حال باقی بماند البته بازم بسته به
 رای اکثریت مجلس است
 رئیس - این آراء بر چند قسم است
 بعضی متلابایستی اسم شش نفر را بنویسند
 اسم هفتم را هم در ذیل آن شش نفر
 نوشته اند آنرا قلم زده .
 این را حدل بصحت مکرریم همچو
 خیال کردیم که آن شخص که این اسم را
 نوشته است اشتباه کرده است عوض شش
 نفر هفت نفر نوشته است بعد منتقل شده
 است یکی زیادی است آن زیادی را قلم
 گرفته است ولی بعضی هستند که اسم ۶
 نفر را نوشته اند در يك ستون و بعد در طرف
 دیگر اسم دیگری را در وسط نوشته اند
 این را ما بمنزله امضاء گرفته ایم بعضها
 با مرکب اسم دوازده نفر را نوشته اند بعد
 اسم سیزدهمی را نامداد نوشته اند اینها
 دست غیب .
 (اجازه)
 دست غیب - عرضی ندارم
 رئیس - آقای کازرونی
 (اجازه)
 کازرونی - عقیده بنده این است که
 این انتخابات بهجاتی باطل است البته مجلس
 مقدس بایستی کاملاً رعایت قانون را بکنند
 بموجب ماده ۹۳ استخراج آراء بایستی
 بطریق معمول بعمل آید یعنی اگر چه آراء
 را چنانچه نوشته میشود در آن اطلاق که
 در جنب اینجا واقم شده است بدهند
 لیکن استخراج آراء بایستی روی همین
 کرسی خطابه بعمل بیاید بنده قانون را
 می خوانم
 (بعضی از نمایندگان
 خارج از موضوع است)
 رئیس - این مطلب را ممکن است
 بهد بفرمائید حالا باید بفرمائید این انتخابات
 صحیح است یا نه ؟
 آقای حاج عزالمالك
 (اجازه)
 حاج عزالمالك - بنده با آقای رئیس
 موافقم هر وقت موقع شد عرض میکنم
 رئیس - آقای عدل الملك
 (اجازه)
 عدل الملك - خود حضرت آقای
 رئیس تصدیق فرمودند که يك قسمتی از
 اوراق را که قلم کشیده اند حمل بصحت
 فرموده اند و تصور نموده اند که شخص
 نویسنده هفت نفر را نوشته است و بعد
 متذکر شده است که یکی زیادی است قلم
 گرفته شق دوم را هم بنده گمان میکنم
 همان شق اول است منتھی اینکه مباشر
 منتقل نشده است و قلم نگرفته در صورتی

که باید قلم بکشد مثل اینکه معمول است
 در کلبه اوراقیکه بیشتر از حد لازم برای
 انتخاب اسم نوشته شده است مباشرین
 استخراج آراء باید روی همه زیادی را
 قلم بگیرند در اینجا اغلب نمایندگان متذکر
 شدند که بایستی امضاء نکنند و آن اوراق
 را همانطور که مباشرین بمن گفتند ناشی
 از اشتباه بوده است و فراموش کرده اند
 که روی آنها قلم بکشند و تصور میکنم
 که باین ترتیب اشکالی نباشد و همانحال را
 صحیح بدانند
 رئیس - آقای حاج عزالمالك .
 حاج عزالمالك - بنده اولاً انتخابات
 این کیسیونها را این قدر موضوع مهمی
 نمی بینم گویا بدیهه ولی اساساً برای این
 که این موضوع بعداً مطرح نشود با آقای
 رئیس موافقم ؛ اگر کسی زیادی نوشته
 باشد مثلا بنده نوشته باشم حاج عزالمالك
 بصدری آن را قلم بگیرم ایرادی به آن
 رای نیست ولی اگر امضای معروف بنده که
 همیشه پیش نهاد میکنم معلوم است که امضاء
 دارم این امضاء در اینجا باشد بعد قلم
 کشیده باشم این غلط است پس بنده همان
 نظریه که مستغزین و آقای رئیس گرفته
 اند آنرا قبول میکنم و بازم گمان
 میکنم همان آقایان را قبول کنیم
 ولی برای اینکه این قبیل مطالب سابقه نشود
 و برای اینکه يك انتخابات مهمی در مجلس
 پیش نیاید باید روح رأی مضمی را همیشه
 محترم بشماریم .
 رئیس - خوب مذاکرات را آقایان
 کافی میدانند ؟
 (بعضی از نمایندگان - کافی است)
 رئیس - خوب این انتخابات را باین
 ترتیب صحیح میدانید ؟
 (بعضی از نمایندگان - صحیح است ،
 جمعی از نمایندگان - صحیح نیست)
 رئیس - رأی بگیریم . . .
 (يك نفر از نمایندگان - رأی لازم
 نیست)
 رئیس - رأی بگیریم برای اینکه يك
 رأی قطعی داده شده باشد و تکلیف هم
 معلوم شده باشد که باید بعد همارا چه کرد
 به تصویب مجلس . . .
 حائریزاده - اجازه بفرمائید ؟
 رئیس - اشخاص دیگری هم هستند
 که اجازه خواسته اند .
 حائریزاده - بنده قبلاً اجازه خواسته
 بودم .
 رئیس - رأی گرفته میشود این انتخابات
 باین ترتیبی که اینجا گفته شد که صحیح
 است یا نه ؟ آقایانیکه موافقت دارند برای
 آقای عدل الملك رأی خواهند داد که صحیح
 است و الا خواهند گفت بقیه است .
 آقایانیکه این انتخابات را . . .

شاهزاده شیخ الرئیس - اجازه بفرمائید
 توضیحی عرض کنم .
 رئیس - شانه از تشریف آورده آید ؟
 بفرمائید .
 شاهزاده شیخ الرئیس - موضوع بحث
 در این بود که با امضاء است یا بی امضاء
 است زیرا آنطوریکه آقایان میگویند مسلماً
 معلوم میشود که موضوع بحث در امضاء
 است .
 به عقیده بنده آنهایی که امضاء شده
 بانسان محسوب میشود و از درجه اعتبار اسقاط
 است و مابقی را باید بقتضی نمایند و باید این
 مطلب کاملاً روشن شود و تکلیف معین گردد
 چون واقعا بشکل بسیاری است که مشخص
 کند نمایندگان را که به بنده رأی داده اند
 و به عقیده بنده اگر با امضاء هم نباشد چون
 یا نشان است بسایه لغو کرد و من لغو
 میدانم .
 رئیس - این اسمی که گفته شده است
 نشود گفت امضاء است برای اینکه آن
 خصوصیتی که آن شخص نویسنده در
 امضایش بخرج میدهد ندارد ولی نشان
 (صحیح است) مذاکرات کافی
 است ؟
 (جمعی گفتند بلی)
 رئیس - این انتخابات را اگر درست
 میدانید قیام بفرمائید .
 (عدد قلیلی قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد .
 پس یاد داشت بفرمائید اشخاصی را
 که باید تجدید انتخاب میکنند یعنی عدد
 اعضائی که باید تجدید انتخاب بشود .
 کیسیون خارجه چهار نفر . . .
 آقای میرزا سید حسن خان زهم - آقا
 بنده يك سوالی داشتم .
 رئیس - این هارا عرض میکنم اگر بعد
 سوالی دارید بفرمائید .
 کیسیون قوانین مالیه . هفت نفر
 کیسیون داخله ده نفر ؛ کیسیون نظام
 هفت نفر ؛
 دست غیب - آن یکی که برای کیسیون
 نظام انتخاب شده کیست ؟
 رئیس - آن يك نفر آقای امیراعلم
 است .
 معارف يك نفر ؛ عدلیه چهار نفر سه نفر
 از سابق لازم بود يك نفر هم جدیداً
 بجای آقای حاج سیدالمحققین که استعفا
 کرده اند .
 آقای سهام السلطان .
 (اجازه)
 سهام السلطان - سابق گویا کیسیون
 عدلیه دونفر کسر داشت .
 رئیس - بلی صحیح است سه نفر باید
 انتخاب شود .
 آقای زهم .
 (اجازه)

آقا میرزا سید حسن خان زهم - بنده
 میخواستم از مقام ریاست شوال کنم این
 آرائی که قرائت شده و در نتیجه يك همه
 اکثریت برده اند این اسمی که در هفتی یا
 سیزدهمی بوده است اینها تمام در سر ورقه
 بوده یا در ورقه یا در وسطها نوشته اند ؟
 به عقیده بنده این رأی نشان دار است و باطل
 است و آنچه را هم که بنده در خارج شنیدم
 این قضیه را تأیید میکنند که آن قلم زده
 ها در این آراء حکم نشان را دارند .
 رئیس - خوب این را اکثریت معنای
 عقیده جناب عالی رأی داده است حالا آن اسم
 در اول باشد یا در وسط یا در آخر
 تفاوتی نمیکند .
 آقای حائریزاده .
 (اجازه)
 حائریزاده - بنده فقط استدعائی که
 داشتم این بود که به آقایان تذکر داده
 شود که اگر اشخاص يك اسمی را نوشتند و
 قلم زده آن ورقه را در صورتی که بنده از آن
 يك ورقه در صورتی انداخته شود که هیچ قلم
 خورده نداشته باشد ممکن است ورقه را تجدید
 بفرمایند چون اگر آقایان ملاحظه بفرمائید
 در این اوراق هیچ اسمی مکرر نیست هر
 کسی اسم خودش را در آخر نوشته و قلم زده
 است و این ورقه در جزو اوراق نشان دار
 محسوب خواهد شد و استدعا دارم اینجا تذکر
 داده شود و اوراقی را که در ظرف رأی میانه بزنند
 قلم نزنند و بی نشان باشد که تولید اشکال
 نکنند .
 رئیس - خوب پیش نهادی که در
 جلسه گذشته قرائت شد راجع به طبع و
 انتشار صورت مجلس میل دارید مطرح
 شود ؟
 داور - بنده در موضوع فرمایش
 آقای حائریزاده اجازه خواسته
 بودم .
 رئیس - آن موضوع گذشت ایشان
 يك خواهشی از آقایان کردند میل دارند
 قبول میکنند . میل ندارند قبول نمی کنند .
 داور - گذشت ولی ایشان تکرار
 میکنند .
 (پیش نهاد جمعی از آقایان نمایندگان
 راجع بطبع صورت مشروح مجلس بشرح
 ذیل خوانده شد)
 ما امضاء کنندگان ذیل پیش نهاد
 میکنیم که بغوریت هیئت معترمه رئیس
 موجبات طبع و انتشار صورت مشروح مجلس
 را تهیه و مصارف اضافی آن را برای
 تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم
 دارند .
 رئیس - آقایان مستخرجین حالاً
 تشریف ببرند بیرون .
 آقای یاسائی .
 (اجازه)

یاسائی - بنده اخطار نظر اندامه
 دارم .
 رئیس - بفرمائید .
 یاسائی - در جلسه گذشته در اطراف
 ماده ۲۷ نظامنامه مذاکره شد و تصور می
 کنم مقرر فرمودند که جزه دستور این جلسه
 گذارده شود که امروز مذاکره شود و
 آقایان حالا میخواهند راجع به کسری
 کیسیون ها رأی بدهند در صورتیکه
 ماده ۲۷ نظامنامه داخلی
 میگوید ؛ يك وکیل در آن واحد نمی تواند
 عضویت بیش از دو کیسیون را قبول
 کند . چون کیسیون ها تقسیم شده است به
 کیسیون عادی و کیسیون فوق العاده چه
 در کیسیون عادی و چه در کیسیون فوق
 العاده در هر صورت يك وکیل در بیش از دو
 کیسیون نمی تواند عضویت داشته باشد
 این را نظامنامه می گوید ؛ به استثنای
 کیسیون تحقیق انتخابات که يك کیسیون
 فوق العاده است و کیسیون محاسبات مجلس
 که يك کیسیون عادی است در این صورت
 مطابق فراز اخیر همان ماده آقای رئیس باید
 قیلا اشخاصی را که قابل انتخاب نیستند
 اعلام بکنند در شعبه هم همین فلسفه موجود
 است و باید آن اشخاصی که قابل انتخاب
 نیستند یعنی در کیسیون انتخاب شده اند در
 کیسیون سومی چه عادی چه فوق العاده
 انتخاب نشوند .
 رئیس - دو مطلب در جلسه گذشته
 عنوان شد و بنا شد جزو دستور امروز شود
 یکی همان مطلبی است که آقای یاسائی
 گفتند یکی هم آن مسئله که حالا میخواهم
 مطرح کنیم حالا اگر تقدیم و تاخیری قائل
 هستید بفرمائید .
 دست غیب - این مقدم است .
 رئیس - می فرمائید ماده ۲۷ را مقدم
 بداریم ؟
 دست غیب - بلی مقدم باشد .
 رئیس - مخالفی نیست ؟
 (بعضی از نمایندگان - خیر)
 رئیس - دو بدو تشریف ببرند بیرون رأی
 بدهند . این راهم باید تذکر بدهم که راجع
 به نظامنامه این مطلب حالی هم سابقه نشود
 بعد از این اگر بخواهید
 ماده نظامنامه را تفسیر بکنید باید بموجب
 يك پیشنهادی باشد
 آقای آقا سید یعقوب
 (اجازه)
 آقا سید یعقوب - این ماده که در جلسه
 سابق از طرف آقای تمین اظهار شد و بعد
 هم در اینجا اظهار شد و مقام ریاست هم در این
 ضمن يك بیاناتی فرمودند
 بنده بعد از بیان مقام ریاست اینکه
 خواستم در این موضوع اظهار عقیده قطعی

و جزمی کرده باشم چون این مسئله را عدلی
 دانسته بود تحت نظر داشتیم این بود که در
 این باب اظهار عقیده کردم و چون این مسئله
 در موقع عمل بر آقایان معلوم میشود که اگر
 ما میخواهیم بظاهر نظامنامه یعنی آنطوری
 که آقای یاسائی و بعضی رفقایان اظهار
 کردند عمل کنیم در موقع عمل و انتخابات
 گرفتار يك معظوراتی خواهیم شد به لحاظ
 عرض میکنم آن روز هم خواستم عرض کنم
 آقای دست قیب فرمودند عبارت فارسی است
 معلوم است کبری هم فارسی است اما همین
 خیلی مشکل است میخواستم عرض کنم اینجا در
 این ماده نظامنامه يك مستثنی و يك مستثنی منه
 دارد یعنی باین عبارت کیسیونهایی که در
 مجلس معین میشود یعنی کیسیونهایی که پیش
 بینی شده است و در آن موقعیکه مجلس
 افتتاح میشود و انتخاب شده و مشغول عملیات
 میشوند ؛ کیسیونهایی است که پیش بینی شده
 است کیسیونهایی هم هست که کیسیون
 فوق العاده است که ابتدا مجلس نمیتواند نسبت
 بآنها پیش بینی کند مثلاً يك امر فوق العاده
 در سرحداث واقع میشود دولت میاید از
 مجلس يك اشخاصی متخصص در این امور
 درخواست میکند که نمایند هم میمانم متخصص
 در این امور آقایان مشیرالدوله و مستوفی
 المالك و صدیق السلطنه میباشند که در واقع يك
 اطلاعاتی در حل مسائل سیاسی دارند اینجا
 را ما میباشیم و به آنها رأی میدهم در
 صورتیکه همینها در کیسیون بوده و
 خارجه انتخاب شده اند
 (همه همین نمایندگان)
 آقا سید یعقوب - جمله نکتهد بنده اجازه
 بدهید عرضم را عرض کنم بعد هر چه
 خواهید بفرمائید آن وقت این آقایانی
 که ما معتقد هستیم نظریات آنها حتی
 الامکان صائب است چون قیرانم طاهرین
 سلام الله علیهم اجمعین کسی معصوم نیست
 بقدر امکان ملاحظه میکنند که خطا واقع
 نشود مسلماً توجه مجلس هم باینها هست نه
 اینها را انتخاب بکنند در صورتیکه اینها در
 کیسیون بوده و خارجه هستند و الا آن برای
 این مسئله بنده تصور در امر مهمی که در
 سرحداث شده انتخاب شده اند تکلیف
 اینها با این نظامنامه چیست بفرمائید که
 از کیسیون بوده استفا بدهند ؛ و حالا
 که استعفا دادند و در تبه باید برای کیسیون
 بودجه ۱۸ نفر انتخاب شوند مجدداً شصه
 تشکیل بدهند و اینها را انتخاب بکنند
 در صورتیکه در وهله اول که اینها منتخب
 شدند خصوصیت اینها در کیسیون بودجه
 و در کیسیون خارجه در تحت نظر نمایند
 ها بوده است و اینها را منتخب کردند
 مثلاً در عدلیه آقای مدرس را بواسطه جنبه
 فضاوت و قضایاتی که دارند انتخاب کرده
 اند در يك کیسیون دیگر هم که فوق العاده
 است آمدند آقای مدرس را انتخاب کردند
 چکار کنند آن مسئله تخصص ایشان در

فقاوت منقضی شده است که ما انتخابشان
 کردیم در آن کیسیون و باز تخصصشان
 در يك مسئله دیگر منقضی شده است که ما
 انتخابشان کردیم در کیسیون دیگر الا آن
 يك مسئله واقع شده است نسبت بتمام خلعت
 روحانیت بایستی آقای مدرس هم تمام خلعت
 داشته باشند چکار کنیم ؟
 در اینجا خواستیم برای اینکه يك
 مشکلاتی پیش نیاید و در مقام عمل گیر
 نبقیم يك راه حلی پیدا کنیم عرض میکنم
 اولاً این ماده نظامنامه شامل آن کیسیون
 هائی است که پیش بینی شده و بنده
 کیسیون های فوق العاده را مشغول
 دوره دوم و سوم و چهارم هم
 به همین ترتیب عمل شده است مدرس کش
 هم این نظر به بود و است که عرض کردم
 عملیات هم بر این نظر بوده مطلب دیگر
 این بود که يك نفر از نماینده های محترم
 آن روز اظهار داشتند (چون بنده در نظر
 نداشتم) که در دوره چهارم این مسئله معط
 نظر آقایان نمایندگان و در تحت شور و واقع
 شد و مجلس باین مسئله رأی داد که در
 کیسیونهای عادی يك وکیل نمیتواند برای
 سه کیسیون انتخاب شود ولیکن در کیسیون
 های فوق العاده میتواند برای دوره چهارم
 سوم و دوره چهارم باین موادی که من
 تفصیلاً را حضورتان عرض کردم مطالعه
 در اطراف این مسئله بکنید بنده به هیچ وجه
 نصیی ندارم زیرا این يك چیز علمی است
 و در مقام عمل است و خواستم اظهار عقیده
 کنم که آقای دست قیب حله نمایند عقیده
 مرا خفه کنند حالا هر طوریکه توجه کنند
 یعنی بعمل مجلس چهارم و برای مجلس چهارم
 و سابقه دوره دوم و سوم معتازند بنده اظهار
 عقیده کردم والا نصیی باین عقیده ندارم .
 رئیس - آقای دست غیب .
 (اجازه)
 حاج سید محمد باقر دستغیب - قبلاً
 عرض آقایان محترم برسانم که بنده میخواهم
 عقیده آقای سید یعقوب را خفه بکنم . اولاً
 باید معنی تفسیر را تفهید تفسیر معنایش نه
 این است که ماده نظامنامه را تفسیر بدهند
 معنی تفسیر این است که عبارت راجع بکنند
 بطوریکه از ظاهر عبارت معلوم است نه اینکه
 اصل ماده را مورد تفسیر و ترجمه و آن طوریکه آقای
 وزیرین بود . این معنای الفاء است فرق است
 میان الفاه و تفسیر و ترجمه و آن طوریکه آقای
 آقا سید یعقوب فرمودند معنی تفسیر و ترجمه
 نیست معنی الفاه است اگر در دست دقت بکنیم
 مطلب از ظاهر عبارت بطوری معلوم است
 که عقیده بنده هیچ محتاج تفسیر نیست
 فلسفه که فرمودند این بود که فرمودند يك
 دقت يك کیسیونی منتفقه میشود و الا لازم است
 منتخب بشود و دولت برای سرحداث پیشنهاد
 میکنند که يك کیسیونی انتخاب بشود . این

فراز رفتار میشود
 نسبت یکسیویون قوانین مالیه آقای
 عمادالسلطنه ۷۱ رای دارند
 شاهزاده غلامحسین میرزا ۷۰ رای
 آقای ممتازالسلطنه ۶۸ رای
 حاج عزالمالك ۶۶ رای
 حاج میرزا علیرضا ۶۶ رای
 آقای افشار ۶۱ رای
 آقای وکیل الملك ۶۰ رای
 آقای مقدم الملك ۵۹ رای
 آقای مصباح السلطنه ۵۹ رای
 آقای داور ۵۸ رای
 بعضی آراء را اگر خارج کنیم و با
 امضا بمانیم و مخالف با نظامنامه بدانیم فقط
 پنج نفر انتخاب شده اند:
 آقایان عمادالسلطنه . غلامحسین
 میرزا . ممتازالسلطنه . حاج عزالمالك
 حاج میرزا علیرضا .
 همین معظور است نسبت یکسیویون
 خارجه اشخاصیکه انتخاب شده اند
 آقای مستوفی المالك . شاهزاده
 سلیمان میرزا . شیرالدوله . حاج سید
 المعقین . نظم الملك . آقا شیخ جلال
 ولی فقط دونفر که آقایان مستوفی المالك
 و سلیمان میرزا باشند باین ترتیب اکثریت
 پیدا کرده اند .
 کیسیون نظامهم فقط يك نفر انتخاب
 شده است مابقی اصلا اکثریت ندارند
 کیسیون داخله هم دونفر آقایان
 نظام التولیه و وصول السلطنه دیگران اصلا
 اکثریت ندارند .
 کیسیون پست و تلگراف و فوایدنامه
 چون دقمه سوم است اکثریت نسبی قبول
 می شود .
 آقایانیکه درباره آنها رای داده شده
 است منتخبند آقایان : رهنا . ضیاعالواهمظین
 رئیس التاجار . شیر منظم . عدل الملك
 امین الشریعه . شیخ الرئیس . دستغیب
 این آقایان در هر صورت منتخبند
 آقای اخیر
 (اجازه)
 اشگر - بنده چندجلسه قبل يك سوالی
 کرده بودم آقای کفیل وزارت داخله میدانم
 برای جواب حاضر ندیده ام
 رئیس - خارج از این موضوعی است
 که دارم مذاکره میکنیم . آقای
 حائریزاده .
 (اجازه)
 حائریزاده - مطالب بنده را حضرت
 عالی فرمودید اگر مخالفی هست بنده
 عرض کنم .
 رئیس - آقای داور
 (اجازه)
 آقای میرزا علی اکبرخان داور - بایستی
 معلوم کرد که واقعا آن اسمی امضا بوده
 است یا اینکه اسمی بوده است و اضافه
 بوده است اگر قسم تالی باشد و امضای

کمیسیون را چون مجلس لازم دارد ناچار باید از اشخاص متخصص انتصاب کند یک عده که در دو کمیسیون هستند متخصص هستند از این جهت اگر بگوئیم آنها را انتخاب بکنند خلاف نظامنامه میشود یا متخصص انتخاب نمیشود این دلیل «موسر» را که ایشان فرمودند نظامنامه پیش بینی کرده و راجع به همین بوده است مسئله خصوصی مثل سرحدات که ایشان فرمودند رجوع میشود به کمیسیون خارجه و هر مثل سکه در ذهن آقای آقا سید یعقوب هست نظامنامه پیش بینی کرده است مگر اینکه نظرشان این باشد که یک عده هستند که در کمیسیون بودجه وجودشان لازم است و در کمیسیون خارجه هم وجودشان لازم است و در کمیسیون معارف هم وجودشان لازم است در کمیسیون مالی هم وجودشان لازم است این بر میگردد بر زمان استبداد که یک عده پنج شش نفری چرخ مملکت را بگردانند و همه کارها را بر حسب میل خودشان درست کنند فلسفه که درست بوده و نظامنامه همین کرده برای این بوده است که اعضا مجلس هر کدام مشغول یک کاری باشند بعضی در کمیسیون مالی مشغول باشد یکی در کمیسیون عدلی یکی در کمیسیون خارجه ولی اگر یک نفر بتواند در سه چهار کمیسیون مشغول باشد آن وقت کار منحصر میشود بیک عده بیست نفری و مابقی همین طور بی کار میماند فقط وقت مجلس علمی بایستد .

بواسطه همین مسئله است که نظامنامه پیش بینی کرده و خوب هم پیش بینی کرده است و عقیده بنده هیچ محتاج بتفسیر هم نیست فوق العاده و غیر فوق العاده هم ندارد اشکالی هم که در آخر راجع به فوق العاده کردند و فرمودند از قبیل کمیسیون نفت فوراً اختصار میکنند اشخاصی که در کمیسیون عدلی هستند داخل کمیسیون نظام باید بشود فوراً از آنجا استاده میهند و بعد داخل در کمیسیون نقط میشود و از دیگران سکه مشغول کار نیستند برای کمیسیون عدلیه انتخاب میکنند پس عبارت بطور صراحت دلالت دارد مقام ریاست هم آن روزی که فرمودند اشاره کردند از استثناء معلوم است که نظر آن کسی که نظامنامه نوشته بتمام کمیسیونها بوده است عبارت خودش میفرماید هیچ يك از نمایندگان نمیتوانند در زمان واحد در بیش از دو کمیسویی که مشغول دارند عضویت داشته باشد مگر در کمیسیون تحقیق انتخابات و در کمیسیون محاسبات مجلس که از این قاعده مستثنی است غیر از این در آنجا که در کمیسیون خارجه داخله و چه فوق العاده و غیر فوق العاده عقیده بنده این است که نمیتواند عضویت داشته باشد فلسفه هم درست هست در نظامنامه هم خوب نوشته شده و بنده این ماده را بهترین مواد میمانم و در نظامنامه هم قید

شده که اعضا مجلس باید مشغول کار باشند و در بیش از دو کمیسیون نباید عضویت داشته باشند و انتخاب شوند چه کمیسیون فوق العاده و چه غیر فوق العاده .

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
حاضر نبودند
رئیس - آقای ملک الشعراء (اجازه)
ملک الشعراء - بنده موافقم .
رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)
شیخ الرئیس - در ماده ۲۷ نظامنامه اینطور نوشته شده است ولی در همان دوره دوم که این نظامنامه نوشته شد بعد از دو سه مادیدند که غیر ممکن است هانطوری که آقای آقا سید یعقوب هم مفصلاً توضیح دادند در همان دوره دوم هم در سه کمیسیون فوق العاده شد و اعضا بعضی از کمیسیونها در آنها عضو بودند .
چندین سابقه دیگر هم در مجلس سوم و در مجلس چهارم دارد که اگر ملاحظه بفرمائید جمعی از نمایندگان تا پنج کمیسیون و شش کمیسیون و هفت کمیسیون هم عضو بودند علی ایحال بطوریکه در قانون انتخابات نوشته شده است و کبلاً باید اعتبار نامه در دست داشته باشد و بدقت مجلس شورای ملی تسلیم نماید تا مجلس و کالت اورا تصدیق کند و در دوره چهارم یک همچو اتفاقی افتاده است و سابقه شده بنظر بنده چون نظامنامه داخلی پیشنهاد شد گمان می کنم عنقریب بمجلس بیاید این است که عقیده دارم این یک ماه و دو ماه قابل ملاحظه نیست همان ترتیب سابقه عمل شود تا اینکه در نظامنامه داخلی که عنقریب مطرح خواهد شد این مسئله مذاکره شود .

اما اینکه میفرمایند این ترتیب مستلزم اینست که چهار نفر و پنج نفر تمام کارها را در دست بگیرند و تمام کمیسیونها را در دست بگیرند تمام کمیسیونها را اداره کنند گمان نمیکنم قانون این ماده را قید کرده باشد غیر چیزی که هست معلومات آنها است که آنها را انتخاب می کند چه بکنم اشخاص متخصص کم داریم مثلا در کمیسیون خارجه و نظام بنده را انتخاب نمیکنند چون متخصص نیستیم الاخره اگر ملاحظه بفرمائید خواهی دید که يك وقتی در کمیسیون نظام پنج نفر انتخاب شده بودند که هیچ بلد نبودند و خودشان اقرار داشتند که بلد نیستند این معلوماتی که بعضی از آقایان دارند و تحصیل کرده اند گاهی مجبورشان میکنیم که به کمیسیون بودجه یا کمیسیون عدلیه یا کمیسیون قوانین مالی بروند تا کار تعلیل نماند و حالا هم بهترین است مطابق سابقه عمل شود تا نظامنامه جدید پیش نهاد بشود .

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - بنده میخواستم عرض کنم که در اطراف مصرحات نظامنامه مقالات زیاد موضوع ندارد .

صریح نظامنامه اینست که يك نفر و کبلاً نمیتواند عضویت داشته باشد و بیش از آن نمیتواند بخدمت برای پید همین مقصود و برای اینکه کسی باشباه نرود تفسیر کرده است و معنی کرده است که : کمیسیونهایی که تمام راپرت های خود را بمجلس تقدیم نکرده اند کمیسیون مشغول بکار محسوب می شوند . این صریح در مقصود است که يك نفر نماینده در زمان واحد در بیش از دو کمیسیون که مشغول بکار است نمیتواند عضویت داشته باشد این حاشیه منه یا معنی هم ندارد که مقصود از این دو کمیسیون کمیسیون فوق العاده است یا عادی و تفسیری هم ندارد اما اینکه می تکرار میشود سابقه سابقه سابقه در مقابل مصرحات قانون صحبت نیست سابقه در مقابل صریح نظامنامه دلیل نمیشود برای اینکه ممکن است این از روی غفلت و عدم توجه به نظامنامه و قانون حاصل شده باشد مادام که نظامنامه بر اثر قوت خود باقی است هیچ سابقه مؤثر نیست آقای آقا سید یعقوب در ضمن اظهاراتشان فرمودند که مجلس رای داده است تصور میکنم اشتباه کرده باشند مجلس در این موضوع رای نداده است و اگر مجلس رای میداد رای مجلس به منزله تفسیر بود و حاکم بود برای ماده و علاوه از همه اینها يك اصل دیگری را معمول بوده است از قبیل اینکه انتخابات در موقع تنفس بمل میآمد و بقیه کریکی از نمایندگان موقوف و متروک شد و غالباً طوری شده است که در این دوره برخلاف آن دوره رای داده شده است بالاتر از این نمی شود که در دوره چهار یکی دو نفر از آقایان نمایندگان به جهاتی از مجلس رد شدند و در این دوره ما آنها را قبول کردیم پس سابقه مناظریست و صریح قانون و صریح نظامنامه را نپایستی متروک داشت .

رئیس - آقای تدین (اجازه)
تدین - بنده موافقم با اصل ماده ۲۷ هستم و هیچ لازم به تفسیر هم نمیدانم .
رئیس - بفرمائید .

تدین - بنده عرض می کنم ماده ۲۷ بقدری صریح نوشته شده است که هیچ محتاج بتفسیر نیست يك ماده محتاج به تفسیر خواهد بود که دارای ابهام و ابهامی در مقصود باشد اینجا صریح است هیچك از نمایندگان نمیتواند در زمان واحد در بیش از دو کمیسویی که مشغول بکارند عضویت داشته باشد مگر در کمیسیون تحقیق انتخابات و کمیسیون محاسبات مجلس که از این قاعده مستثنی است . استثنای دیگری ندارد و مقصود آن آقایانی که این نظامنامه را تصویب کرده اند این بوده که فقط همین دو کمیسیون مستثنی باشد و الا اگر کمیسیون

های دیگر را در نظرمی گرفتند آنها را هم مستثنی می کردند اینجا صریح است در دو کمیسیون که مشغول بکار است فقط نماینده می تواند در زمان واحد عضویت داشته باشد و بیش از آن نمیتواند بخدمت برای پید همین مقصود و برای اینکه کسی باشباه نرود تفسیر کرده است و معنی کرده است که : کمیسیونهایی که تمام راپرت های خود را بمجلس تقدیم نکرده اند کمیسیون مشغول بکار محسوب می شوند . این صریح در مقصود است که يك نفر نماینده در زمان واحد در بیش از دو کمیسیون که مشغول بکار است نمیتواند عضویت داشته باشد این حاشیه منه یا معنی هم ندارد که مقصود از این دو کمیسیون کمیسیون فوق العاده است یا عادی و تفسیری هم ندارد اما اینکه می تکرار میشود سابقه سابقه سابقه در مقابل مصرحات قانون صحبت نیست سابقه در مقابل صریح نظامنامه دلیل نمیشود برای اینکه ممکن است این از روی غفلت و عدم توجه به نظامنامه و قانون حاصل شده باشد مادام که نظامنامه بر اثر قوت خود باقی است هیچ سابقه مؤثر نیست آقای آقا سید یعقوب در ضمن اظهاراتشان فرمودند که مجلس رای داده است تصور میکنم اشتباه کرده باشند مجلس در این موضوع رای نداده است و اگر مجلس رای میداد رای مجلس به منزله تفسیر بود و حاکم بود برای ماده و علاوه از همه اینها يك اصل دیگری را معمول بوده است از قبیل اینکه انتخابات در موقع تنفس بمل میآمد و بقیه کریکی از نمایندگان موقوف و متروک شد و غالباً طوری شده است که در این دوره برخلاف آن دوره رای داده شده است بالاتر از این نمی شود که در دوره چهار یکی دو نفر از آقایان نمایندگان به جهاتی از مجلس رد شدند و در این دوره ما آنها را قبول کردیم پس سابقه مناظریست و صریح قانون و صریح نظامنامه را نپایستی متروک داشت .

رئیس - آقای تدین (اجازه)
تدین - بنده عرض می کنم ماده ۲۷ بقدری صریح نوشته شده است که هیچ محتاج بتفسیر نیست يك ماده محتاج به تفسیر خواهد بود که دارای ابهام و ابهامی در مقصود باشد اینجا صریح است هیچك از نمایندگان نمیتواند در زمان واحد در بیش از دو کمیسویی که مشغول بکارند عضویت داشته باشد مگر در کمیسیون تحقیق انتخابات و کمیسیون محاسبات مجلس که از این قاعده مستثنی است . استثنای دیگری ندارد و مقصود آن آقایانی که این نظامنامه را تصویب کرده اند این بوده که فقط همین دو کمیسیون مستثنی باشد و الا اگر کمیسیون

رئیس - آقای سردار معظم (اجازه)
(حاضر نبودند)
رئیس - آقای مشارعظم (اجازه)
مشارعظم - بنده در موضوع نظامنامه عرضی داشتم
رئیس - آقای غلامحسین میرزا (اجازه)
غلامحسین میرزا - با عرضی که آقای تدین فرمودند موافقم
رئیس - آقای زعیم (اجازه)
زعیم - بنده هم موافقم بما شرح نظامنامه
رئیس - آقای دست غیب (اجازه)
دست غیب - موافقم
رئیس - آقای رئیس التجار (اجازه)
رئیس التجار - با آقای تدین موافقم
آقا سید یعقوب - بنده توضیحی دارم (بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)
آقا سید یعقوب - حق توضیحی دارم رئیس بفرمائید
آقا سید یعقوب - گویا یاسائی ابدأ توجه به عریض بنده نکردند که بنده عبارت را صریح بدانم و با صریح دانستن مخالفت کنم
اولا گمان میکنم خودشان کلام سابق باشند که بنده یکی از مدرسین مدرسه بودم و خیلی خوب هم چیز میفهمم و این طور که بنده عبارت را نفهمم بعد بخواهم مخالفت کنم مگر اینکه آقای دست غیب بشوم و بخواهم عناد بکنم نه اینطور نیست بنده عرض کردم من از عبارت اینطور استفاده میکنم که نسبت به کمیسیونهای فوق العاده عبارت نظامنامه ناظر و شامل نیست حالا میفرمایند صریح است بنده عرض میکنم صراحت در این معنی ندارد متعصب هم نیستیم در عقیده ما نه اینکه بنده عبارت را صریح بدانم و با صریح بودن عبارت مخالفت کنم مقصود توضیح این مسئله بود .
رئیس دیگر کسی اجازه نخواسته است شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)
شیخ الرئیس - بنده عرض کردم که در این ماده هیچ صراحت ندارد و عرض کردم این ماده عموماً نقل شده است و خیال کردم که سابقه حقیقی دارد ولی وقتیکه سابقه را صحبت ندانند بنده هم با آقای تدین موافق میشوم و عرض میکنم این را که امروز میفرمایند بنزله این است که سابق مجلس گذشته صحبت داشته باشد اگر اینطور است که بنده رای میدهم و با

آقای تدین موافقم
رئیس - آقای دست غیب (اجازه)
دست غیب - اگر چه بنده مذاکرات را کافی میدانم ولی آقای آقا سید یعقوب لفظ عناد فرمودند بنده با هیچکس عناد نداشته و ندارم اما راجع به سابقه در مقابل من صریح قانون و نظامنامه صحبت نیست که محتاج باشم آنها را نسخ کنیم سابقه وقتی صحبت است که در نظامنامه یا قانون صراحتی نباشد یا قید نشده باشد والا سابقه از يك دوره برای دوره دیگر هیچ حجت نیست .
بنده این عریض را که عرض کردم خودم را محتاج دیدم به اینکه از مقام محترم ریاست اخطار بشود که خارج از موضوع است برای اینکه ماده نظامنامه طوری صراحت دارد که محتاج بقدا کره نیست و باید از همان اول اخطار بفرمایند که فلان شخص در دو کمیسیون عضویت دارد و ایشان را نمیتواند انتخاب کرد دیگر محتاج به این حرفها نیست
رئیس - صراحتش را بنده نباید عرض کنم آقایان باید بفرمایند (بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)
رئیس - پیش نهاد شده است که این ام مراجع بشود به کمیسیون مبتکرات آقای حاج هزالمالک اجازه
حاج هزالمالک - مقصود بنده از این پیشنهاد اساساً این بود در موثقی که اختلاف نظری پیدا میشود راجع به تفسیر يك ماده همانطور که آقای رئیس فرمودند تا مطابق يك پیشنهاد نباشد سابقه خوبی در تفسیر نخواهد بود باین معنی که هر موقع بنده يك نظری راجع بیک ماده میبینم پیشنهاد میکنم و مخالف هم صحبت میکنم و بعد مجلس رای میدهد و يك ماده میشود و بنی شود آن را نقض کرد مگر دوباره مجلس رای میدهد
در جلسه قبل یکی از آقایان نمایندگان توضیحی فرمودند در موضوع عضویت کمیسیون های ثابت یا کمیسیونهای موقتی در دوره سابق هم این قضیه مطرح شده است و مجلس تصدیق کرده است که میشود عضو کمیسیونهای موقتی بود . . .
دست غیب - تصدیق نکرده اند حاج هزالمالک - اگر تصدیق نمی کردند آقایانی که در سه کمیسیون عضویت داشتند در ایشان باطل بود و آن پیشنهادی که برای آنها بمجلس آمده است آنها را باید باطل دانست پس مجلس شورای ملی که در دوره دوم و سوم (که بنده هم افتخار نمایندگی آن را داشتم) این اصل را قبول کرده در دوره چهارم هم تصدیق شده است که اشخاص میتوانند غیر از عضویت دو

کمیسیون ثابت عضویت کمیسیونهای موقت را هم داشته باشند همینطور هم عمل شده است .
امروز تفسیر ماده ۲۷ را بدون اینکه يك ماده تفسیری را ما مطرح کنیم همینقدر بصحت نمیتوانیم حل کنیم حالا رجوع به کمیسیون مبتکرات یا کمیسیون دیگری که از مشب انتخاب شوند بنده در آن بابت چندین نظری ندارم که حتماً بکمیسیون مبتکرات بروید یا بیک کمیسویی که از طرف مجلس انتخاب بشود ولی اینکه ناماده ۲۷ را قاطعی بدانیم و امروز رای بدهیم برخلاف عملیاتی است که در چند دوره مجلس کرده ایم و بنده این ترتیب را همچو سابقه خوبی برای مجلس نمی بینم
ما باید در تحت يك ماده ضمیمه که آن ماده باید در مجلس بیاید و مذاکره بشود رای بدهیم که مقصود از کمیسیونها کمیسیون های ثابت است یا غیر ثابت است و موقتی است .
دلیل بنده هم برای اینکه مقصود نظامنامه کمیسیونهایی بوده است که در آن جای گر کرده است هم مجلس است و به عقیده بنده فلسفه اش هم همین است که يك کمیسیونهایی انتخاب میشود برای چند روز این کمیسیونهای دیگری هم انتخاب شده است برای ایام متعاقب مثل کمیسیون بودجه يك سال باید کار کند حالا اگر برای يك کار چند روز باید کار از آقایانی را که متخصص میدانیم برای آن مطلبی که میخواهم او داخل کار و مذاکره باشد و اورا انتخاب کنیم یا ما باید آن شخص را مجبور کنیم از عضویت بکسان کمیسیون بودجه برای این که يك هفته با او کار داریم؟ این مقصود تقسیم کار نیست بلکه مقصود تقسیم کار است به اشخاصی که آنکار را میدانند نمیگویم که بنده کار کنم یا دیگری نیست حالا اگر بخواهم اسم ببرم شاید موجب ریا بشود فلان شخص را ما در مجلس لازم میدانیم که در کمیسیون عدلیه یا خارجه هم رای بدهیم که عضویت داشته باشد
اتفاقاً يك کمیسیون موقتی برای نفت انتخاب میشود این شخص زمامدار بوده و کاملاً اطلاع دارد علم دارد سابقه دارد طرف اعتماد است تمام محاسن را داراست ما مجبور می شویم (مجبور اخلاقی والا) جاری نداریم) که باورای بدهیم و اورا برای این کار انتخاب کنیم
اولا ما باید برای تفهیم باو برای اینکه او مشغول کار است و در يك کمیسیون دیگر نایباً در خارج باید قیلاً يك اکثریتی برود که از او خواش بکنند که آقا شا از کمیسیون بودجه یا از کمیسیون خارجه استفا بدهید برای این سکه ما می خواهیم شما را بسرای کمیسیون نظام انتخاب کنیم!

بعقیده بنده این منطقی نیست پس پیشنهاد بنده و آقای داور اینست که تفسیر ماده ۲۷ بیک کمیسویی رجوع شود که اگر آن کمیسیون صلاح دانست بمجلس راپرت بدهد و در هر صورت یکی از این دونفر را که آیا باید حتماً در دو کمیسیون بطور مطلق خواه ثابت خواه موقت عضویت داشته باشد یا نه کمیسیونهای موقت مستثنی است راپرت بدهد بمجلس شورای ملی رای داد يك ماده قانونی خواهد بود و دیگر برخلاف آن ماده نمی شود عمل کرد .
رئیس - مذاکره کنید که میشود راجع باین پیشنهاد است .
آقای زعیم (اجازه)
آقا میرزا سید حسن خان زعیم - نظر آقای تدین در تفسیر ماده ۲۷ گویا نبود نظرشان تذکر دادن برای اجرای آن ماده بود بنده هم از همان نظر موافقت کردم اینجا هم تصریح دارد و باید این ماده اجرا شود آقای حاج هزالمالک که پیشنهاد می کنند بکمیسیون مبتکرات برود ممکن است که بعنوان يك طرح قانونی پیش نهاد بفرمایند و راجع بشود بکمیسیون مبتکرات ولی مذاکره فقط راجع ب ماده ۲۷ بود که این تصریح را دارد و سابقه هم صحبت نمی شود .
رئیس - آقای تدین (اجازه)
تدین - بنده مخالف با این پیش نهاد موافقی اگر هست صحبت کند بعد عرض میکنم .
رئیس - موافق که خودشان بودند و توضیحاتی دارند .
آقای داور (اجازه)
آقا میرزا علی اکبر خان داور - بنده اساساً مستخدم که حتی الامکان وضع قوانین از نقطه نظریک حوادث جاری و اتفاقاتی که در یک موقع اتفاق افتاده است نباید باشو بطور کلی قانون باید نظر جامع الاطرافی باید وضع شود با فرض در دوره های گذشته مجلس شورای ملی همین ماده را که امروز تمام آن را صریح و واضح و درست می دانند و همین ماده را که میفرمایند بقدری صریح است که بحث در او نمی شود که در برخلاف عمل کرده است .
حالا بیکی از دو قسم می شود تعبیر کرد:
یکی این است که یا توجه باین مسئله بوده است که مخالف ترتیب رفتار کنند البته تصدیق کردن این مشکل است .
یکی اینکه ماده قابل تفسیر بوده است و در آن موضوع مجالس گذشته بهر شکلی توانسته اند عمل کرده اند یعنی تصور میکردند کمیسیونهای فوق العاده چون از

کیسونهائی نیست که در نظامنامه
تصویب شده باشد و مقصود از
نظامنامه کیسونهائی مادی بوده است
و در پیش از دو کیسیون مادی نمی شود
عضویت داشت آن طور عمل کرده اند
حالا چه شده است که این نظریه بیش
آمده البته ممکن است دلایلی برایش ذکر
شود - حالا کیسونهائی بناست انتخاب شود
و بعضیا اتفاقاً در دو کیسیون یا ۳ کیسیون
انتخاب نشوند و یکده دیگری شاید در
هیچ کیسیون نباشند ولی بنده هم متقدم
که همان نظریه که آقای حاج عزالمالک
فرمودند همان نظرها باید اتخاذ کرد یعنی
کار باید رجوع شود باشخصایکه از همه
آنگار بر نمی آید تشخیص اینهم با کثرت
مجلس است.

بهر حال خوب باید مجلس سابق تشخیص
داده است که یک اشخاصی بروند فلانکار را
بکنند این مسئله جدا گانه است اما امروز
در موقعیکه یک عدم مشغول رأی دادن هستند
بعضیا بنظر اینکسکه می شود یک نفر در دو
کیسیون بیشتر عضویت داشته باشد یک
اشخاصی را که در کیسیون عضویت دارند
آنها را در کیسیونهایی که الان می خواهند
انتخاب بکنند معین کنند و بعضی دیگر
شاید نظر باین داشته باشند که ممکن نیست
یک نفر در بیش از دو کیسیون عضویت
داشته باشد آنوقت در تحت تأثیر این امر
آنی معین انتخاب کیسونهائی تصور نمود
سکه بعضی اشخاصی که در دو کیسیون
انتخاب شده اند با در هیچ کیسویی انتخاب
نشده اند این پیشنهاد را میکنند آنوقت
بعضی بگویند که چرا من انتخاب نشده ام
دیگری در کیسیون انتخاب شده است بنده
عرض نمیکنم اشخاصیکه انتخاب میکنند
باین نظر هستند.

ولی می خواهم عرض کنم آنطوری
که باید با یک طرفی و یک حواس جمعی
در این مسئله تحقیق نشده است و بهتر
این است یک امری را که چندین دوره مجلس
ها بیک شکل معین تمیز کرده اند و حالا
در آن ماده یک صحبتائی می شود برود
بکیسیون متبرکات بعد بر گردد اگر لازم
شد آنوقت بهمان ترتیبی که آقایان اظهار
میکند تفسیر بشود یعنی آنوقت اشخاصی
که در بیش از دو کیسیون انتخاب شده اند
از یکی از آنها استعفا می دهند و اگر
خیر رأی داده شد بهمان ترتیبی که مجلس
مقرر کرده است صحیح است بهمان ترتیب عمل
شواهد شد.

رئیس نسبت باین پیشنهاد آقایان
مذاکرات را کافی می دانند بانه
(چند نفر از نمایندگان کانی نیست)

رئیس - آقای تدین
(اجازه)

تدین - بک خواهش دوستانه از آقای
داور می خواستم بکنم که در آید در موقع
مدافعه کلمات زنده استعمال نکنند در آن
روزی که آقای امیرالمومنین می خواستند مدافعه
بکنند بعضی کلمات استعمال کردند که خوب
نبود امروز هم می فرمایند اشخاصی که طرفدار
اجرای ماده بیست و هفتم نظرشان این باشد
که در دو کیسیون بیشتر انتخاب نشده اند
یا اینکه در هیچ کیسویی انتخاب نشده اند
و این پیشنهاد را می کنند که بمقصود خودشان
نایل بشوند بنده که یک نفر هم این عقیده
را نداشتم و تمام ردیلمش هم آقایان هستند
یعنی اطلاع آقایان است که در هیچ یک از
کیسونهائی بنده داوطلب نبودم و اظهاراتی
هم نکردم و فقط همان دو کیسیون برای بنده
کافی بلکه اکتی است اینجا مقصود تفسیر
ماده نظامنامه نبود اینجا اظهار نظامنامه
بود نه که نظامنامه بود برای اجرای ماده
(۲۷) نظامنامه - در همین مجلس و در
همین دوره چندی قبل بنده یک روز یکی
از مواد نظامنامه را تذکر دادم و با وجود
اینکه سابقه دوره چهارم برخلاف آن بود
مجلس آن سابقه را قبول نکرد و بالاخر در
همین جا ماده نظامنامه بموقع اجرا گذارده
شدم و دیگر آقای مریض السلطنه اشخاص
نظامنامه کردند در صورتیکه سابقاً مجلس
گذشته برخلاف بود و در همین جا آن ماده
بموقع اجرا گذاشته شد من اینکسکه ارجاع
بکیسیون متبرکات بشود بنده تذکر دادم
در جلسه گذشته که باید ماده (۲۷) بموقع
اجرا گذاشته شود ماده بیست و هفتم این است
که یک نفر در آن واحد نمی تواند در دو کیسیون
بیشتر عضویت داشته باشد علاوه خوب
بغاطر می آید که در دوره چهارم در یک تاریخی
در روزی یک نفره از طرف اداره تقنینیه در جنب
اطاقی که رأی داده میشود بدیوار نصب
کرده بودند و در آنجا اسمی اشخاصیکه
قابل انتخاب بودند در کیسیون های جدید
قید شده بود و این هم خودش دلیل بر اجرای
این ماده است در دوره چهارم و اینکه آقای
داور اظهار کردند پس چرا گفته نشده است
و اینجا مورد دقت قرار داده نشده است آن
دو جهت که فرمودند به عقیده بنده کافی نیست
ممکن است یک جهت نالی داشته باشد آن
جهت ثالث عدم توجه بنظامنامه و غفلت از
مواد نظامنامه است بنا بر این ما اشخاص نظامنامه
کردیم که این ماده نظامنامه باید بموقع
اجرا گذارده شود هیچ محتاج به تفسیر نیست
با اگر ما بخواهیم قائل شویم که ماده نظامنامه
یا ماده قانون تفسیر شود باید جریان مخصوص
داشته باشد و باید برود به کیسیون و از آنجا
بر گردد به مجلس و اگر ما قائل
به تفسیر بشویم ناچار باید رأی
بدهیم و موافق باشیم با این
پیش نهاد برای اینکه غیر از این راه دیگری

تاکنون سابقه نداشته است که ما با او
کنیم ولی چون قائل به تفسیر نیستیم محتاج
به تفسیر نیستیم بنا بر این عقیده بنده این
پیش نهاد مورد ندارد.
رئیس - آن پیشنهاد را پس گرفتند
پیشنهاد دیگری شده است که مراجعه به
یک کیسیون شش نفری منتخب از شعب بشود
اگر میل دارید تنفس داده شود.
(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل
و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - عرض کردم یک پیشنهادی
رسیده است که این کار مراجعه بشود به
کیسیون شش نفری منتخب از شعب یک پیش
نهادهای دیگری رسیده است که ۹ نفر از آقایان
امضاء کرده اند فرائت میشود هر کدام را
صلاح میدانید رأی میگیریم.
(بشرح ذیل قرائت شد)
نظر باینکه برای عضویت کیسونهائی
فوق العاده احتیاج بانتخاب اشخاص متقدم
و مطلع حاصل میشود و با اجرای ماده ۲۷
نظامنامه داخلی انجام پذیر نیست لذا ماده
واحد ذیل پیشنهاد و تصویب آن را از مجلس
شورای ملی مستعدی است.
ماده واحد - هر نماینده در زمان واحد
میتواند در دو کیسیون دائمی و دو که - یون
فوق العاده عضویت داشته باشد.
(جمعی از نمایندگان - امضاء را
بخوانند)
(از فرار ذیل خواند شد)
حاج سیدالمحققین تدین سردار منتصر
داوود پتان السلطان - ضیاء الملک حسین -
عز المملکت دبیر اعظم
آقای میرزا خهاب - بنده هم این پیشنهاد
را امضاء دارم.

رئیس - این پیشنهاد را میفرستیم به
کیسیون متبرکات بعد که راپورت کیسیون
رسید مراجعه میشود بکیسیون مخصوص
(جمعی از نمایندگان صحیح است)
رئیس - مخالفی نیست در این باب؟
حائز زاده - بنده مخالفم.
رئیس - بفرمائید.
حائز زاده - چندی نگذشته سکه
نظامنامه داخلی بشکلی طرح قانونی تقدیم
مجلس شده و از جاع به کیسیون متبرکات
شده اگر آقایان خیلی علاقه مندند سکه
این ماده اصلاح شود شاید مواد راهم وقتی
که به موقع عمل می گذارند همین راه را حس
می کنند و لازم است اصلاح بشود خوب
است سسی بکنند راپورت کیسیون متبرکات
در موضوع تمام نظامنامه داخلی زودتر به
مجلس تقدیم شود بعدیا هیئت رئیسه یا
کیسیون خاصی آن قانون را تحت ذور
قرار بدهند راپورتش را بیاورند در مجلس
این ماده خاص را علیحده ارجاع به کیسیون
خاص مکنون یک کار دو باره هیئت بنده
عقیده ندارم.

رئیس - آقای حاج عزالمالک
(اجازه)
حاج عزالمالک - بنده مخالفی ندارم
و اذنه

که آن لایحه تجدید نظر در نظامنامه
داخلی در مجلس شورای ملی مطرح شود
این ماده هم در جزء آن مواد مورد بحث
بشود بنده مخالفت باین نظر ندارم و برای
اینکه این نظر هم جزء آن مواد در مجلس
مطرح شود لازم بود که بشکل طرح قانون
پیشنهاد بشود در مجلس مطرح بشود و ضمناً این
نظر را هم تأمین بکنیم.
رئیس - این چیزیکه پیشنهاد شده است
بناظر آقای حائز زاده چندین مخالفتی
ندارد و چون کیسیون متبرکات راپورت
می دهد ممکن است عقیده اش این باشد که
این موضوع بایستی در ضمن اصلاح
نظامنامه داخلی حل شود یا اینکه قبلاً
باید این موضوع را اصلاح کرد بعد نظامنامه
داخلی را در موقعیکه راپورت دادند عرض
آقایان می رسد هر طور صلاح دانستند
همان طور معمول می شود. آقای سردار
معلم.

سردار معلم - (اجازه)
سردار معلم - نظامنامه مراجعه شده
است به کیسیون متبرکات و تصدیقات
لازم دارد نظامنامه کیسیون متبرکات خواهد
کرد.
رئیس - بلی کیسیون متبرکات اول
باید رأی بدهد که صلاح هست تجدید نظر
بشود در نظامنامه بانه اگر رأی داد که
صلاح هست و در مجلس قابل توجه شد
مراجعه میشود بیک کیسیون دیگری.
سردار معلم - سابقه مجلس چهارم
اینطور نبود.
رئیس - اگر میخواهید طرز دیگری
معمول شود باید به نفر امضاء کنند دفتر که
امضاء کردند مستقیم برود به کیسیون متبرکات
و پیشنهادی کنم.
هاد السلطنه - بنده هم امضاء دارم.
رئیس - حالا نمی شود فی المجلس
امضاء کرد باید امضاء کتبی باشد
آقای شیخ الرئیس د
(اجازه)
محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - این
جا در خاطر هست که راجع به نظامنامه
بعد از آنکه در مجلس سابق مذاکره شد
این طور قرارداد شده که نظامنامه مراجعه
بشود به هیئت رئیسه و در هیئت رئیسه پیشنهاد
هائی که لازم است کاملاً در نظامنامه بشود
بعد بیاورند به مجلس و به هیچ کیسویی
مراجعه نشد این مطلب در نظر بنده
هست و بنده مخالفم که برود به کیسیون
متبرکات.

رئیس - کار هیئت رئیسه باید نظامنامه
را اجرا کند خودش نمی تواند نظامنامه
بنویسد اگر کیسویی که به اینجای مراجعه
می شود لازم دانستند هیئت رئیسه را
می خواهند و توضیحات داده خواهد
شد.
شیخ الرئیس - مجلس چهارم اینطور
داوذه

رئیس - پیشنهاد دیگری سکه از
طرف بعضی از آقایان شده بود در جاع
به طبع صورت مجلس می ماند برای جلسه
دیگر.
دست غیب - یک مؤالی دارم :
ماده بیست و هفت حالامجری است؟
رئیس - از قراریکه معلوم می شود
مذاکرات توقیف می شود نا اینکه راپورت
کیسیون متبرکات بر گردد به مجلس ۰۰۰
سردار معلم - بنده یک سوالی
دارم ۰۰۰
رئیس - بفرمائید.
سردار معلم - بنا بر این آیا بر ترتیب
سابقه عمل می شود؟ برای اینکه مجلس
گذشته این ماده را شامل کیسیون های
دائمی می دانستند و کیسونهائی فوق العاده
آقایان می رسد هر طور صلاح دانستند
همان طور معمول می شود. آقای سردار
معلم.

سردار معلم - بنا بر این آیا بر ترتیب
سابقه عمل می شود؟ برای اینکه مجلس
گذشته این ماده را شامل کیسیون های
دائمی می دانستند و کیسونهائی فوق العاده
آقایان می رسد هر طور صلاح دانستند
همان طور معمول می شود. آقای سردار
معلم.
رئیس - بلی کیسیون متبرکات اول
باید رأی بدهد که صلاح هست تجدید نظر
بشود در نظامنامه بانه اگر رأی داد که
صلاح هست و در مجلس قابل توجه شد
مراجعه میشود بیک کیسیون دیگری.
سردار معلم - سابقه مجلس چهارم
اینطور نبود.
رئیس - اگر میخواهید طرز دیگری
معمول شود باید به نفر امضاء کنند دفتر که
امضاء کردند مستقیم برود به کیسیون متبرکات
و پیشنهادی کنم.
هاد السلطنه - بنده هم امضاء دارم.
رئیس - حالا نمی شود فی المجلس
امضاء کرد باید امضاء کتبی باشد
آقای شیخ الرئیس د
(اجازه)
محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - این
جا در خاطر هست که راجع به نظامنامه
بعد از آنکه در مجلس سابق مذاکره شد
این طور قرارداد شده که نظامنامه مراجعه
بشود به هیئت رئیسه و در هیئت رئیسه پیشنهاد
هائی که لازم است کاملاً در نظامنامه بشود
بعد بیاورند به مجلس و به هیچ کیسویی
مراجعه نشد این مطلب در نظر بنده
هست و بنده مخالفم که برود به کیسیون
متبرکات.

رئیس - کار هیئت رئیسه باید نظامنامه
را اجرا کند خودش نمی تواند نظامنامه
بنویسد اگر کیسویی که به اینجای مراجعه
می شود لازم دانستند هیئت رئیسه را
می خواهند و توضیحات داده خواهد
شد.
شیخ الرئیس - مجلس چهارم اینطور
داوذه

نفران نماینده ها تقاضا کرده اند زود تر
راپورت آن را بدهم و قلاماً نمیتوانیم باین
ماده را بعد از آنکه فهم نمایندگان نسبت
به این ماده اختلاف پیدا کرده است و بعد از آنکه
دست غیب - یک مؤالی دارم :
ماده بیست و هفت حالامجری است؟
رئیس - از قراریکه معلوم می شود
مذاکرات توقیف می شود نا اینکه راپورت
کیسیون متبرکات بر گردد به مجلس ۰۰۰
سردار معلم - بنده یک سوالی
دارم ۰۰۰
رئیس - بفرمائید.
سردار معلم - بنا بر این آیا بر ترتیب
سابقه عمل می شود؟ برای اینکه مجلس
گذشته این ماده را شامل کیسیون های
دائمی می دانستند و کیسونهائی فوق العاده
آقایان می رسد هر طور صلاح دانستند
همان طور معمول می شود. آقای سردار
معلم.

رئیس - بلی کیسیون متبرکات اول
باید رأی بدهد که صلاح هست تجدید نظر
بشود در نظامنامه بانه اگر رأی داد که
صلاح هست و در مجلس قابل توجه شد
مراجعه میشود بیک کیسیون دیگری.
سردار معلم - سابقه مجلس چهارم
اینطور نبود.
رئیس - اگر میخواهید طرز دیگری
معمول شود باید به نفر امضاء کنند دفتر که
امضاء کردند مستقیم برود به کیسیون متبرکات
و پیشنهادی کنم.
هاد السلطنه - بنده هم امضاء دارم.
رئیس - حالا نمی شود فی المجلس
امضاء کرد باید امضاء کتبی باشد
آقای شیخ الرئیس د
(اجازه)
محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - این
جا در خاطر هست که راجع به نظامنامه
بعد از آنکه در مجلس سابق مذاکره شد
این طور قرارداد شده که نظامنامه مراجعه
بشود به هیئت رئیسه و در هیئت رئیسه پیشنهاد
هائی که لازم است کاملاً در نظامنامه بشود
بعد بیاورند به مجلس و به هیچ کیسویی
مراجعه نشد این مطلب در نظر بنده
هست و بنده مخالفم که برود به کیسیون
متبرکات.

رئیس - کار هیئت رئیسه باید نظامنامه
را اجرا کند خودش نمی تواند نظامنامه
بنویسد اگر کیسویی که به اینجای مراجعه
می شود لازم دانستند هیئت رئیسه را
می خواهند و توضیحات داده خواهد
شد.
شیخ الرئیس - مجلس چهارم اینطور
داوذه

نفران نماینده ها تقاضا کرده اند زود تر
راپورت آن را بدهم و قلاماً نمیتوانیم باین
ماده را بعد از آنکه فهم نمایندگان نسبت
به این ماده اختلاف پیدا کرده است و بعد از آنکه
دست غیب - یک مؤالی دارم :
ماده بیست و هفت حالامجری است؟
رئیس - از قراریکه معلوم می شود
مذاکرات توقیف می شود نا اینکه راپورت
کیسیون متبرکات بر گردد به مجلس ۰۰۰
سردار معلم - بنده یک سوالی
دارم ۰۰۰
رئیس - بفرمائید.
سردار معلم - بنا بر این آیا بر ترتیب
سابقه عمل می شود؟ برای اینکه مجلس
گذشته این ماده را شامل کیسیون های
دائمی می دانستند و کیسونهائی فوق العاده
آقایان می رسد هر طور صلاح دانستند
همان طور معمول می شود. آقای سردار
معلم.

رئیس - بلی کیسیون متبرکات اول
باید رأی بدهد که صلاح هست تجدید نظر
بشود در نظامنامه بانه اگر رأی داد که
صلاح هست و در مجلس قابل توجه شد
مراجعه میشود بیک کیسیون دیگری.
سردار معلم - سابقه مجلس چهارم
اینطور نبود.
رئیس - اگر میخواهید طرز دیگری
معمول شود باید به نفر امضاء کنند دفتر که
امضاء کردند مستقیم برود به کیسیون متبرکات
و پیشنهادی کنم.
هاد السلطنه - بنده هم امضاء دارم.
رئیس - حالا نمی شود فی المجلس
امضاء کرد باید امضاء کتبی باشد
آقای شیخ الرئیس د
(اجازه)
محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - این
جا در خاطر هست که راجع به نظامنامه
بعد از آنکه در مجلس سابق مذاکره شد
این طور قرارداد شده که نظامنامه مراجعه
بشود به هیئت رئیسه و در هیئت رئیسه پیشنهاد
هائی که لازم است کاملاً در نظامنامه بشود
بعد بیاورند به مجلس و به هیچ کیسویی
مراجعه نشد این مطلب در نظر بنده
هست و بنده مخالفم که برود به کیسیون
متبرکات.

رئیس - کار هیئت رئیسه باید نظامنامه
را اجرا کند خودش نمی تواند نظامنامه
بنویسد اگر کیسویی که به اینجای مراجعه
می شود لازم دانستند هیئت رئیسه را
می خواهند و توضیحات داده خواهد
شد.
شیخ الرئیس - مجلس چهارم اینطور
داوذه

پیش نهاد آقای آقا سید یعقوب بشرح
ذیل قرائت شد
نظر باینکه عبارت نظامنامه صریح الدلاله
نیست و مجلس در دوره های سابق عملیات
نمود. آن سابقه در این موضوع بخصوصه
حجت است تا تکلیف این ماده از کیسیون
معین شود.
رئیس - توضیحی هم در این خصوص
دارید؟
آقا سید یعقوب - بلی بنده عرض همین
بود که عرض کنم (مکرر هم عرض آقایان
رسانده ام) عبارت مثل آفتاب روشن است
حالا آفتاب را کسی منکر نیست چرا؟
برای اینکه همه نگاه میکنند اگر عبارت
آن قدر صریح است که آقایان اصرار در
صراحت آن دارند چه طور در دو دور هم
مجلس شورای ملی برخلاف آن عملی می-
کرده است و برای استحضار آقای تدین
اگر نظر داشته باشند در همان اطاقی هم
سکه هیئت رئیسه اعلان کردند نوشته بودند
آقایانیکه محروم هستند از انتخاب (الان
هم شاید در اداره باشرت باشد) در کیسیون
های مادی و دلیل آنهم اینست که خود
بنده در مجلس چهارم یک نفر بودم و در
کیسیون منتخب بودم که کذا سایرین.
(همه نمایندگان)
آقا سید یعقوب - آقایان شما صبر کنید
تا زود آمده ام عرض کردم بنده یک نفر بودم
و در ۷ کیسیون در دوره چهارم منتخب
شده بودم تازه آمدند بخوابشان مجلس
همینطورها بوده هیئت رئیسه با کمال جدیت
مواظب نظامنامه بود مجلس چهارم هم بهترین
مجلسهائی بود که بعد از این خواهد آمد
پس نه در دوره سوم و نه چهارم ابتدا این
عبارات را صریح الدلاله نمی دانسته و در
مقام عمل هم گرفته تا یک معاذیری شدند که
صریح و مستحاج به تفسیر نیست.
رئیس - بقیه پیشنهادها قرائت میشود
بعد تکلیفش معلوم می شود.
(بشرح ذیل قرائت شد)
پیش نهاد می کنم نظر باینکه ماده ۲۷
نظامنامه صراحت دارد در همین جلسه مطرح
و تکلیف آن معین شود. ملک الشعراء
بنده پیشنهاد میکنم رأی گرفته شود
بر اینکه سابقه عمل بشود یا اصل.
رئیس - گمان می کنم باید این جا
مذاکره بشود و رأی داده شود که سابقه
موقوف شود.
جمعی از نمایندگان صحیح است)
رئیس - فقط راهش این است
کسی مخالف است با اینکه سابقه معمول
نشود؟
آقا سید یعقوب - بنده مخالفم.
رئیس - خوب مخالفید پیشنهاد بفرمائید
بیست و یک نفر از آقایان رأی نداده اند
خوبست تشریف ببرند رأی بدهند.

پیش نهاد آقای آقا سید یعقوب بشرح
ذیل قرائت شد
نظر باینکه عبارت نظامنامه صریح الدلاله
نیست و مجلس در دوره های سابق عملیات
نمود. آن سابقه در این موضوع بخصوصه
حجت است تا تکلیف این ماده از کیسیون
معین شود.
رئیس - توضیحی هم در این خصوص
دارید؟
آقا سید یعقوب - بلی بنده عرض همین
بود که عرض کنم (مکرر هم عرض آقایان
رسانده ام) عبارت مثل آفتاب روشن است
حالا آفتاب را کسی منکر نیست چرا؟
برای اینکه همه نگاه میکنند اگر عبارت
آن قدر صریح است که آقایان اصرار در
صراحت آن دارند چه طور در دو دور هم
مجلس شورای ملی برخلاف آن عملی می-
کرده است و برای استحضار آقای تدین
اگر نظر داشته باشند در همان اطاقی هم
سکه هیئت رئیسه اعلان کردند نوشته بودند
آقایانیکه محروم هستند از انتخاب (الان
هم شاید در اداره باشرت باشد) در کیسیون
های مادی و دلیل آنهم اینست که خود
بنده در مجلس چهارم یک نفر بودم و در
کیسیون منتخب بودم که کذا سایرین.
(همه نمایندگان)
آقا سید یعقوب - آقایان شما صبر کنید
تا زود آمده ام عرض کردم بنده یک نفر بودم
و در ۷ کیسیون در دوره چهارم منتخب
شده بودم تازه آمدند بخوابشان مجلس
همینطورها بوده هیئت رئیسه با کمال جدیت
مواظب نظامنامه بود مجلس چهارم هم بهترین
مجلسهائی بود که بعد از این خواهد آمد
پس نه در دوره سوم و نه چهارم ابتدا این
عبارات را صریح الدلاله نمی دانسته و در
مقام عمل هم گرفته تا یک معاذیری شدند که
صریح و مستحاج به تفسیر نیست.
رئیس - بقیه پیشنهادها قرائت میشود
بعد تکلیفش معلوم می شود.
(بشرح ذیل قرائت شد)
پیش نهاد می کنم نظر باینکه ماده ۲۷
نظامنامه صراحت دارد در همین جلسه مطرح
و تکلیف آن معین شود. ملک الشعراء
بنده پیشنهاد میکنم رأی گرفته شود
بر اینکه سابقه عمل بشود یا اصل.
رئیس - گمان می کنم باید این جا
مذاکره بشود و رأی داده شود که سابقه
موقوف شود.
جمعی از نمایندگان صحیح است)
رئیس - فقط راهش این است
کسی مخالف است با اینکه سابقه معمول
نشود؟
آقا سید یعقوب - بنده مخالفم.
رئیس - خوب مخالفید پیشنهاد بفرمائید
بیست و یک نفر از آقایان رأی نداده اند
خوبست تشریف ببرند رأی بدهند.

است هر لایحه که در اینجا می آید ام از اینکه راجع بودجه باشد یا نباشد باید برود بشعبات و در شعبات ملاحظه شود و کمیسیون که معین میشود بعد از ارجاع آن لایحه بشعبات است و اگر این پیشنهادی که شده بطور کلی رای بدهد باید از این بعد هر لایحه که آمد اول برود بشعبات و حال اینکه در دوره های قبل اینطور معمول بود همیشه مراجع می شده بکمیسیون از این معضورات و مشکلات بسیار است پس حالای مجلس یک پیشنهاد کردن و فوراً رای دادن بنده گمان نمیکنم که صلاح باشد اگر مصلحت بداند بماند برای جلسه بعد نسبت باده ۲۷ هم نباشد که سابقه ملتی شود و یک نفر در پیش از دو کمیسیون هم از اینگونه فوق العاده باشد یا غیر فوق العاده نمیتواند عضویت داشته باشد (بعضی از نمایندگان - صبح است) رئیس - آقای سردار معظم (اجازه)

بعد از تجزیات ماده دیگری بجای این ماده گذاشت آنوقت باید اصلاح بشود ولی حالا بنده گمان میکنم که نظامنامه حتماً باید اجرا شود و غیر حق نیست چیز دیگری را معتقد شد بنده رای خواهم داد پیشنهاد آقای تدین ولی در همین حال می بینم که رای بدهیم بسته که از کثرت وضوح محتاج برای نیست بر این آقای رئیس مجلس اگر تصویب میکنند که موقع رای گذشته است بنده هم کاملاً موافقم و تنها نمیکنم که در جلسه آتی این مطلب را جزء دستور بگذارند تا مطلب روشن شده و تکلیف هم معین بشود

رئیس - خیلی خوب جزء دستور جلسه آتی میگذاریم چون اشخاص زیادی اجازه خواسته اند جلسه آتی را بروی بچشمه چهار بظهور قرار میدهم ایرادی نیست؟ (گفتند خیر) (مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس - مؤتمن الملك منشی ۲۰ - شهاب - معظم السلطان جلسه ۲۲ صورت مشروح مجلس يوم ۵ شنبه دوم جوزا ۱۳۰۳ مطابق هفدهم شوال الکرّم ۱۳۴۲ مجلس ۳ ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید (صورت مجلس يوم ۲ شنبه ۳۱ ژوئیه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند) رئیس - آقایان اعتراضی بصورت مجلس دارند یا نه آقای آقا میرزا جواد خان .

آقایان دیر می آیند و همانطور که اینجا مذاکره شد باید نظامنامه اجرا شود. آقای مدرس .

(اجازه)

مدرس در صورت جلسه عرضی ندارم بدم عرض دارم

رئیس - راجع بانتهای این که در جلسه گذشته شد هیچکدام نتیجه نداشت مگر کمیسیون عدلیه دوسه نفر حضور لازم داشت و دوفتر اکثریت پیدا کرده اند و يك نفر باید با اکثریت تمام امروز معین شود سایر کمیسیونها هم همه کمترین راضی میکنند که امروز معین بفرمائید

مدرس - اجازه میفرمائید رئیس - عرض میکنم بعد مدرس - چون عرض من در این خصوص مداخلت دارد اجازه بفرمائید رئیس - بفرمائید مدرس - مقتضای رانی که مجلس در جلسه گذشته داد ۲ نفر امضاء کمیسیون فقط چون سابقاً قبول عضویت ۲ کمیسیون دیگر را کرده بودند امروز معذرت خواستند یکی آقای مشیرالدوله و یکی هم آقای عماد السلطنه و حال آنکه وجود آنها در کمیسیون فقط بجهاتی لازم است خصوص آقای مشیرالدوله اگر بنا باشد این ۲ نفر آقایان تشریف نیاورند محتاج می شویم باینکه معین در انتخاب کنیم و شاید سه چهار روز عقب بیفتد و چون کمیسیون فقط اهمیت دارد لغات بنده خوب است این ۲ نفر آقایان یکی از کمیسیونهای دیگر را رد کنند آقای مشیرالدوله موقتاً از کمیسیون عدلیه و آقای عماد السلطنه موقتاً از کمیسیون مالیه برابری آن دو جا موقتاً دو عضو انتخاب شود و کمیسیون فقط دست نخورد که معقول باشیم و کار تعطیل نشود این يك مرض بود دیگر اینکه چون کمیسیون فقط غالباً روزها دایر است حتی روزها یکبار هم مجلس است آقایان زودتر تشریف میآورند اگر يك نیم ساعتی اجزایش دیر آمدند و مجلس منتقد شد معلوم باشد که در آن جا مشغول کارند و بموقع تشریف آورده اند

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکت - پیشنهاد میکنم که سوابق عملیات مجالس گذشته در مقابل ظاهر نظام نامه از این تاریخ بیهوده حجت نیست

رئیس - آقای تدین

رئیس - آقای رئیسالتجار (اجازه)

رئیسالتجار - بنده همانطوریکه که امروز در مجلس عرض کردم و اظهار شد و در تعقیب عقیده خودم پیشنهاد دادم چون سابقه جای نظامنامه و قانون را نخواهد گرفت و مادامی که این نظام نامه نوشته و بجای آن قانون دیگری وضع نشده است سابقه نمی تواند قائم مقام آن بشود

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - در موضوع اینکه سابقه حجت نیست یا هست قبلاً صحبت شده در اینجا باید معتقد به تفکیک شد اگر چنانچه این قانون باشد سابقه در قانون نمی تصرفات قانونی حجت نیست ولی اگر نص قانونی نباشد و يك عملی را مجالس کرده باشد حجت خواهد بود عجلتاً تقسیم دوم مورد بحث نیست - قسم اول مورد بحث است يك كار هائی در مجلس شده برخلاف ظاهر نظام نامه چون در مقابل تصریحات نظام نامه واقع شده این سابقه حجت نیست و این قسمت قابل تردید نیست ولی فرقی که پیش نهاد بنده با پیشنهاد آقای رئیسالتجار دارد این است پیشنهاد آقای رئیسالتجار لازم است این است که سوابق مجالس و عملیات مجلس بسلاً انصر هم از میان برود و بعقد بنده این قسمت این نظریه تولید زحمت می کند يك کار هائی شده است اگر ما قائل بشویم که کار هائی که در ایام گذشته شده است باطل است آثار آن کار و عملیاتی که شده است باید باطل بشود این تولید زحمت فوق العاده می کند و مستلزم این است که تمام آن کار ها و سوابق و عملیات گذشته از میان برود و البته مقتضی برای این قسمت موجود نیست و تولید عسر و حرج می کند لازمه پیشنهاد بنده این است که آن سوابق و عملیات از این تاریخ به بعد دیگر نباید مدرک از برای عملیات آتی مجلس باشد برای این که اگر از این تاریخ بیهوده قائل نشویم تولید زحمت هائی خواهد کرد که نتیجه اش این است تمام کار هائی که شده است بهم خواهد خورد و این مسئله برخلاف مصلحت است و تولید زحمت فوق العاده می کند بنابر این جزء اخیر پیشنهاد بنده این است سوابق عملیات مجالس گذشته که برخلاف ظاهر نظامنامه بوده است آنها بر اثر خودش باقی است ولی از این تاریخ بیهوده حجت نباشد

رئیسالتجار - بنده توضیحی دارم زیرا سوء تفاهمی شده است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خیلی متأسف هستم که از کمیسیونها کار هائی نگذشته است که این کارها مطرح شود در مجلس بشود و يك مسائلی را دوسه جلسه است که مجلس وارد شده است در آن مسائل که خدا شاهد است بنده خیلی متأسف هستم که این مسائل هیچ اثر عملی و فایده برای ملت در دست مرتب نیست مگر اینکه يك مباحث الفاضلی که در اصول هست باید در آنها ملاحظه کردیم که آیا ظاهر حجت است یا نه حجت است یا نه مبین نص است - يك بیاناتی را ما نباید در اینجا بکنیم

تمام این مذاکرات ناشی از این است که کمیسیونها آن عملیاتی که الان در راه است از دوره تجدد هیئت رئیسه دائمی گذشته است و هنوز کمیسیونها منتخب نشده است که عملیاتشان معلوم شود و در مجلس بیاید تا ما وارد شویم در شور آنها و قوانین را از مجلس گذرانند بدست وزیران بدهیم که آنها بوقع اجرا گذارند این است که ما امروز وارد شدیم - آقای آقا شیخ محمد علی - در همان مباحث و الفاضلی که در اصول بوده است و مباحث الفاظ را سه می بینیم بنده خیلی متأسف هستم از این فرمایشاتی که آقای رئیسالتجار و آقای تدین فرمودند اولاً بیاناتی که آقای رئیسالتجار کردند مسلماً يك مسائلی که در مجلس مذاکره می شود هزار مرتبه گوشها شنیده است که قانون عطف بمسابق نمی شود هر وقت که مقنن تقنین يك قانون و يك مسئله را بکند نظرش باینکه است پس مبدائیم آقای تدین این مسئله را در نظر داشته که آقای رئیسالتجار نظرشان این نبوده است که این پیشنهادی را که کرده اند نسبت بمسابق باشد و اگر عطف بمسابق باشد گمان نمیکنم هیچ کس این را قبول کند پس این را قبول کند پس این نظر نسبت بمسابق است و اگر نظر بمسابق است این نظامنامه را دوره دوم مجلس - مجلس شورای ملی که عنوان هیئت مقننه قوه مقننه بودند وضع يك قانونی کرده اند برای عملیات و برای انتظامات مجلس و يك مواد قانونی خود آن هیئت نوشته اند

نوشته شده است تمام آن هائی که در مدارس قدیمه رفته و علم اصول را خوانده اند این را تصدیق می کنند که عمل معین آن قانون است یعنی قانونی که نوشته شده بعد از آنکه مقنن آن قانون يك عملی کرد آن عمل ظاهر می کند که مقصود مقنن از قانون این بوده است

سؤال کنید - ببینید - رجوع کنید به کتب آسمانی - رجوع کنید بقرآن - رجوع کنید بعملیات مقنن در دنیا هر کسی تقنین يك قانونی کرد بعد در مقام عمل می آورد اگر آن عمل مطابق نص یا غیر نص باشد هر عملی که آن مقنن کرد آن عمل معین آن قانون است هیچکس نمیتواند این را منکر شود بواسطه اینکه در علم حکمت هم ثابت شده است

اول بر هر شیئی وجود خارجی آن است هیچ چیز دلالت نمیکند بر شیئی مگر وجود خارجی داشته باشد

قانون يك عبارتی است نوشته شده و يك عبارتی است روی کاغذ می آید تحقق در عمل است

در خارج ما دیدیم که در دوره دوم مجلس شورای ملی نماینده در کمیسیونهای فوق العاده غیر از کمیسیونهای معمولی انتخاب میشدند و در آنجا کار میکردند وضع قانون میکردند مداخله در امور سیاست میکردند کارهای اساسی میکردند این عمل دوره دوم با اینکه نظامنامه را هم در دوره دوم نوشته بودند نمایندگان در دوره دوم وضع قانونی کردند که عبارت از نظامنامه باشد و بر طبق همان نظامنامه شروع به عملیات کردند

عملیات آنها حجت است بگردید ببینید چه عمل کردند

در همان دوره دوم و سوم نمایندگان در دو کمیسیون و سه کمیسیون و چهار کمیسیون منتخب می شدند و هیچ هم محل اعتراضی واقع نمی شدند و هیچوقت هم اعتراض نمی کردند که ماده بیست و هفت مانع از این مسئله است و هر نماینده حق ندارد در پیش از دو کمیسیون انتخاب شود این نسبت بکمیسیون هائی است که در اصل تشکیل مجلس و عملیات پیش بینی شده است این را می گفتند و عملی هم در این جا مبین است

بنده از حرف خودم خارج نمی شوم این صورت مجلس است این عملیات دوره دوم که مبین قانون است

حالا بنده نمی خواهم وارد در نص و ظاهر و باطن و مجمل شوم میگویم بر فرض اینکه ماده بیست و هفت قانون هم نص صریح الدلالة باشد عرض میکنم اگر در خارج هم عمل کرده اند آن عمل مبین اوست و مراد از نص آن عملی بوده است که کردند در صورتیکه عبارت هم این طور ملی و آن نظامنامه که در دوره دوم مجلس

مبین آن عبارت همان عملیات نمایندگان دوره دوم است

این مسئله علمی است حالا بخوانید باز بر بنده جار و جنجال کنید و بگویند حجت نیست گمان می کنم اگر چنانچه هیئت از روی تحقیق رسیدگی کنند و نگاه کنند کسی منکر بنده نشود حالا بخوانید این طور نکند مطلب دیگری است

عقیده بنده این است عالی جنابی نموده و از يك مسئله که بنظر تان رسیده است بر خلاف واقع صریح نظر بکنید بهتر است آدمیم در مسئله پیشنهادها عقیده بنده این است همین مسئله را آقای رئیسالتجار و آقای تدین بیان کردند ملاحظه بود مسائل کلی بود

بهتر این بود که واد تحقیق را بیان کنند و بگویند در کدام ماده فلان سابقه در مجلس بوده که این سابقه مخالف بوده باصل نظام نامه یا صریح نظامنامه بگویند کدام ماده بوده است که مخالف بوده است با قانون انتخابات کدام ماده بوده است که مخالف با فلان بوده است

فرض این بود حالا که يك مسئله به مجلس آمده مطرح شده است و میخواهیم از آن نتیجه عملی بگیریم که دیگر محل بحث و گفتگو نشود مواد را معین کنیم و در آن مورد بحث کنیم

آنوقت کسانی که عقیده دارند که این سابقه سابقه است که مخالف با ظاهر یا یا نص نظامنامه است آن مسئله مطرح شود مطلب معلوم شود

فرض بنده این است از اینانی که آقای رئیسالتجار و آقای تدین نمودند سوء استفاده نشود و با يك نظر بی طرفی نسبت بآنها نشود که بگویند در چهار ماده در چهار جا مجلس شورای ملی بجهتی آمد و این سابقه را تأسیس کرده است این سابقه مخالف است یا نص صریح نظامنامه آنوقت کسی مثل بنده (چون عقیده دارم که هیچوقت مجلس بر خلاف صریح یا نص نظامنامه عمل نمیکند)

که موافق با حقیقت و مخالف با ظاهر بوده ام خوب است موافقت و تلف در این جا ظاهر شود مخالفین هم بر عقیده خودشان باشند

آقای رئیسالتجار می گویند سابقه هائی برخلاف نظامنامه شده

بنده میگویم نشده باید موردش را معین بفرمائید که کجا واقع شده آقای تدین هم معین بفرمائید که در کدام جا شده این که آقای تدین در آخر بیان نشان فرمودند - قسمت ثانی پیشنهادشان این است که عملیات گذشته حجت است و قانون عطف

سردار معظم خراسانی - بنده خیال میکنم که اصلاً (اگر چه من کاملاً موافقم با پیشنهاد آقای تدین حالا شاید يك قدری جرح و تعدیل عبارتی لازم داشته باشد) ولی با پیشنهاد ایشان کاملاً موافقم و گمان میکنم این مطلب از کثرت وضوح محتاج برای نباشد زیرا که بالاخره نظامنامه صریحاً نوشته شده است

این يك اصل غیر قابل اجرا نیست که دارد در مملکت ما کم کم پیدامیشود قانون نوشته میشود برای اینکه اجرا بشود

نظامنامه نوشته میشود بعد متکی می شویم بسابق بنده هیچ سابقه را سراغ ندارم که بتواند سکت وارد بیاورد در مجلس شورای ملی نظامنامه داخلی و در مملکت بتوانین البته قانون که نوشته شد باید اجرا شود قانونی که نوشته شد اجرا نمی شود نظامنامه داخلی که نوشته شده است باید کله بکله اجرا شود زحمت دارد یا ندارد تولید اشکال خواهد کرد مربوط به عمل نیست ولی نظامنامه معتبر است باید اجرا شود تا موقعی که نظامنامه دیگری بجای آن برقرار نشده است بنده به صدای خیلی بلند عرض میکنم تمام سابقه که در مجلس ایجاد شده است و برخلاف نظامنامه بوده است بقدر دو پول ارزش ندارد و هیچ کس هم نمیتواند بگوید سوابقی که در مجلس بوده است برخلاف نظامنامه و قانون اعتبار دارد نظامنامه معتبر است و بسایه اجرا شود و تا وقتی که ماده دیگری بجایش نیامده نباشد او را نگویند البته ممکن است اجرای یارده مواد نظامنامه مشکلات و معضورات داشته باشد و اسباب زحمت باشد تمام اینها سهی است ولی چه وقت باید انشاء شود نه حالا بعقد بنده بعد از این که کمیسیون مجکرات یا کمیسیون دیگری

رئیس - خبلی خوب جزء دستور جلسه آتی میگذاریم چون اشخاص زیادی اجازه خواسته اند جلسه آتی را بروی بچشمه چهار بظهور قرار میدهم ایرادی نیست؟ (گفتند خیر) (مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس - مؤتمن الملك منشی ۲۰ - شهاب - معظم السلطان جلسه ۲۲ صورت مشروح مجلس يوم ۵ شنبه دوم جوزا ۱۳۰۳ مطابق هفدهم شوال الکرّم ۱۳۴۲ مجلس ۳ ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید (صورت مجلس يوم ۲ شنبه ۳۱ ژوئیه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند) رئیس - آقایان اعتراضی بصورت مجلس دارند یا نه آقای آقا میرزا جواد خان .

آقایان دیر می آیند و همانطور که اینجا مذاکره شد باید نظامنامه اجرا شود. آقای مدرس .

(اجازه)

مدرس در صورت جلسه عرضی ندارم بدم عرض دارم

رئیس - راجع بانتهای این که در جلسه گذشته شد هیچکدام نتیجه نداشت مگر کمیسیون عدلیه دوسه نفر حضور لازم داشت و دوفتر اکثریت پیدا کرده اند و يك نفر باید با اکثریت تمام امروز معین شود سایر کمیسیونها هم همه کمترین راضی میکنند که امروز معین بفرمائید

مدرس - اجازه میفرمائید رئیس - عرض میکنم بعد مدرس - چون عرض من در این خصوص مداخلت دارد اجازه بفرمائید رئیس - بفرمائید مدرس - مقتضای رانی که مجلس در جلسه گذشته داد ۲ نفر امضاء کمیسیون فقط چون سابقاً قبول عضویت ۲ کمیسیون دیگر را کرده بودند امروز معذرت خواستند یکی آقای مشیرالدوله و یکی هم آقای عماد السلطنه و حال آنکه وجود آنها در کمیسیون فقط بجهاتی لازم است خصوص آقای مشیرالدوله اگر بنا باشد این ۲ نفر آقایان تشریف نیاورند محتاج می شویم باینکه معین در انتخاب کنیم و شاید سه چهار روز عقب بیفتد و چون کمیسیون فقط اهمیت دارد لغات بنده خوب است این ۲ نفر آقایان یکی از کمیسیونهای دیگر را رد کنند آقای مشیرالدوله موقتاً از کمیسیون عدلیه و آقای عماد السلطنه موقتاً از کمیسیون مالیه برابری آن دو جا موقتاً دو عضو انتخاب شود و کمیسیون فقط دست نخورد که معقول باشیم و کار تعطیل نشود این يك مرض بود دیگر اینکه چون کمیسیون فقط غالباً روزها دایر است حتی روزها یکبار هم مجلس است آقایان زودتر تشریف میآورند اگر يك نیم ساعتی اجزایش دیر آمدند و مجلس منتقد شد معلوم باشد که در آن جا مشغول کارند و بموقع تشریف آورده اند

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکت - پیشنهاد میکنم که سوابق عملیات مجالس گذشته در مقابل ظاهر نظام نامه از این تاریخ بیهوده حجت نیست

رئیس - آقای تدین

رئیس - آقای رئیسالتجار (اجازه)

رئیسالتجار - بنده همانطوریکه که امروز در مجلس عرض کردم و اظهار شد و در تعقیب عقیده خودم پیشنهاد دادم چون سابقه جای نظامنامه و قانون را نخواهد گرفت و مادامی که این نظام نامه نوشته و بجای آن قانون دیگری وضع نشده است سابقه نمی تواند قائم مقام آن بشود

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - در موضوع اینکه سابقه حجت نیست یا هست قبلاً صحبت شده در اینجا باید معتقد به تفکیک شد اگر چنانچه این قانون باشد سابقه در قانون نمی تصرفات قانونی حجت نیست ولی اگر نص قانونی نباشد و يك عملی را مجالس کرده باشد حجت خواهد بود عجلتاً تقسیم دوم مورد بحث نیست - قسم اول مورد بحث است يك كار هائی در مجلس شده برخلاف ظاهر نظام نامه چون در مقابل تصریحات نظام نامه واقع شده این سابقه حجت نیست و این قسمت قابل تردید نیست ولی فرقی که پیش نهاد بنده با پیشنهاد آقای رئیسالتجار دارد این است پیشنهاد آقای رئیسالتجار لازم است این است که سوابق مجالس و عملیات مجلس بسلاً انصر هم از میان برود و بعقد بنده این قسمت این نظریه تولید زحمت می کند يك کار هائی شده است اگر ما قائل بشویم که کار هائی که در ایام گذشته شده است باطل است آثار آن کار و عملیاتی که شده است باید باطل بشود این تولید زحمت فوق العاده می کند و مستلزم این است که تمام آن کار ها و سوابق و عملیات گذشته از میان برود و البته مقتضی برای این قسمت موجود نیست و تولید عسر و حرج می کند لازمه پیشنهاد بنده این است که آن سوابق و عملیات از این تاریخ به بعد دیگر نباید مدرک از برای عملیات آتی مجلس باشد برای این که اگر از این تاریخ بیهوده قائل نشویم تولید زحمت هائی خواهد کرد که نتیجه اش این است تمام کار هائی که شده است بهم خواهد خورد و این مسئله برخلاف مصلحت است و تولید زحمت فوق العاده می کند بنابر این جزء اخیر پیشنهاد بنده این است سوابق عملیات مجالس گذشته که برخلاف ظاهر نظامنامه بوده است آنها بر اثر خودش باقی است ولی از این تاریخ بیهوده حجت نباشد

رئیسالتجار - بنده توضیحی دارم زیرا سوء تفاهمی شده است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خیلی متأسف هستم که از کمیسیونها کار هائی نگذشته است که این کارها مطرح شود در مجلس بشود و يك مسائلی را دوسه جلسه است که مجلس وارد شده است در آن مسائل که خدا شاهد است بنده خیلی متأسف هستم که این مسائل هیچ اثر عملی و فایده برای ملت در دست مرتب نیست مگر اینکه يك مباحث الفاضلی که در اصول هست باید در آنها ملاحظه کردیم که آیا ظاهر حجت است یا نه حجت است یا نه مبین نص است - يك بیاناتی را ما نباید در اینجا بکنیم

تمام این مذاکرات ناشی از این است که کمیسیونها آن عملیاتی که الان در راه است از دوره تجدد هیئت رئیسه دائمی گذشته است و هنوز کمیسیونها منتخب نشده است که عملیاتشان معلوم شود و در مجلس بیاید تا ما وارد شویم در شور آنها و قوانین را از مجلس گذرانند بدست وزیران بدهیم که آنها بوقع اجرا گذارند این است که ما امروز وارد شدیم - آقای آقا شیخ محمد علی - در همان مباحث و الفاضلی که در اصول بوده است و مباحث الفاظ را سه می بینیم بنده خیلی متأسف هستم از این فرمایشاتی که آقای رئیسالتجار و آقای تدین فرمودند اولاً بیاناتی که آقای رئیسالتجار کردند مسلماً يك مسائلی که در مجلس مذاکره می شود هزار مرتبه گوشها شنیده است که قانون عطف بمسابق نمی شود هر وقت که مقنن تقنین يك قانون و يك مسئله را بکند نظرش باینکه است پس مبدائیم آقای تدین این مسئله را در نظر داشته که آقای رئیسالتجار نظرشان این نبوده است که این پیشنهادی را که کرده اند نسبت بمسابق باشد و اگر عطف بمسابق باشد گمان نمیکنم هیچ کس این را قبول کند پس این را قبول کند پس این نظر نسبت بمسابق است و اگر نظر بمسابق است این نظامنامه را دوره دوم مجلس - مجلس شورای ملی که عنوان هیئت مقننه قوه مقننه بودند وضع يك قانونی کرده اند برای عملیات و برای انتظامات مجلس و يك مواد قانونی خود آن هیئت نوشته اند

نوشته شده است تمام آن هائی که در مدارس قدیمه رفته و علم اصول را خوانده اند این را تصدیق می کنند که عمل معین آن قانون است یعنی قانونی که نوشته شده بعد از آنکه مقنن آن قانون يك عملی کرد آن عمل ظاهر می کند که مقصود مقنن از قانون این بوده است

سؤال کنید - ببینید - رجوع کنید به کتب آسمانی - رجوع کنید بقرآن - رجوع کنید بعملیات مقنن در دنیا هر کسی تقنین يك قانونی کرد بعد در مقام عمل می آورد اگر آن عمل مطابق نص یا غیر نص باشد هر عملی که آن مقنن کرد آن عمل معین آن قانون است هیچکس نمیتواند این را منکر شود بواسطه اینکه در علم حکمت هم ثابت شده است

اول بر هر شیئی وجود خارجی آن است هیچ چیز دلالت نمیکند بر شیئی مگر وجود خارجی داشته باشد

قانون يك عبارتی است نوشته شده و يك عبارتی است روی کاغذ می آید تحقق در عمل است

در خارج ما دیدیم که در دوره دوم مجلس شورای ملی نماینده در کمیسیونهای فوق العاده غیر از کمیسیونهای معمولی انتخاب میشدند و در آنجا کار میکردند وضع قانون میکردند مداخله در امور سیاست میکردند کارهای اساسی میکردند این عمل دوره دوم با اینکه نظامنامه را هم در دوره دوم نوشته بودند نمایندگان در دوره دوم وضع قانونی کردند که عبارت از نظامنامه باشد و بر طبق همان نظامنامه شروع به عملیات کردند

عملیات آنها حجت است بگردید ببینید چه عمل کردند

در همان دوره دوم و سوم نمایندگان در دو کمیسیون و سه کمیسیون و چهار کمیسیون منتخب می شدند و هیچ هم محل اعتراضی واقع نمی شدند و هیچوقت هم اعتراض نمی کردند که ماده بیست و هفت مانع از این مسئله است و هر نماینده حق ندارد در پیش از دو کمیسیون انتخاب شود این نسبت بکمیسیون هائی است که در اصل تشکیل مجلس و عملیات پیش بینی شده است این را می گفتند و عملی هم در این جا مبین است

بنده از حرف خودم خارج نمی شوم این صورت مجلس است این عملیات دوره دوم که مبین قانون است

حالا بنده نمی خواهم وارد در نص و ظاهر و باطن و مجمل شوم میگویم بر فرض اینکه ماده بیست و هفت قانون هم نص صریح الدلالة باشد عرض میکنم اگر در خارج هم عمل کرده اند آن عمل مبین اوست و مراد از نص آن عملی بوده است که کردند در صورتیکه عبارت هم این طور ملی و آن نظامنامه که در دوره دوم مجلس

نوشته شده است تمام آن هائی که در مدارس قدیمه رفته و علم اصول را خوانده اند این را تصدیق می کنند که عمل معین آن قانون است یعنی قانونی که نوشته شده بعد از آنکه مقنن آن قانون يك عملی کرد آن عمل ظاهر می کند که مقصود مقنن از قانون این بوده است

سؤال کنید - ببینید - رجوع کنید به کتب آسمانی - رجوع کنید بقرآن - رجوع کنید بعملیات مقنن در دنیا هر کسی تقنین يك قانونی کرد بعد در مقام عمل می آورد اگر آن عمل مطابق نص یا غیر نص باشد هر عملی که آن مقنن کرد آن عمل معین آن قانون است هیچکس نمیتواند این را منکر شود بواسطه اینکه در علم حکمت هم ثابت شده است

اول بر هر شیئی وجود خارجی آن است هیچ چیز دلالت نمیکند بر شیئی مگر وجود خارجی داشته باشد

قانون يك عبارتی است نوشته شده و يك عبارتی است روی کاغذ می آید تحقق در عمل است

در خارج ما دیدیم که در دوره دوم مجلس شورای ملی نماینده در کمیسیونهای فوق العاده غیر از کمیسیونهای معمولی انتخاب میشدند و در آنجا کار میکردند وضع قانون میکردند مداخله در امور سیاست میکردند کارهای اساسی میکردند این عمل دوره دوم با اینکه نظامنامه را هم در دوره دوم نوشته بودند نمایندگان در دوره دوم وضع قانونی کردند که عبارت از نظامنامه باشد و بر طبق همان نظامنامه شروع به عملیات کردند

عملیات آنها حجت است بگردید ببینید چه عمل کردند

در همان دوره دوم و سوم نمایندگان در دو کمیسیون و سه کمیسیون و چهار کمیسیون منتخب می شدند و هیچ هم محل اعتراضی واقع نمی شدند و هیچوقت هم اعتراض نمی کردند که ماده بیست و هفت مانع از این مسئله است و هر نماینده حق ندارد در پیش از دو کمیسیون انتخاب شود این نسبت بکمیسیون هائی است که در اصل تشکیل مجلس و عملیات پیش بینی شده است این را می گفتند و عملی هم در این جا مبین است

بنده از حرف خودم خارج نمی شوم این صورت مجلس است این عملیات دوره دوم که مبین قانون است

حالا بنده نمی خواهم وارد در نص و ظاهر و باطن و مجمل شوم میگویم بر فرض اینکه ماده بیست و هفت قانون هم نص صریح الدلالة باشد عرض میکنم اگر در خارج هم عمل کرده اند آن عمل مبین اوست و مراد از نص آن عملی بوده است که کردند در صورتیکه عبارت هم این طور ملی و آن نظامنامه که در دوره دوم مجلس

مبین آن عبارت همان عملیات نمایندگان دوره دوم است

این مسئله علمی است حالا بخوانید باز بر بنده جار و جنجال کنید و بگویند حجت نیست گمان می کنم اگر چنانچه هیئت از روی تحقیق رسیدگی کنند و نگاه کنند کسی منکر بنده نشود حالا بخوانید این طور نکند مطلب دیگری است

عقیده بنده این است عالی جنابی نموده و از يك مسئله که بنظر تان رسیده است بر خلاف واقع صریح نظر بکنید بهتر است آدمیم در مسئله پیشنهادها عقیده بنده این است همین مسئله را آقای رئیسالتجار و آقای تدین بیان کردند ملاحظه بود مسائل کلی بود

بهتر این بود که واد تحقیق را بیان کنند و بگویند در کدام ماده فلان سابقه در مجلس بوده که این سابقه مخالف بوده باصل نظام نامه یا صریح نظامنامه بگویند کدام ماده بوده است که مخالف بوده است با قانون انتخابات کدام ماده بوده است که مخالف با فلان بوده است

فرض این بود حالا که يك مسئله به مجلس آمده مطرح شده است و میخواهیم از آن نتیجه عملی بگیریم که دیگر محل بحث و گفتگو نشود مواد را معین کنیم و در آن مورد بحث کنیم

آنوقت کسانی که عقیده دارند که این سابقه سابقه است که مخالف با ظاهر یا یا نص نظامنامه است آن مسئله مطرح شود مطلب معلوم شود

فرض بنده این است از اینانی که آقای رئیسالتجار و آقای تدین نمودند سوء استفاده نشود و با يك نظر بی طرفی نسبت بآنها نشود که بگویند در چهار ماده در چهار جا مجلس شورای ملی بجهتی آمد و این سابقه را تأسیس کرده است این سابقه مخالف است یا نص صریح نظامنامه آنوقت کسی مثل بنده (چون عقیده دارم که هیچوقت مجلس بر خلاف صریح یا نص نظامنامه عمل نمیکند)

که موافق با حقیقت و مخالف با ظاهر بوده ام خوب است موافقت و تلف در این جا ظاهر شود مخالفین هم بر عقیده خودشان باشند

آقای رئیسالتجار می گویند سابقه هائی برخلاف نظامنامه شده

بنده میگویم نشده باید موردش را معین بفرمائید که کجا واقع شده آقای تدین هم معین بفرمائید که در کدام جا شده این که آقای تدین در آخر بیان نشان فرمودند - قسمت ثانی پیشنهادشان این است که عملیات گذشته حجت است و قانون عطف

بسیار پیش از این هم صحبت شده ولیکن بعد از این مسائل عقیده مندرام که این مطالب مورد بحث واقع شود وقت مجلس شورای ملی در اینجا ضایع شود.

بهر این است که یک مسائلی اگر در دستور داریم آنرا محل صحبت قرار بدهیم و پیش از این هم عرضی نماند وزیر است و تلگراف آقای مخبر - الفوله را بابت معاونت وزارت است و تلگراف مجلس معرفی میکنم رئیس آقای رئیسالتجار (اجازه)

شده همیشه در مجلس تمام و کلاه دارای یک نوع تخصص: و اطلاعاتی نسبت بکسیون های مربوطه نداشتند ولی تخصصات همیشه دور میزند در یکمده اشخاص محدود که در دوسه چهار کسیون باید عضویت پیدا کنند چنانچه یکی از و کلاهی محترم هم فرمودند خود بنده در وقت کسیون عضو بودم و زمین هم با آسمان نیامد بنده کاملا مخالف این قبیل ترتیبات هستم زیرا قضیه متخصص بودن یکمده و متخصص نبودن یکمده دیگر سابقه و قانون نمی شود برای اینکه یک مسئله نیست که همیشه قرار داشته باشد در جایی.

رئیسالتجار بنده منظر نبودم که آقای تدین بفرمانند که قسمت اول پیشنهاد بنده با پیشنهاد ایشان فرق دارد زیرا بنده هم با ایشان عقیده بودم و آن تغییر را که برای پیشنهاد بنده کردند بر خلاف عقیده بنده بود و همانطور که خودشان اظهار کردند بنده هم عقیده داشتم که باید بعدها عملیات مجلس مطابق نص نظامنامه باشد اما اینکه آقای آقا سید بقوب اظهار داشتند که باید قانون بر طبق حکمت و منطق تعبیر کرد بعقیده بنده آنچه را که از قانون صریح است باید حتما اجرا بشود و سابقه نمیتواند جای قانون را بگیرد و ترتیب باوریم و مردم را بسا علاقه مند نماید این است که ما باید کاملا حفظ قانونی که خودمان نوشته ایم و خودتان نوشته اید بکنید و همچنین ملاحظه کنیم که کسانی که برخلاف قانون عمل می کنند که لااقل قویا از آنها جلوگیری کنیم اینک متصل خودمان بگوئیم سابقه جای قانون را می گیرد نظر بنده برای مجلس رئیس آقای طاک الشراعه (اجازه)

ملک الشراعه - بنده نمیدانم این چه اصرار است که در این موضوع بدین معنی از آقایان زیاد بحث میکنند مگر در این جا عرض شده است که هیچوقت سابقه در مقابل نص مقاومت نیکند این کلی است این یک اصلی است که باید در همه جا محترم شناخته شود و این هم فلسفه داد و در اگر بنا شد نظر با احتیاطات آتی و موثقی از نقطه نظر لیاقت اشخاص و غیر ذلک بتوانیم همیشه مواد نظامنامه را که در روزی اورای داده ایم عوض کنیم همیشه در یک قضایائی که در مجلس در جزو مد است یک سوابقی ایجاد کنیم این مسئله هیچ بدو و انتهای ندارد من یاب مثل یک مسئله عرض میکنم و بعد بر میگردم بنده ۲۷ اینجا شنیده شد که بعضی از آقایان اظهاراتی کردند و دلایلی اقامه کردند برای اینکه باید مراعات ما ۲۷ شود آن دلایل این بود که گفته

مراجعه کند زحمت بکشد و قضایا را در کسیونها حل کند و در مجلس مراعات باشد که آن را یکی که در کسیون داده از آن رای دفاع بکند و قطعاً برای انجام این قبیل وظایفی که لازمه عضویت یک کسیون است وقت و سعی لازم است و بگنجد و بگنجد هر قدر متخصص باشد در پیش از دو کسیون نمی تواند بوظایف خود عمل کند و موفق شود و از این قبیل دلایل ما خیلی داریم که بالاخره از نقطه نظر تقسیم کارها و نظریات اینکه دستجات قوی نتوانند دستجات ضعیف را مغلوب کنند و بالاخره از نقطه نظر اینکه یک عده اشخاص متخصص جمع بشوند و قیل و قال کنند و کارهای یکدیگر را فلج نمایند از این جهات باید سوابق را دور انداخت و تصدیق کرد که بعضی از این سوابق از نقطه نظر جورا دولتی ایجاد شده است یا از نقطه نظر عدم اطلاع سایرین وضع شده است و باید اینها از بین برود و اینکه آقای آقا سید بقوب بفرمانند که سابقه خوش یک حال قانونی دارد و مخصوصاً فرمودند اعمال آقایان و کلاهی می تواند جای نظامنامه مدونه را بگیرد بنده کاملا مخالفم برای اینکه وقتی اعمال صورت قانونی پیدا میکنند که آن اصل در تحت وضع یک قانون معتق و معین شده انجام باید و الا با یک وقت ممکن است اکثریت مجلس مصیبتی شده و چنانچه بگردد این مسئله اتفاق افتاده از مجلس خارج شوند آنوقت بگوئیم پس این عملی را که اکثریت مجلس کرده است میخواهیم صورت قانونی بدیم و بگوئیم در توی یکی از مواد نظامنامه ما این است که اکثریت مجلس میتواند از مجلس برود بیرون زیرا که باین کار عمل شده و اعتراض هم شاید نشده بآن عملی چون این عمل در تحت مقررات قانون و در تحت فورمولهائی که برای وضع یک قانون معین شده است صورت نگرفته اید این میتواند این را قبول کنیم این قضایا بقدری بدین معنی است که لازم بر عرض نیست ولی متأسفانه زیاد صحبت کردن آقایان مرا و ادوار بر عرض این عراض کرد و حالا عقیده من این است برای اینکه در خارج گفته شود یک مجلس شورای ملی یک نظامنامه مدونی داشت و بآن نظامنامه عمل نمی کرد و از روی تقنین و خود دوستی دوره دوسه ماده از او طرف بیاطنی دبی میلی واقع می شود کم نظامنامه صورت محورا پیدا می کرد خوب است آقایان باین پیشنهاد رای بدهند یعنی پیشنهاد آقای تدین و آقای رئیسالتجار تمام این پیشنهادها صحیح است و بعقیده بنده بقدری این مطالب واضح است که نباید پیشنهاد شود ولی حالا که پیشنهاد شده است باید رای داد ولی البته بنده هم تصدیق دارم که بعضی از مواد نظامنامه عملی نیست این تصدیق را هم از دوره چهارم پیشنهاد بعضی از آقایان

در خاطر دارند که اصلاح نظامنامه مراجعه شده پیش رئیس و چون خود بنده هم آنوقت عضو هیئت رئیسه بودم چندین مدت هم خدمت کشیدیم و مواد آنرا اصلاح کردیم بنده هم شنیدیم که هیئت رئیسه این خدمت خود را ادامه داد و نظامنامه داخلی با مراعات تمام نکات عملی حاضر است آقایان میتوانند رای بدهند که در همین جلسه در همین امروز فوراً کسیون انتخاب شود یا بعد از آن هیئت رئیسه اجازه بدهند که آن نظامنامه اصلاح شده را (که مواد غیر عملی آن برداشته شده مواد عملی جایش گذاشته شده است) بیاورند و دوم مرتبه مطرح کنند و برود به کسیون مبتکران بعد از آنکه هم بر میگرد در مجلس و آقایان بآن نظامنامه رای میدهند پس برای اینکه هم حیثیت نظامنامه معوق بماند هم بالاخره مجلس را از یک هرج و مرج و افتشاش کمسکن است در آتی از نقطه نظر ایجاد سوابق پیدا شود محفوظ بدارد آن نظامنامه باید پیشنهاد شود و در عرض یک هفته دو هفته اعتراضات هم بیورد خود را اظهار می شود و اصلاح میشود پس یک چنین چیزی که می بینم آنقدر سهولت دارد و احترام نظامات و قانون هم محفوظ است چرا باید این قدر جرو بحث کرد و زحمت کشید ؟ این عقیده بنده است و عقیده دارم آقایان رای بدهند باین پیشنهادها و فوراً شروع کنند با اصلاح نظامنامه یعنی شروع کنند با انتخاب کسیون خاصی برای اصلاح نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی و بعد از یک هفته به مجلس بیاید و تصویب شود.

رئیس - آقای بنان السلطان (اجازه)

در نظامنامه چیزی نوشته نشده در اینجا بعضی اشخاص میگویند که مامونع نیستیم و مجازیم چیزی را که نظامنامه متذکر نشده و منع ننموده بعضی میگویند چیزی را که نظامنامه اجازه ندهاده است مامونع هستیم. مثلی عرض میکنم بروی قسم سوم و او این است که از نظامنامه اینطور استنباط می شود که هر چیزیکه به مجلس پیشنهاد می شود یا باید بشکل لایحه قانونی باشد یا باید طرح قانونی باشد یا بالاخره بشکل اصلاح باشد (یکی از این سه قسم باشد) و غیر از این سه قسم چیز دیگری نوشته نشده ولی بعضی پیشنهادها که میشود نه طرح قانونی نه لایحه قانونی نه اصلاح است. بعضی می گویند این قبیل پیشنهادها نباید قبول شود زیرا اگر بایز قبول شود باید در نظامنامه نوشته شده باشد بعضی ها میگویند طرح قانونی لایحه قانونی و اصلاح چون راجع بمطالب مهمه منسلکتی است نظامنامه برای آنها یک مراسمی و یک شرایطی قائل شده و نسبت بسایر پیشنهادها لازم نیست این مراسم معمول بشود لذا نظامنامه هم متذکر این مطالب نشده است همین پیشنهادها که فرمودند لایحه قانونی و نه طرح قانونی و نه اصلاح است حال این را بنده خلاف نظامنامه بدانم یا خیر ؟ (یک نفر از نمایندگان - بر خلاف نظامنامه است)

رئیس - پیشنهاد می شود که کسیون تشکیل شود برای مطالعه در قوانین ادوار گذشته این طرح قانونی است ؟ لایحه قانونی است ؟ یا اصلاح است ؟ همینطور اگر مراجعه کنید بصورت مجلس ملاحظه خواهید فرمود که خیلی پیشنهادها باین مجلس آمده و قبول شده و چیزهایی بود که راجع بنظامنامه نبوده است بنده اعتراضی ندارم ولی عرض اینست که بعضی چیزهاست که نظامنامه پیش بینی نکرده است بعضی میگویند چون نظامنامه ما را مجاز نکرده ما حق نداریم اینطور پیشنهاد کنیم بعضی دیگر که شاید حق هم داشته باشند می گویند چون نظامنامه ما را ممنوع نداشته ما حق داریم همچو پیشنهادها بکنیم در اینجا اختلاف نظر پیدا می شود مجلس می آید یک سابقه وضع میکند و میگوید این قبیل پیشنهادها را میتوان قبول کرد اینهم یک نوع سابقه است از قسم سوم قسم اول عرض سکرم سابقه مخالف نظامنامه است قسم دوم سابقه تقسیری است این قسم را شاید بتوانیم بشبه رجوع کنیم پس حالا که پیشنهاد می فرمایند سوابق مخالف نظامنامه مقصود کدام قسم است ؟ قسم اول را می شود گفت مخالف نظامنامه و قسم سوم را هم شاید بشود گفت مخالف نظامنامه اینها یک چیزهایی است که باید تصریح شود تا هیئت رئیسه تکلیفش را بخشد دیگر اینکه بفرمائید مطابق صریح

نظامنامه خود این لفظ هم یک تعریفی لازم دارد چون چیزی را که بنده صریح و واضح میدانم شاید دیگری صریح و واضح نداند مثلا ماده دوازدهم در نظر آقای دستغیب و دیگران صریح نیست همین پیشنهاد بنظر بنده برخلاف نظامنامه است بنظر آقای دستغیب و بعضی از آقایان برخلاف نظامنامه نیست تکلیف بنده چه خواهد بود ؟ دیگر اینکه اینجا گفته میشود (ظاهر) مقصود از ظاهر چیست ؟ اگر ظاهر مقابل نص است که آنوقت میشود گفت ظاهر نظامنامه عمل کرد اما لفظ ظاهر را اگر بعضی اصولی و فقهی بگیرد معنی دیگر دارد و اگر می خواهید معنی دیگری بدهید که او را هم باز باید معین کنید تا بنده تکلیف را بدانم.

رئیس - پیشنهاد می شود که کسیون تشکیل شود برای مطالعه در قوانین ادوار گذشته این طرح قانونی است ؟ لایحه قانونی است ؟ یا اصلاح است ؟ همینطور اگر مراجعه کنید بصورت مجلس ملاحظه خواهید فرمود که خیلی پیشنهادها باین مجلس آمده و قبول شده و چیزهایی بود که راجع بنظامنامه نبوده است بنده اعتراضی ندارم ولی عرض اینست که بعضی چیزهاست که نظامنامه پیش بینی نکرده است بعضی میگویند چون نظامنامه ما را مجاز نکرده ما حق نداریم اینطور پیشنهاد کنیم بعضی دیگر که شاید حق هم داشته باشند می گویند چون نظامنامه ما را ممنوع نداشته ما حق داریم همچو پیشنهادها بکنیم در اینجا اختلاف نظر پیدا می شود مجلس می آید یک سابقه وضع میکند و میگوید این قبیل پیشنهادها را میتوان قبول کرد اینهم یک نوع سابقه است از قسم سوم قسم اول عرض سکرم سابقه مخالف نظامنامه است قسم دوم سابقه تقسیری است این قسم را شاید بتوانیم بشبه رجوع کنیم پس حالا که پیشنهاد می فرمایند سوابق مخالف نظامنامه مقصود کدام قسم است ؟ قسم اول را می شود گفت مخالف نظامنامه و قسم سوم را هم شاید بشود گفت مخالف نظامنامه اینها یک چیزهایی است که باید تصریح شود تا هیئت رئیسه تکلیفش را بخشد دیگر اینکه بفرمائید مطابق صریح

نظامنامه خود این لفظ هم یک تعریفی لازم دارد چون چیزی را که بنده صریح و واضح میدانم شاید دیگری صریح و واضح نداند مثلا ماده دوازدهم در نظر آقای دستغیب و دیگران صریح نیست همین پیشنهاد بنظر بنده برخلاف نظامنامه است بنظر آقای دستغیب و بعضی از آقایان برخلاف نظامنامه نیست تکلیف بنده چه خواهد بود ؟ دیگر اینکه اینجا گفته میشود (ظاهر) مقصود از ظاهر چیست ؟ اگر ظاهر مقابل نص است که آنوقت میشود گفت ظاهر نظامنامه عمل کرد اما لفظ ظاهر را اگر بعضی اصولی و فقهی بگیرد معنی دیگر دارد و اگر می خواهید معنی دیگری بدهید که او را هم باز باید معین کنید تا بنده تکلیف را بدانم.

رئیس - پیشنهاد می شود که کسیون تشکیل شود برای مطالعه در قوانین ادوار گذشته این طرح قانونی است ؟ لایحه قانونی است ؟ یا اصلاح است ؟ همینطور اگر مراجعه کنید بصورت مجلس ملاحظه خواهید فرمود که خیلی پیشنهادها باین مجلس آمده و قبول شده و چیزهایی بود که راجع بنظامنامه نبوده است بنده اعتراضی ندارم ولی عرض اینست که بعضی چیزهاست که نظامنامه پیش بینی نکرده است بعضی میگویند چون نظامنامه ما را مجاز نکرده ما حق نداریم اینطور پیشنهاد کنیم بعضی دیگر که شاید حق هم داشته باشند می گویند چون نظامنامه ما را ممنوع نداشته ما حق داریم همچو پیشنهادها بکنیم در اینجا اختلاف نظر پیدا می شود مجلس می آید یک سابقه وضع میکند و میگوید این قبیل پیشنهادها را میتوان قبول کرد اینهم یک نوع سابقه است از قسم سوم قسم اول عرض سکرم سابقه مخالف نظامنامه است قسم دوم سابقه تقسیری است این قسم را شاید بتوانیم بشبه رجوع کنیم پس حالا که پیشنهاد می فرمایند سوابق مخالف نظامنامه مقصود کدام قسم است ؟ قسم اول را می شود گفت مخالف نظامنامه و قسم سوم را هم شاید بشود گفت مخالف نظامنامه اینها یک چیزهایی است که باید تصریح شود تا هیئت رئیسه تکلیفش را بخشد دیگر اینکه بفرمائید مطابق صریح

کسیونها در مجلس مطرح لایحه قانونی است آقای رئیس هم اشاره کردند بنده ملاحظه خواهند فرمود که اغلب موادش با هم مغالط است و یکمده از موادش هم صلی نیست یکمده از موادش را هم اصلانی شود اجراء کرد و لذا تجدید نظر در نظامنامه مجلس که در دوره چهارم پیش بینی شده بود یک کسیون هم معین کردند روی همین چیزها بود که در نظامنامه می فرمایند پس از این حیث هم بنده عرض میکنم که کلیه سوابق را نمی شود لغو کرد برای اینکه نظامنامه تمام نیست و راجع باصل پیشنهاد هم تصور میکنم فعلا موضوعی نداشته باشد زیرا تجدید نظر در نظامنامه داخلی تصویب شده و وقت بکسیون مبتکران و این در ماه یا سه ماه بیشتر طول ندارد البته مذاکره شده و تمام این مفاسد رفع می شود و یک نظامنامه مدونی می آورند مجلس اما راجع بسئله خصوصی ماده ۲۷ چون آقای آقا سید بقوب مذاکره فرمودند این پرویز گذشت و نباید دیگر مذاکره بشود پس نتیجه از عرض من این است که این نظامنامه چون ناقص است و چون بعضی از موادش تقریباً همین ترجمه شده است و در مجلس ایران بعضی هایش عملی نیست یا متناقض است پس نمی شود بطور کلی سوابق را لغو و نمی شود همانطور هم سابقه را حجت دانست و بعضی این پیشنهادها عقیده بنده این است که تعقیب کنند زودتر نظامنامه تدوین شود (صحیح است)

رئیس - پیشنهاد می شود که کسیون تشکیل شود برای مطالعه در قوانین ادوار گذشته این طرح قانونی است ؟ لایحه قانونی است ؟ یا اصلاح است ؟ همینطور اگر مراجعه کنید بصورت مجلس ملاحظه خواهید فرمود که خیلی پیشنهادها باین مجلس آمده و قبول شده و چیزهایی بود که راجع بنظامنامه نبوده است بنده اعتراضی ندارم ولی عرض اینست که بعضی چیزهاست که نظامنامه پیش بینی نکرده است بعضی میگویند چون نظامنامه ما را مجاز نکرده ما حق نداریم اینطور پیشنهاد کنیم بعضی دیگر که شاید حق هم داشته باشند می گویند چون نظامنامه ما را ممنوع نداشته ما حق داریم همچو پیشنهادها بکنیم در اینجا اختلاف نظر پیدا می شود مجلس می آید یک سابقه وضع میکند و میگوید این قبیل پیشنهادها را میتوان قبول کرد اینهم یک نوع سابقه است از قسم سوم قسم اول عرض سکرم سابقه مخالف نظامنامه است قسم دوم سابقه تقسیری است این قسم را شاید بتوانیم بشبه رجوع کنیم پس حالا که پیشنهاد می فرمایند سوابق مخالف نظامنامه مقصود کدام قسم است ؟ قسم اول را می شود گفت مخالف نظامنامه و قسم سوم را هم شاید بشود گفت مخالف نظامنامه اینها یک چیزهایی است که باید تصریح شود تا هیئت رئیسه تکلیفش را بخشد دیگر اینکه بفرمائید مطابق صریح

که تمام قوانین اساسی بوقوع اجرا گذارده شود همانطور که آقای مصدق السلطنه فرموده اند اساس مشروطیت تعطیل بردار نیست و هیچ یک از اصول قانون اساسی را ما نمی توانیم تعطیل کنیم ولی عرض میکنم آیا این پیشنهاد بنده مورد دارد؟ بنده پیشنهاد کنم قانون اساسی اجراء بشود؟ قانون اساسی ما فوق و ماوراء پیشنهاد بنده است و موردی ندارد که بنده پیشنهاد کنم که قانون اساسی به موقع اجرا گذاشته شود خود قانون اساسی میگوید باید بوقوع اجرا گذاشته شود نظامنامه داخلی هم دستور ما و کلاه است این مسئله محتاج باین نیست که بنده پیشنهاد کنم: نظامنامه داخلی بوقوع اجراء گذارده شده و سوابق متروک شود.

منتهی هر جا آقایان نمایندگان من جمله آقای ندین و آقای رئیسالتجاریک سابقه بر خلاف نظامنامه دیدند میتوانند تذکر بدهند که آن مورد بخصوص مطرح مذاکره بشود و بعد هم آقایان رای بدهند که این سابقه موقوف بشود و الا پیشنهاد صکلی بقیه بنده منطبق ندارد و همینطور اگر آقایان رای بدهند بنده پیشنهاد میکنم که قانون اساسی باید مجری شود.

اصول قانون اساسی تعطیل بردار نیست و باید بوقوع اجرا گذارده شود آقایان میتوانند مخالفت کنند؟

خیر زیرا قانون اساسی است ولی پیشنهاد بنده مورد ندارد نظامنامه داخلی هم همین طور پس کسیکه بگوید من مخالف این پیشنهاد هستم مخالف نظامنامه داخلی نیست بنده قانون را محترم میشمارم و نظامنامه داخلی را هم محترم میشمارم و تمام مواضع هم باید اجرا بشود اما اینکه پیشنهاد می کنم نظامنامه داخلی باید اجرا شود و سوابق بطور کلی موقوف شود این منطق ندارد و نباید مقصود کدام از مواد نظامنامه طرد شده است آنرا تصریح کنند تا اگر مخالف نظر مجلس باشد آنرا طرد کنیم و بگوئیم این مسئله بر خلاف نظر من است آنوقت بعد از مباحثه اکثریت مجلس شورای ملی حکم خواهد بود که نظریه من صحیح است یا آقای مخالف چنانچه ماده ۲۷ در پرومطرح شد و باورای داده شد و بر خلاف عقیده بنده هم بوده باشد یا موافق عقیده من بود آنهم باشد در هر حال مطرح شد و مجلس رای داد که این ماده باید اجرا بشود پیشنهاد بطور کلی را در تحت یک تائیدی نمی توان رای داد منقاد این پیشنهاد را هم که بنده امضاء کردم و چند نفر هم امضاء کردند که مطلب از دستور امروز خارج بشود برای همین تصریحاتی بود که آقای رئیس فرمودند اگر نظامنامه را بیابرد و بگوید که این چیست؟ لایحه است؟ قانون است؟ ...

سر دارم مطلبی که در این وقت است.

حاج زوالمالک - بنده اخطار میکنم سکه این ماده نظامنامه چرا متروک شده در هر حال بنده تذکری که میدهم نسبت باین پیشنهاد خودم این است: مطلبی که در مجلس شورای ملی درش مذاکره می شود اگر مطابق قانون نباشد و مطابق نظامنامه نباشد و آقایان مذاکره نمایند و رای کلی بدهند این رای منطبق ندارد ما پیشنهاد می کنیم که قانون بوقوع اجرا گذاشته شود اما مقصود کدام ماده است که مجری نشده.

قانون اساسی قانون انجمنهای ایالتی اگر اجراء نشده بسیار خوب چرا اجراء نشده؟ ولایت باید تصحیح داد ولی آیا میشود در تحت پیشنهاد بنده فوراً انجمنهای ایالتی و ولایتی را تشکیل داد بنده باید پیشنهاد کنم که مطابق اصل چندم قانون اساسی من خیال دارم انجمنهای ایالتی تشکیل شود آنوقت آقایان درش وقت میکنند مواضع را می بینند یک کمیسیون مخصوص میفرستند اگر صلاح دانستند آن اصل را باید بوقوع اجرا گذاشت والا پیشنهاد کلی که نظامنامه باید بوقوع اجرا گذارده شود این معنی ندارد و بان مورد مخصوص که محل نظر است و میگویند این بر خلاف نظامنامه رفتار شده است باید آنرا تصریح نمایند اگر موافق نظر مجلس بود بایستی ملغی شود و اگر مطابق نظر مجلس نبود آنوقت میگویند خیر آقا اختیار فرموده اند و ما صحیح است.

رئیس - آقای ندین (اجازه)

ندین - آقای حاج زوالمالک هم اختیار کردند هم مقصود و مخالفت کردند اولیاده با ایشان تذکر میدهم مقصود عده از تشکیل این شب آنستکه هر وقت مطلب لایحه یا طرح قانونی مجلس پیشنهاد میشود اموریکه در مجلس مطرح میشود مطابق صریح و اصل ماده ۱۲ نظامنامه داخلی سه قسم است یا طرح قانونی است که از طرف نمایندگان پیشنهاد می شود یا لایحه قانونی است که از طرف دولت پیشنهاد میشود یا اینکه عنوان طرح و لایحه قانونی ندارد و مطالب است. در دوره چهارم پنج ماده یا شش ماده راجع بامتیاز نفع شای که بکمیانی استانه ارد اوایل بنا بود داده شود مجلس در ظرف چهل و پنج دقیقه تصویب کرد این امش چه بود؟ طرح قانونی بود؟ یا لایحه قانونی بود؟ یا مطلب بود؟ مطلب بود در همان تاریخ هم اسم او را قلمنامه گذاریم برای اینکه نمیدانستیم اسم آنرا چه بگذاریم یک اجازه بود دولت داده شده بود نظایر هم خیلی دارد بنا بر این این پیشنهاد که امروز میشود برای اجرای نظامنامه نیست یا برای اجرای قانون

اساسی نیست این پیشنهادیکه میشود برای ترک کردن عملیاتی است که بر خلاف نظامنامه است این حق مجلس است که در هر موقع که انحراف از قانون یا انحراف از نظامنامه داخلی خودش به بیند فوراً اخطار کند و این پیشنهاد راجع بانحراف است نه اینکه راجع باجره است و البته پیشنهاد راجع بانحراف و ترک این عملیات مستلزم اجرای نظامنامه است بنابراین پیشنهادیکه شده است مطلب است نه طرح قانونی و نه لایحه قانونی است اصلاح هم نیست زیرا اصلاح هم متعلق بطرح و لایحه قانونی خواهد بود میفرمائید باینجا در اینجا توضیح بدهید.

چه توضیحی بدهیم؟ میگویند سوابقی که در مجلس چهارم دوم و سوم بر خلاف صریح نظامنامه بوده است نمیشود مدرك برای آتیه باشد حرف ما این است. شایا اگر منکر این قسم هستی ادله اقامه بکنید این جا منطقیه میکنید.

ما میگوئیم سابقه در مقابل صریح و نص قانون حجت نیست.

شما اگر میگوئید حجت است در این باب دلیل اقامه کنید یا حرف که نمیشود. نهایت تشخیص این مسئله هم با مجلس است اگر يك ماده امر و در نظامنامه در آتیه محل ابتلا شد و بعد معجز گفتگو شد که این ماده صریح العلامه نیست یا اینکه در مقصود باهامو اجالی دارد آن يك موضوع دیگر است هر طور مجلس رای داد همانطور رفتار میشود و هیچ اشکالی هم در این نمی بینم و مخالف با هیچ چیز هم نیست بلکه این وظیفه اولیه ما است که نظامنامه داخلی خودمان را حفظ کنیم اگر ما آقای نظامنامه داخلی را در باره خودمان راجع باموارد داخلی مجلس قائل نشویم و یا نمانفول کنیم و یا بقول آقای دست قیام بگذاریم سه ماه هم همینطور باشد یعنی در ظرف این سه ماه هر عملی که بر خلاف نظامنامه باشد اهمیت نخواهد داشت تا اینکه به بنییم بعد از سه ماه تکلیف این نظامنامه چه خواهد شد این تعطیل در اجرا تعطیل در وظیفه تصور در اداه تکالیف است و بنده هیچ موجهی نمی بینم از برای این کار و نمیدانم آقایان چرا از اینکار وحشت دارند؟ خوبست آقایان نمایندگان مضارش را بگویند.

بنابراین بنده لازم نمیدانم بطور تفصیل بگوئیم فلان ماده عملی است و فلان ماده عملی نیست و فلان ماده بر خلاف ظاهر قانون است بنده تصریح میکنم مقصود این است که بطور کلی سوابق عملیات مجلس که بر خلاف صریح نظامنامه و بر خلاف تصویب نظامنامه بوده است از این تاریخ بعد حجت نیست و غیر از این منطق ندارد برای چه جلسه آتیه بماند؟ میفرمائید مطالعه کنید.

مطالعه شده است برای اینکه الان دو برای گرفتن نیست

سه جلسه است که این مسئله مطرح است اگر بعضی مخالفتند که سابقه حجت نیست يك عده دیگر هم موافقتند که سابقه حجت است پس فاطم رای مجلس است و پیش از این هم قابل تجدید مذاکرات مجلس نیست و مخالف با این پیشنهاد میباشد برای اینکه یکی از اثرات این پیشنهاد تعطیل و بلا تکلیف ماندن اجرای نظامنامه داخلی و بلا تکلیف ماندن مجلس راجع بقضایای است که مورد ابتلا است.

رئیس - آقای عدل الملک (اجازه)

عدل الملک - در موضوع پیشنهاد منظور ما در اصل مطلب نبود شاید خود ما هم جز معتمدین پیشنهاد آقای ندین باشیم يك قسمت ما شاید اینطور عقیده داریم ولی این مسئله بطور قفلی آموه با توضیحاتی که حضرت آقای رئیس دادند و معلومات ضمنی که شد ما را مردود کرد و از این جهت ما مقتضی دانستیم که تقاضا کنیم که رای در این مسئله از دستور خارج و جلسه بعد و کول شود تا تبادل نظر کنیم و بعد با فکر رای بدهیم و توضیحی که میخواستیم بدهم راجع به این مسئله بود.

رئیس - رای میگیریم باین پیشنهاد ... (همه بین نمایندگان)

رئیس - مذاکرات در این پیشنهاد کافی است؟

(بعضی از نمایندگان - کافی است)

(جمعی دیگر - کافی نیست)

رئیس - رای میگیریم که از دستور امروز خارج بشود ریانه.

ناصر الاسلام - اخطار نظامنامه دارم.

رئیس - اخطار نظامنامه دارم؟ بفرمائید.

ناصر الاسلام - آقایان که اظهار فرمودند که این پیشنهاد مطلب است برای تذکر آقایان عرض میکنم که ماده ۱۲ تعیین میکنند که باید بروی شجاعت عین ماده را حالا میخوانم ماده ۱۲ شهری که بر طبق ماده ۳ تشکیل یافته هر سه ماه سه ماه بطور قرعه تجدید میشود مقصود عده از تشکیل این شعبات این است که هر وقت مطلب یا لایحه یا طرح قانونی پیشنهاد مجلس میشود رجوع به شعبات بکنند که در آنجا ملاحظه و مذاقه شده و اگر تشکیل کمیسیونی لازم آید هر يك از شعبات پس از مذاکرات و مباحثات موافق عده که مجلس معین کرده است برای عضویت کمیسیون انتخاب کنند و نیز هر وقت کمیسیونی باید تشکیل شود رجوع به شعبات میشود.

آقایانیکه میفرمائید مطلب است بر طبق نظامنامه باید بروی شجب رئیس - اخطار نظامنامه است و باید بروی شجب در این صورت دیگر محتاج برای گرفتن نیست

(بعضی از نمایندگان - صحیح است)

رئیس - ولی شاید باره از آقایان عقیده شان نباشد اینطور که آقای ندین اظهار کردند مقصود ماده ۱۲ از لفظ مطلب همین پیشنهاد باشد در اینصورت برای پیشنهاد گمان میکنم اگر رای بگیریم که فاطم تر باشد بهتر است.

ندین - این پیشنهاد عین مقصود ما است.

رئیس - رای میگیریم مطلبی که جزء دستور امروز بود از دستور خارج شود آقایانی که تصویب ... (همه بین نمایندگان)

رئیس - چه میفرمائید؟ پیشنهاد کرده اید رای می گیریم برای می گیریم پیشنهاد آقایان حکمتا کرده اند از دستور خارج شود آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمائید.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

آقای ملک الشراعه (اجازه)

ملک الشراعه - اینکه آقای ناصر الاسلام فرمودند بر طبق ماده ۱۲ نباید برود شجب ...

رئیس - آن مطلب از بین رفت.

ملک الشراعه - در این موضوع اجازه خواستم.

بنده باین پیشنهاد آقای ندین موافقم هر وقت موقع شد عرض میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای ندین راجع بسوابق بود بآن موافقت؟

ملک الشراعه - بلی موافقم.

رئیس - خوب بفرمائید.

رئیس التجار - بنده پیشنهاد خود را پس گرفتم و باین پیشنهاد آقای ندین موافقم.

ملک الشراعه - بنده در این باب عرض مفصلی عرض کردم و تصور میکردم دیگر محتاج عرض نیست ولی چون مذاکرات زیاد شده است و يك وقتی در بعضی آقایان پیدا شده است که مذاکرات امتداد پیدا کند این است که بنده عرض میکنم صرف نظر از اینکه بعضی از مواد نظامنامه عملی نیست یا عملی هست باید آقایان تصدیق بفرمائید که بعضی از مواد کاملاً طرف احتیاج ما است (بایستی بروی شجب (طرف بی مرحمتی واقع شده است) و (سوابقی بر ضد آن مواد در مجلس شده است) این قضایا لازم نبود که بصراحت در مجلس گفته شود. ولی چون يك لجاجتهائی دیده میشود لازم است عرض کنم اصل قضیه اینستکه تازه بدبختانه مملکت ما میخواهد با شروط و قوانین مشروطیت آشنا گردد خجالتهم شاید بکشم که بگویم نمایندگان در ادوار دوم و سوم چهارم کاملاً آنهایی که باید بنظامنامه وقت کتند و جزئیات را در نظر بیابارند قلقت منگردند و مسائل یکی است!

نظامنامه بعضی مواد که مربوط بوده است بنظامنامه داخلی غالباً از نقطه نظر ملاحظاتی شعسی لغو شده است یا طرف بی اعتنائی این و آن شده است و بآن نظری که گفته شد که ممکنست پنج نفر متخصص در يك مجلس باشند و آنها در تمام کمیسیونها ذی دخل و ذی نظر باشند باین حسن نظری بنده این قضیه را رد نمیکم البته اشخاص متخصص باید خدمت کنند بمملکت ولی نظامنامه داخلی باینکه حسی بشمی باین حسن طرف بی اعتنائی نمایندگان ادوار مختلفه شده دوره چهارم هم پاکلا وقت فرموده یا ملتفت نشده اند یا تذکر داده نشده است و بالاخره يك موادی (که اگر توضیح بدهم تصدیق میکنید که کاملاً باید طرف توجه باشد) از بین رفته و لغو شده بدون اینکه بجای آنها يك موادی گذاشته شود اگر بخوایم در این باب صحبت کنیم عرض کردم مذاکرات خیلی طولانی میشود مجلس پنجم میخواهد نظامنامه داخلی اجرا شود غیر از اینهم عرض ندارد میگویند این نظامنامه باید محترم شمرده شود این را بشکل اخطار نظامنامه اگر میخواست در بیابرد باید هر روز یکی از و کلا (چنانچه آقای مصدق السلطنه می کردند) بر خیزد و بشکل اخطار نظامنامه اخطار بکنند و این البته وضعت خوشی نخواهد داشت و صعب نیست که یکی یکی آن مواد از بین رفته آن مواد محترمی که طرف بی اعتنائی است یکی یکی از طرف و کلا بشکل اخطار قانونی تذکر داده شود و بالاخره مجلس خواه ناخواه تصویب کند و ما برای اینکه باین مواد بی اعتنائی شده و بجای آنها چیز دیگری نیامده است محفوظ بماند يك پیشنهاد کرده آن پیشنهاد را هم خوشبختانه از طرف اکثریت کردند و موضوع هم يك موضوعی بود بقدری صریح که سطح به پیشنهاد نبود برای اینکه احترام نظامنامه يك چیزی نیست که مربوط بین آقای ندین یا آقای حاج زوالمالک باشد هم اینطور فرمودند مسئله بقدری بدیهی است که محتاج به پیشنهاد نبود راست است تصدیق میکنم ولی وقتی که مامی بیتم مواد نظامنامه مورد بی اعتنائی واقع میشود و آقای حاج زوالمالک اظهاری نمیکند و آن آقای دیگر هم سکوت میکنند ما بجای اینکه یکی یکی اخطار کنیم در عوض پیشنهاد میکنیم و استدعا میکنم که مجلس رای بدهد و این نظامنامه محترم شمرده شود.

رئیس - اگر آسش را مطلب می گذارید باید بروی شجب (بطور همه به - صحیح است) اگر مطالب است باید بشعبات بروی اگر لایحه است که لایحه قانونی باید از طرف دولت پیشنهاد شود اگر طرح است باید بروی کمیسیون مبتکران کدام یکی است!

یکی از نمایندگان - مطالب است رئیس - اگر مطالب است بروی شجبات پس دیگر نمایندگان میخواهند رئیس الوزراه - آقای ادیب السلطنه را بسمت معاونت زیاست و وزراء به مجلس شورای ملی معرفی میکنند وزیر مالیه - بودجه تفصیل امساله وزارت مالیه که در حدود بودجه سه ماهه تهیه شده است تقدیم مجلس شورای ملی میشود و همچنین بودجه تفصیلی ریاست وزراء تهیه شده است و تقدیم میشود لایحه های است راجع باستخدام مسیو واهرن گامف شیبیت اداره گمرک نظر باینکه در سه ماهه کنترت مسیو واهرن گامف تجدید نشد اداره گمرکات با تجار داخله و خارجه در موضوع تجزیه پارچه های الوان و رنگهای مختلف که به ایران وارد میشود دچار اشکال زیادی شد و دولت ناچار شد که برای تجزیه هائیکه برای دولت میگرد پلور روزمزدی اجرت بدهد حالا پیشنهاد میشود که در موضوع استخدام او تجدید نظر بشود.

صورت تفصیلی اقساط دیون دولتم که در بودجه کل مملکتی در يك قلم نوشته شده است تقدیم مجلس میشود دو فقره لایحه ای است راجع بتزید هایدات از طرف وزارت مالیه و دولت تقدیم میشود و همان تزید مالیاتی است که سابقاً در جزء بودجه شکل نوشته شده و هنوز لایحه اش تقدیم مجلس شورای ملی نشده است.

یکی هم يك پیشنهادی است و اجمع به استخدام چهار نفر مستشار آمریکائی برای وزارت مالیه.

رئیس - این لوایح را میفرستیم به شعبات بعد تکلیفش معلوم میشود. چند دقیقه تنفس میشود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای زهم (اجازه)

آقای زهمید سخنان زهم - عرض بنده بمنزله يك استثنائی بود از مقام ریاست چون قبل از تنفس آقای رئیس فرمودند که این لوایح تقدیمی دولت بشعبات ارجاع میشود در صورتی که در ماده ۲۲ نظامنامه مینویسد:

کمیسیون هائی که برای امور مخصوصی تشکیل شده اند هر گاه طرح یا لایحه جدیدی مربوط به همان امور پیشنهاد شود مجلس میتواند طرح یا لایحه جدیدی را بهمان کمیسیون رجوع نماید و همینطور در ماده سی ام مینویسد لوایح به توسط رئیس مجلس بشمیها یا چنانکه در ماده ۲۳ ذکر کرد کمیسیون موجود فرستاده میشود که پس از ابور آن کمیسیون لایحه قانونی در مجلس مطرح شود و بنده بصریح ایندو ماده تصور میکنم که کمیسیون

های مخصوصه باید ارجاع شود و بشیب ارجاع نمیشود رئیس - معلوم نیست اینجا اختلاف نظرات یا در لوایح راجع به مالیاتی است که برای آن مطالب يك کمیسیون مخصوص تشکیل داده اند مثل کمیسیون نطق سکون است گفته شود که این مسائل راجع بان کمیسیون هائی است که امسش را اینجا گذارده ایم (دائمی) در هر صورت اگر اختلاف هست باید خودتان رفع کنید. آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - سؤالی داشتم آخر جلسه عرض میکنم

رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه)

ناصر الاسلام - آقای ملک الشراعه در ضمن بیانان شان تبیری کردند برای اینکه سه تاقم نشود عرض میکنم فرمودند بعضی از آقایان ارجاع کردند بنده اختلاف نظر آقایان نمایندگان را تصور می کنم نباید صورت تفصیلی اقساط دیون دولتم که در بودجه کل مملکتی در يك قلم نوشته شده است تقدیم مجلس میشود دو فقره لایحه ای است راجع بتزید هایدات از طرف وزارت مالیه و دولت تقدیم میشود و همان تزید مالیاتی است که سابقاً در جزء بودجه شکل نوشته شده و هنوز لایحه اش تقدیم مجلس شورای ملی نشده است.

یکی هم يك پیشنهادی است و اجمع به استخدام چهار نفر مستشار آمریکائی برای وزارت مالیه.

رئیس - این لوایح را میفرستیم به شعبات بعد تکلیفش معلوم میشود. چند دقیقه تنفس میشود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای زهم (اجازه)

آقای زهمید سخنان زهم - عرض بنده بمنزله يك استثنائی بود از مقام ریاست چون قبل از تنفس آقای رئیس فرمودند که این لوایح تقدیمی دولت بشعبات ارجاع میشود در صورتی که در ماده ۲۲ نظامنامه مینویسد:

کمیسیون خارجه. کمیسیون خارجه. کمیسیون نظام. عدلیه. قوانین مالیه. کمیسیون معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه کمیسیون رست و تلگراف و فواید عامه و فلاح و تجارت و صنایع مستظرفه. این کمیسیونها به هیچ وجه با سایر کمیسیون هائی که محکم است مجلس تشکیل آن خارا رای داده منافات نخواهد داشت ماده ۱۸ مینویسد:

یک کمیسیونی موسوم به کمیسیون بودجه مرکب از هجده نفر در اول هر دوره اجلاس سالیانه از شعبات معین میشود در جلسات این کمیسیون امضاء حاضر و اعضای غایب و معذور معین و فردای آن روز اسامی آن ها در روزنامه رسمی درج خواهد شد مطالب ذیل راجع باین کمیسیون است

۱ - تمام مطالب راجع ببودجه سال بعد

۲ - تمام لوایح یا طرح قانونی که در موجد تهیه و در مجلس مطرح شود و بنده چنانچه مقصود واضح این نظامنامه از ماده

دوره پنجم

های مخصوصه باید ارجاع شود و بشیب ارجاع نمیشود رئیس - معلوم نیست اینجا اختلاف نظرات یا در لوایح راجع به مالیاتی است که برای آن مطالب يك کمیسیون مخصوص تشکیل داده اند مثل کمیسیون نطق سکون است گفته شود که این مسائل راجع بان کمیسیون هائی است که امسش را اینجا گذارده ایم (دائمی) در هر صورت اگر اختلاف هست باید خودتان رفع کنید. آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - سؤالی داشتم آخر جلسه عرض میکنم

رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه)

ناصر الاسلام - آقای ملک الشراعه در ضمن بیانان شان تبیری کردند برای اینکه سه تاقم نشود عرض میکنم فرمودند بعضی از آقایان ارجاع کردند بنده اختلاف نظر آقایان نمایندگان را تصور می کنم نباید صورت تفصیلی اقساط دیون دولتم که در بودجه کل مملکتی در يك قلم نوشته شده است تقدیم مجلس میشود دو فقره لایحه ای است راجع بتزید هایدات از طرف وزارت مالیه و دولت تقدیم میشود و همان تزید مالیاتی است که سابقاً در جزء بودجه شکل نوشته شده و هنوز لایحه اش تقدیم مجلس شورای ملی نشده است.

یکی هم يك پیشنهادی است و اجمع به استخدام چهار نفر مستشار آمریکائی برای وزارت مالیه.

رئیس - این لوایح را میفرستیم به شعبات بعد تکلیفش معلوم میشود. چند دقیقه تنفس میشود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای زهم (اجازه)

آقای زهمید سخنان زهم - عرض بنده بمنزله يك استثنائی بود از مقام ریاست چون قبل از تنفس آقای رئیس فرمودند که این لوایح تقدیمی دولت بشعبات ارجاع میشود در صورتی که در ماده ۲۲ نظامنامه مینویسد:

کمیسیون خارجه. کمیسیون خارجه. کمیسیون نظام. عدلیه. قوانین مالیه. کمیسیون معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه کمیسیون رست و تلگراف و فواید عامه و فلاح و تجارت و صنایع مستظرفه. این کمیسیونها به هیچ وجه با سایر کمیسیون هائی که محکم است مجلس تشکیل آن خارا رای داده منافات نخواهد داشت ماده ۱۸ مینویسد:

یک کمیسیونی موسوم به کمیسیون بودجه مرکب از هجده نفر در اول هر دوره اجلاس سالیانه از شعبات معین میشود در جلسات این کمیسیون امضاء حاضر و اعضای غایب و معذور معین و فردای آن روز اسامی آن ها در روزنامه رسمی درج خواهد شد مطالب ذیل راجع باین کمیسیون است

۱ - تمام مطالب راجع ببودجه سال بعد

۲ - تمام لوایح یا طرح قانونی که در موجد تهیه و در مجلس مطرح شود و بنده چنانچه مقصود واضح این نظامنامه از ماده

